

R E J S T Ř Í K H E S E L

k Novému Zákonu

Podle Fritze Tillmanna

Litoměřice 1992

Agape (= hostina lásky) -> Hostina svatá VI

Almužna -> Láska, Bohatství, Dobročinnost

Anděl -> Mocnosti duchovní, Dábel

Antikrist: Mt 24,24; 2 Sol 2,3n; 1 Jan 2,18n; 4,3; 2 Jan 7; Sk 11,7; 13,1n; 14,9n; 16,2.10.13; 17;18; 20,10

Apoštol (-> Duch III, Církev IV):

I. Ježíš Kristus - apoštol: Žid 3,1

II. Z členů obce:

a) vyslanci obcí: 2 Kor 8,23; Flp 2,25

b) hlasatelé evangelia (-> misionáři): Sk 14,4.14; Řím 16,7; Gal 1,19 [?]; vedle -> proroků: Lk 11,49; 1 Kor 12,28; Ef 2,20; 3,5; Zj 18,20

c) Pavel, apoštol Ježíše Krista: Řím 1,1; 11,13; 1 Kor 1,1; 9,1n; 15,9n; 2 Kor 1,1; Gal 1,1; rovněž Ef 1,1; Kol 1,1; 1 Tím 1,1; 2,7; 2 Tím 1,1. 11; Tit 1,1; Sk 14,4.14

d) Lukáš zdůrazňuje -> Dvanáct: Lk 6,13; 9,10; 17,5; 22,14; Sk 1,2.26; 2,37.42.43; 4,33.35n; 5,2.12.18.29.40; 6,6; 8,1.14.18; 9,27; 11,1; 15,2.4.6.22n; 16,4; také Mt 10,2; Mk 6,30; (jinak Mk 3,14; 6,7!); Zj 21,14 - o -> Šimonu Petrovi: 1 Petr 1,1; 2 Petr 1,1;

e) všeobecné o hlasatelích evangelia (není jisté, jak dalece je míněno Dvanáct): 1 Kor 4,9; 9,5; 12,28n;15,7; 2 Kor 11,5.13; 12,11n; Gal 1,17. 19; Ef 2,20; 3,5; 4,11; 1 Sol 2,7; 2 Petr 3,2; Jud 17

III. Služba apoštolů je dar -> Ducha: 1 Kor 12,28; Ef 4,11 - zvláště -> Dvanáct je považováno za vyvolené -> svědky: 1 Jan 1,1n - Pavel si je jist svým Božím vyvolením pro tuto službu: 1 Kor 15,9n; (9,1); Gal 1,1.11n - apoštolové a proroci jsou základy -> cirkve: Ef 2,20; 3,5; srv Mt 16,18n

Askeze: V NZ se o askezi v dnešním slova smyslu nemluví. Křesťané vědí, že tento -> svět a celý -> člověk jsou podrobeni -> hříchu a věří v -> Boží stvořitelské a výkupitelské dílo v -> Ježíši Kristu. Snášet toto napětí ve -> víře a -> naději, tvoří podstatu křesťanského způsobu života (-> svět IV): 1 Kor 7,29n

Bázeň:

I. Bázeň Boží

a) jako reakce člověka vzhledem k Bohu, který se projevuje ve skutcích spásy, zjeveních a zázracích: Mt 9,8; 14,26; 17,6; 27,54; 28,4n.8; Mk 1,27; 4,41; 5,15.33;6,50; 9,6; Lk 1,12.65; 2,9; 4,36; 5,9.26; 7,16; 8,25.35.37; 9,34; Jan 6,19; Sk 2,43; 3,10; 5,5.11; 19,17; Řím 11,20; Žid 12,21; Zj 11,11 - jí odpovídá výzva: "Neboj se!": Mt 14,27; 17,7; 28,5.10; Mk 5,36; 6,50; Lk 1,13.30; 2,10; 5,10; Jan 6,20; Zj 1,17

b) bázeň Boží jako základ křesťanského života: Sk 9,31; Řím 3,18; 2 Kor 5,11; 7,1.11; Flp 2,12; Kol 3,22; 1 Petr 1,17; 2,17; 3,2.15n; Zj 11,18;

14,7; 15,4; 19,5 (-> víra IV,7) - není srovnatelná s otrockým strachem: Řím 8,15; 1 Jan 4,18 - určuje také postoj uvnitř obce: 2 Kor 7,15; Ef 5,21.33; 1 Tim 5,20 - uvnitř sociálních zřízení, ve kterých křesťané žijí (-> otrok, stát): Řím 13,3n 7; Ef 6,5; 1 Petr 2,18

c) bohabojní: Sk 10,2.22.35; 13,16.26

d) bázeň před Bohem (eschatologickým) soudcem (-> soud): Mt 10,28; Lk 12,5; Žid 10,27.31; Jud 23; Zj 18,10.15 - v eschatologickém souzení (-> parusie): Lk 21,11.26

II. Bázeň ve světě

a) lidé mají bázeň před smrtí: Žid 2,15 (srv. Řím 8,15) - všeobecné před lidskou mocí: Mt 14,5; 21,26.46; Mk 12,12; Jan 7,13; 19,38; 20,19 a jinde

b) křesťané se v tomto světě bojí (-> nenávisť, smutek, pronásledování): Jan 20,19 (srv 16,33); 1 Kor 2,3; 2 Kor 7,5 - "Nebojte se, neboť já jsem zvítězil nad světem": Mt 10,26.28.31; Mk 5,36; Jan 16,33; Sk 18,9; 27,24; Řím 8,31n; Žid 11,23.27; Zj 2,10

Bdělost, rozvážnost (= předobraz eschatologického životního postoje křesťanů v tomto -> světě, -> v církvi II): Mt 24,37nn; 25,13; 26,38nn; Mk 13,33nn; 14,34nn; Lk 12,37.39; 21,36; Sk 20,31; Řím 13,11nn; 1 Kor 16,13; Ef 6,18; Kol 4,2; 1 Sol 5,1nn; 2 Tim 4,5; 1 Petr 1,13; 4,7; 5,8; Zj 3,2n; 16,15

Beránek Boží -> Ježíš Kristus B XVI

Břímování -> Duch, vkládání rukou, křest

Biskup -> Starší

Bohatství, bohatý (-> Chudoba, starost)

I. Bohatství ohrožuje spásu: Mt 6,19n; 13,22; 16,26; 19,23n; Mk 4,19; 10,17n 23n; 12,41n; Lk 6,24; 8,14; 12,15n; 16,25; 18,22n; 21,1n; 1 Tim 6,9n 17n; Jak 1,10n; 2,2n; 5,1nn; srov. 1 Kor 7,30n; Jak 4,13n - povinnost bohatého k -> dobročinnosti: Mt 6,19n; Lk 12,33n; 16,9; 19,8; 1 Tim 6,17n; Jak 4,17

II. Bohatství Boží jako dar spásy: Mt 6,19n; Lk 12,33n; Řím 2,4; 11,33; 2 Kor 6,10; 8,9; 9,8; Ef 3,16; Fil 4,19

Bohoslužba

I. Bohoslužba ve Starém Zákoně: Řím 9,4; Žid 9,1n; -> oběť II, kněz I, chrám

II. Konec a naplnění starozákonní bohoslužby je v -> Ježíši Kristu (-> oběť III, kněz II)

III. Pro křesťana je celý život bohoslužba uskutečňovaná z moci Boží: Řím 12,1n; Jak 1,27; 1 Petr 2,5nn.9 (-> oběť IV, kněz III, chrám)

IV. Ve shromáždění obce (-> církev), stejně jako -> v domácí obci se scházejí křesťané ke hlásání -> slova, ke slavení -> svaté hostiny, k velebení Boha a k -> vzájemnému povzbuzení. Zde zakoušejí přítomnost Kristovu v daru -> svatého Ducha: Mt 18,20;

1 Kor 14,1nn; 16,22; (srv Mt 28,20)

Boží hněv -> Hněv Boží

Boží království, království a vláda Boží (podle židovského vyjadřování podle Matouše především) království nebeské (-> hostina II, parusie)

I. Jeho ohlašování je hlavní cíl Ježíšova hlásání: jedná se převážně o eschatologicko-budoucí událost; v Ježíšově hlásání a činech (-> zázrak), v síle Ducha je přítomné: Mt 4,17 (srv. 3,2).23; 9,35; 10,7; 12,28; 16,28; 24,14; Mk 1,15; 9,1; 11,10; 14,25; Lk 4,43; 8,1; 9,11.27; 10,11; 11,20; 16,16; 17,20n; 19,11; 21,31; 22,16.18.29n - jeho příchod je hlavní prosba jeho modliteb: Mt 6,10; Lk 11,2nn - má být všemi hledáno na prvním místě: Mt 6,33; Lk 12,31 - království Boží jak je hlásá obec: Lk 9,2; 10,9; Jan 3,3.5; Sk 1,3; 8,12; 14,22; 19,8; 20,25; 28,23.31; Řím 14,17; 1 Kor 4,20; Kol 4.11; 1 Sol 2,12; Jak 2,5

II. Jeho počátek v tomto světě je malý, o to mocnější bude jeho eschatologické zjevení: Mt 13,31nn; Mk 4,30nn; Lk 13,18nn - přijde nezávisle na člověku: Mk 4,26nn - zahrne nejméně dobré i špatné, teprve žeň je rozdělí: Mt 13,24nn.37nn.47nn - ne všichni přijímají tuto zvěst: Mt 13,4nn.18nn; Mk 4,1nn

III. Učedníkům se dostává zaslíbení účasti v království: Mt 13,11.52; 19,27nn; 20,20nn; Mk 4,11; Lk 8,10; 12,32; 18,29 - i -> pohané budou kvůli jejich víře vpuštěni do království: Mt 8,11 - zatímco -> Izrael kvůli svému odmítnutí víry bude z něho vyloučen: Mt 8,12; 21,33nn; 22,1nn; Lk 13,24nn; 14,16nn

IV. Podmínky pro udělení účasti na Božím království: Mt 5,3nn.19n; 7,21; 11,12; 13,44.45n; 18,1nn.23nn; 19,12.14.23nn; 21,28nn; Mk 9,43nn; 10,14nn.23nn; 12,34; Lk 6,20nn; 9,62; 18,16n.24n; Sk 14,22; 1 Kor 6,9n; 15,50; Gal 5,21; Ef 5,5; 2 Sol 1,5 - účast na něm je čistá -> milost: Mt 20,1nn

Bratři Ježíše: Mt 12,46; 13,55n; Mk 3,31nn; 6,3; Lk 8,19n; Jan 2,12; 2nn; Sk 1,14; 1 Kor 9,5; Gal 1,19; srov. Mt 1,25; 10,3; 27,56; Lk 1,26nn; 2,6n (srov. komentář k textu)

Budoucí svět -> Svět

Budování církve -> Stavba církve -> Chrám -> Povzbuzování vzájemné

Bůh (-> Duch, Ježíš Kristus, Církev, člověk, Svět)

I. On sám je náš Bůh: Mt 4,10; 15,3; 19,26; 22,37; Mk 12,30nn; Lk 1,6; 4,8; Jan 1,16; Řím 1,8n; 1 Kor 8,4; 1 Tím 2,5 - Svatý: Jan 17,11; 1 Petr 1,16; 1 Jan 2,20 (?); Zj 4,8; 6,10 (srv Lk 1,49) - Pán: Mt 4,7.10; 11,25; Lk 1,16.32; 4,8; 10,27; Sk 2,39; 3,22; Zj 4,11 - Všemohoucí: Zj 4,8; 15,3; 16,7; 19,6.15; 21,22 - Král králů a Pán pánů: 1 Tím 6,15n; Zj 19,6 - Veliký: Tit 2,13 - Nejvyšší Bůh: Žid 7,1 - jediný: Mk 12,32; 1 Kor 8,4.6; Gal 3,20; Ef 4,6; 1 Tím 2,5; Jak 2,19 - Pravý: Jan 3,33; 17,3; Řím 3,4;

1 Sol 1,9; Tit 1,2 - živý: Mt 26,63; Řím 9,26;
 2 Kor 6,16; 1 Tím 4,10; Žid 3,12; 9,14; 10,31;
 12,22 - Nesmrtelný: Řím 1,23 - Nepomíjející:
 1 Tím 6,16 - Silný: Zj 18,8 - Bůh slávy: Sk 7,2
 - Požehnaný: 1 Tím 1,11; 6,15 - je hrozné padnout
 v jeho ruce: Žid 10,31 - je jako šírající oheň:
 Žid 12,29 - bydlí v nepřístupném světle: 1 Tím 6,16;
 1,5; 4,12 srv Jan 1,18 - Duch působící podivuhodnou
 silou: Jan 4,24 - nepokouší ke zlému: Jak 1,13

II. Stvořitel světa a Pán dějin: Mt 3,9; 5,34.45;
 6,25nn; 11,25; 19,26; Mk 8,33; 13,19; Lk 12,22nn;
 Jan 1,3; 5,17; Sk 7,48nn; 14,15nn; 17,24;
 Řím 1,20; 11,33; 1 Kor 8,4nn; 10,26; 11,12; 12,6;
 Ef 4,6; 1 Tím 4,4; 6,13.15n; Žid 1,10nn; 2,10; 3,4;
 6,7n; 11,3.6; Jak 2,19; 2 Petr 3,5nn; Zj 4,11;
 10,6; 14,7; (-> svět I)

III. On sám působí skrze jednoho prostředníka -> Ježíše
 Krista -> lidem -> spásu (-> milosrdenství, milost)

1. Zásadné: Bůh vyvoluje a zavrhuje (-> předurčení):
 Sk 2,39; Řím 8,28n; 9-11; 1 Kor 1,27nn; Ef 1,4;
 Jak 2,5 - působí všechno ve všem: 1 Kor 12,6;
 Flp 2,13 - jeho působení je svobodná -> milost:
 2 Kor 9,14n; Gal 3,18; Ef 2,8nn; 4,32 - on jediný
 je dobrý: Mt 19,17; Mk 10,18 - u něho je vše mož-
 né: Mt 19,26; Mk 10,27; Lk 1,37 - on je ručitel
 zaslíbení spásy: Tit 1,2n; Žid 6,13 - on jediný
 je spravedlivý: Řím 3,3nn.26 - on je Bůh útěchy:
 2 Kor 1,3 - Bůh pokoje: Řím 15,33; 16,20;
 2 Kor 13,11 - trpělivosti: Řím 15,5 - naděje:
 Řím 15,13 - slitování: Řím 12,1 - lásky:
 2 Kor 13,11

2. On vyvolil -> Izrael za svůj národ: Mt 15,31;
 22,32; Mk 12,26; Lk 1,68; 20,37; Jan 9,29; Sk
 3,13; 5,30; 7,2nn; 13,17nn; 22,14; Řím 4,1nn;
 9-11; 1 Kor 10,1nn; Gal 3,18 - ale je také Bohem
 -> pohanů: Sk 17,22nn; Řím 1,18nn; 2,14nn - Židé
 i pohané propadli jeho -> hněvu: Řím 1,18-3,20;
 5,12nn; 8,20; 1 Kor 1,17nn; (-> svět II)

3. V plnosti času posílá podle svého věčného plánu
 spásy -> Ježíše Krista na tento -> svět a dá ->
 spásu -> věřícím Židům i pohanům: Jan 3,16;
 Sk 11,18; Řím 3,21nn; 8,3; 16,25nn; 1 Kor 1,21;
 2,10; 15,57; 2 Kor 1,20; 5,19; Gal 4,4nn;
 Ef 1,9n; 3,5nn; Kol 1,26nn; 1 Tím 2,3nn;
 2 Tím 2,10; 1 Jan 5,11 aj. - posláním a vydáním
 svého Syna prokazuje světu -> lásku: Mk 12,1nn;
 Řím 5,8nn; 8,35nn; 2 Kor 4,6; 2 Sol 2,16;
 Tit 3,4; 1 Jan 4,9nn - zjevuje se jako Otec naše-
 ho Pána Ježíše Krista a tím jako náš Otec:
 Mt 5,16.45.48; 6,1.4.6.8n.14n.18.26.32; 7,11.21;
 10,20.32.33; 11,25 nn; 12,50; 13,43; 15,13;
 16,17.27; 18,10.14.19.35; 20,23; 23,9; 24,36;
 25,34.41; 26,29.39nn; 28,19; Mk 8,38; 11,25n;
 13,32; 14,36; Lk 2,49; 6,36; 9,26; 10,21n;

11,2.11nn; 12,30; 22,29.42; 23,34.46; Jan 1,14.18; 2,16; 3,35; 4,23; 5,17nn.36n.43.45; 6,27.32.37.40.45. 46.57.65; 8,18nn.27n; 10,15nn aj. Sk 1,4.7; 2,33; Řím 1,7; 6,4; 8,15; 15,6; 1 Kor 1,3; 8,6; 15,24; 2 Kor 1,2n; 6,18; 11,31; Gal 1,1.3n; 4,6; Ef 1,2n; 2,18; 3,14; 4,6; 5,20; 6,23; Flp 1,2; 2,11; 4,20; Kol 1,2n. 12; 3,17; 1 Sol 1,1. 3; 3,11.13; 2 Sol 1,1n; 2,16; 1 Tim 1,2; 2 Tim 1,2; Tit 1,4; Flm 3; Žid 1,5; 12,9; Jak 1,17.27; 3,9; 1 Petr 1,2n; 2 Petr 1,17; 1 Jan 1,2; 2,1.15n.22nn; 3,1; 4,14; 2 Jan 3.4.9; Jud 1; Zj 1,6; 3,5.21; 14,1 - "Bůh je láska": 1 Jan 4,8

4. Skrze -> Ježíše Krista dává své -> Církvi dar -> Ducha - působí v ní: 1 Kor 12,28; 2 Kor 2,14; 3,5; Gal 1,13 aj.

IV. Na konci času najde všechno stvoření v něm dovršení

1. On jediný ví den své -> parusie a On ji také uskuteční: Mt 24,36; Mk 13,32; Sk 1,7 aj.
2. On je eschatologický soudce (-> soud)
3. On je živý a proto vzbudí mrtvé (-> vzkříšení, život)
4. Bůh pak bude všechno ve všem: 1 Kor 15,28 (-> království)

Celibát -> Manželství IV

Církev, obec (-> starší, milost, Bůh, Ježíš Kristus)

I. Pán Církve je -> Ježíš Kristus (IV)

1. Poslušen Otcovy vůli vykoupil svou smrtí církev a přisvojil si ji (-> Ježíš Kristus III.). Proto je On sám její Pán -> učitel, zachránce a prostředník spásy ->, kněz a -> obět, pastýř a ochránce duší. On sám je jejím přímělníkem u Otce a působí vyslyšení jejich proseb (-> Ježíš Kristus B)
2. Církev svědčí o Božím díle spásy skrze něho, hlásáním -> slova, oslavuje ji díkyčiněním (-> díky, sláva) ve shromáždění obce (-> bohoslužba, hostina VI.) před Pánem přítomným v síle -> Ducha.
3. Jemu samému je církev a každý jednotlivý křesťan (-> svoboda I,3, víra IV, otrok) povinen -> poslušnosti.

II. Čas církve potrvá až do -> parusie pak přijde dovršení v -> království Božím: 1 Kor 11,26.

1. Přítomnost církve je doba -> víry a -> naděje a ne doba -> patření:
 - a) není to ještě doba -> dokonalosti, ale doba -> slabosti: 1 Kor 4,11nn; 2 Kor 4,7nn; a jinde -> pokušení.
 - b) Církev je stále ohrožována zevnitř: Mt 24,10nn - bludaři a lžiproroky (-> učení, lež) - falešnými bratry: 2 Kor 11,26; Gal 2,4 (srv Sk 15,1.24) - pokušením zneužit svého poslání: Mt 4,1nn; Lk 4,1nn, srv Mk 8,32n; 2 Kor 2,17; 1 Sol 2,1nn - Bůh poskytuje v církvi i zlému svobodu až do času žné:

Mt 13,24nn.36nn - zvenčí je tísňena -> nenávisti světa a -> pronásledováním: Sk 11,1nn a jinde.

- c) Jednotlivý křesťan je v nebezpečí nevěry a odvrácení od Ježíše Krista (-> odpadnutí, hřích IV, svět IV) - v boji mezi Duchem Božím a svým sobectvím: Řím 6,11nn; 7,1nn; 8,12nn; 1 Kor 9,25nn; Gal 5,16nn; - ještě není dokonalý: Fil 3,12nn - v tomto -> světě je ve vyhnanství (-> vyhnanství, vira IV, 7, svatí VI, bdělý)

2. Skrytým způsobem je církev v současnosti místo působení Boží spásy:

- a) v ní vládne Kristus (-> nahore I). Od svého na pravici Boží vyvýšeného Pána (-> Duch III) dostává eschatologický dar Ducha svatého. Bůh ho dává ze své svobodné -> milosti na základě smrti a vzkříšení -> Ježíše Krista (III) -> vírou a -> křtem, -> ospravedlněním -> židům stejně jako -> pohanům. Obsahuje eschatologické dary spásy, -> radosti, -> pokoje, -> svobody od -> hříchu, -> zákona a smrti.
- b) ve hlásání -> slova a ve slavení svátosti, obzvláště při slavení -> křtu a -> svatě hostiny ve výkonu -> víry (Gal 2,19n; Ef 3,17) a v -> lásce k Bohu a bližnímu se Bůh přibližuje člověku k osobnímu setkání.
- c) církev dostává zaslíbení, že jí brány pekelné nepřemohou: Mt 16,18b, srv Mk 13,22 - zaslíbení pomoci Kristovy: Mt 28,30; Lk 22,32; Řím 8,28nn - Ducha svatého: Jan 14,17.26; 15,26; 16,5nn - v eschatologické době spásy je jí přislíbeno -> vzkříšení ke -> spáse a -> životu a k věčnému společenství s -> Bohem.

III. Podstata Církve je zjevná ve jménech, která jsou dávana obcí a křesťanům

1. Církev je Bohem svolaná obec - a jako taková je obcí Boží: 1 Kor 1,2; 10,32; 11,16.22; 15,9; 2 Kor 1,1; Gal 1,13; 1 Sol 2,14; 2 Sol 1,4; 1 Tím 3,5.15 - obec Kristova: Řím 16,16 - obec v Bohu a Kristu: 1 Sol 1,1; 2 Sol 1,1 (-> dole 7) - obec -> svatých 1 Kor 14,33
- a) Je obcí shromážděnou ke slavení hostiny Páně (-> hostina svatá): 1 Kor 11,17n. 22, srov. 14,4n.19.26.28.34n
- b) v-> domácí církvi se stává obec skutečností: Řím 16,5n a jinde
- c) jako souhrn všech v místě žijících křesťanů: Sk 5,11; 8,3; 14,23; 1 Kor 4,17; Flp 4,15 - s uvedením místa: Sk 8,1; 11,22; Řím 16,1; 1 Kor 1,2; 2 Kor 1,1; 1 Sol 1,1; Zj 2,1.8.12.18; 3,1.7.14

- d) jako souhrn všech křesťanských obcí: v jedné universální "obci": Mt 16,18; Sk 9,31; 1 Kor 12,28; Ef 1,22; 3,10.21; 5,23nn; Flp 3,6; Kol 1,18.24
2. Církev je svatý lid Boží: Sk 15,14 (srov. 18,10); Řím 9,25n; 2 Kor 6,16; Tit 2,14; Žid 4,9; 8,10; 10,30; 13,12; 1 Petr 2,9n; srov. Lk 1,17 - ona je -> Izrael Boží, nový -> Jeruzalém - svatý zbytek: Řím 9,6 - lid nové -> smlouvy: Žid 8,8nn - vyvolený ve -> Dvanácti
 3. Křesťané jsou královské kněžstvo: 1 Petr 2,5.9; Zj 1,6 (-> kněz) - přinášejí Bohu duchovní -> oběti: Řím 12,1; Žid 13,15; 1 Petr 2,5; a jinde
 4. Křesťané jsou -> chrámem Božím: 1 Kor 3,16n; 2 Kor 6,16; Ef 2,20nn - jsou Boží stavba: 1 Kor 3,9; Ef 2,21; 1 Tim 3,15; Žid 3,6; 10,21 - vystavená na základech -> apoštolů a -> proroků: Ef 2,20; 4,11 - a na -> Petrovi: Mt 16,18 - úhelný kámen je Kristus: Ef 2,20 srov. Kol 2,7
 5. Církev je setba Boží: Boží role: 1 Kor 3,9; 2 Tim 2,6 srov. Mk 4,3nn - réva: Jan 15,1nn - olivovník: Řím 11,16nn
 6. Církev je nevěsta Beránkova (-> manželství V., svatba II.) - -> žena a matka: Gal 4,26; 2 Jan 1.13; Zj 12,1nn
 7. Církev je tělem Kristovým: Řím 12,4n; 1 Kor 10,16n; 12,12nn; Gal 3,28 - hlavě (Kristu) je podřizena: Ef 1,22n; 2,16; 4,11nn.25; 5,23.30; Kol 1,17n; 2,19; 3,15 - nový člověk Kristus a jemu patřící nové pokolení: Řím 5,12nn; 1 Kor 15,22nn.45nn - křesťané jsou "ti v Kristu": Řím 8,1; 12,5; 15,17; 16,3; 1 Kor 1,2.30; 15,18.22; 2 Kor 2,14.17; 5,17; Gal 2,4.17; 3,26.28; 5,6; Ef 1,1.12.20; 2,5nn.10.13; 3,6.11.21; 4,32; Flp 1,1.26; 2,1nn; 3,14; 4,7; Kol 1,28; 1 Sol 1,1; 2,14; 4,16; 5,18; 2 Sol 1,1; 3,12; 1 Tim 1,14; 3,13; 2 Tim 1,1.9.13; 2,1.10; 3,12; Flm 8,20.23; 1 Petr 5,14; 1 Jan 5,20 - Kristus je v nich: Řím 8,10; 2 Kor 13,5; Gal 2,20; Ef 3,17; Kol 1,27 - oblékli a mají obléci Krista: Řím 13,14; Gal 3,27; Ef 4,24; Kol 3,10, srov. Řím 13,12; Ef 6,11.14; Kol 3,12; 1 Sol 5,8 - spolu s Kristem zemřeli a vstali z mrtvých (-> vzkříšení, smrt, křest)
 8. Křesťané jsou Božím dílem spásy posvěcení (-> svatý V)
 9. Křesťané jsou vyvolení: Mt 24,22.24.31; Mk 13,20.22.27; Lk 18,7; Řím 16,13; 1 Kor 1,26nn; 2 Tim 2,10; 1 Petr 2,9; Zj 17,14 a jinde - povolání: Řím 1,6n; 1 Kor 1,2.24; Jud 1; Zj 17,14 -> předurčení
 10. Křesťané jsou věřící (-> vira): Sk 5,14; 10,45; Řím 1,16; 4,11.24; 1 Kor 1,21; 14,22; Gal 3,22; 1 Sol 2,10.13; 1 Tim 4,3.12; Žid 4,3

11. Křesťané jsou synové a dcery, děti Boží, bratři Kristovi, dědici Boží a spoludědici Kristovi (-> dědictví): Mt 5,9.45; Jan 1,12; 11,52; Řim 8,14nn. 21.23.29; 9,8.26; 2 Kor 6,18; Gal 3,26.29; 4,5nn; Ef 1,5; 3,6; Flp 2,15; Tit 3,7; Žid 2,10; 6,17; 12,7; Jak 2,5; 1 Petr 3,7; 1 Jan 3,1n.10; 4,4; 5,2; Zj 21,7 (-> Bůh III,2)

IV. Úloha církve v dějinách spásy je hlásat Boží spásu v Ježíši Kristu (-> slovo) národům: Mt 28,18nn; Mk 13,10; Sk 1,8; Řim 11,25n (-> pohané, Izrael) - a také -> duchovním mocnostem: Ef 3,10

V. Křesťanský život v obci

- a) se souhrnně vyznačuje -> vírou, -> nadějí a -> láskou
- b) Bůh uděluje každému jednotlivci rozličné dary (-> duch III.) ke službě v obci: Řim 12,4nn; 1 Kor 12,3nn; 14; Ef 4,11; 1 Petr 4,10 (-> moc svazovat a rozsvazovat, napomenutí) - rozdílnost služeb vyplývá z rozdílnosti potřeb v jednotlivých situacích. Jako zvláštní služby jsou uváděny služby -> apoštolů, -> proroků, -> učitelů, -> evangelistů, -> starších, biskupů, představených, -> jáhnů a -> vdov.
- c) Zásadně jsou vyzýváni všichni ke -> svědectví před světem a v obci a vzájemnému povzbuzování a k bratrské -> lásce
- d) Proti všemu stranictví v obci je vznášen požadavek jednoty v církvi: Jan 17,1nn; Řim 15,6; 1 Kor 1,10nn; 10,17; 11,17nn; Gal 1,6nn; 2,1n.6nn; 5,15; 6,2; Ef 2,1nn; 4,1nn - na příkladě jeruzalémské církve: Sk 1,14; 2,46; 4,24; 5,12

Cizoložství -> Manželství I, -> Čistota I

Ctižádost - křesťané se jí mají vyvarovat: Mt 18,1nn; 20,20nn; 23,5nn; Mk 9,35; 10,35nn; Jan 7,18; 12,43; 1 Kor 4,7; Gal 5,26nn; Fil 2,3; Ef 2,9; Jak 3,14

Čistota mravní - cudnost, nevinnost

I. Nečistota, smilstvo

1. Různé formy pohlavního hříchu u pohanů jsou trestem za odvrácení se od jediného Boha: Řim 1,24n; 1 Sol 4,3nn - jsou dilem -> těla, tzn. od Boha odvráceného člověka: Gal 5,19
2. Křesťané se jim mají vyhýbat: Mt 5,32; 15,19; 19,9; Mk 7,21n; Sk 15,20.29; 21,25; Řim 13,13; 1 Kor 5,1nn; 6,9nn; 10,8; 2 Kor 12,21; Ef 5,3nn; Kol 3,5; 1 Sol 4,3; 1 Tim 1,10; Žid 12,16; 13,4; 2 Petr 2,18; Jud 7; Zj 2,14.20n; 9,21; 21,8; 22,15 - pokus o teologické zdůvodnění: 1 Kor 6,12nn
3. Váimní si: prostitutky stojí Božimu království bliž, než samolibí spravedliví: Mt 21,28nn; Lk 7,36nn (-> přátelé I)
4. Jako obrazné slovo pro odpad od Boha: Zj 14,8; 17,2n; 18,3; 19,2

II. Čistota

1. Je plodem -> Ducha: Gal 5,23
2. Je od křesťanů požadována: Sk 24,25; 1 Kor 7,5; 2 Kor 6,6; 1 Sol 4,4; Tit 2,5; 1 Petr 3,2; 2 Petr 1,6 - především u těch, kdo zvěstují evangelium: 1 Tim 4,12; 5,2,22; Tit 1,8

Čistý, čistota, průzračný

- I. Křesťanská kritika židovských předpisů o očišťování, její spiritualizované chápání: Mt 15,1nn; Mk 7,1nn; Lk 11,39nn; Jak 1,27; srov. Řím 14,20
- II. Čistota srdce je průzračný postoj křesťana vůči Bohu, myslí se především náboženský, ne mravní stav: Mt 5,8; 2 Kor 2,17; Flp 1,17; 1 Sol 2,1nn; 1 Tim 1,5; 3,9; 6,14; 2 Tim 1,3; 2,22; Tit 2,14; 1 Petr 1,22; 2 Petr 3,1, srov. 2 Kor 1,12
- III. Ježíšem Kristem jsou křesťané očištěni: Jan 13,9nn; 15,2n; Žid 9,13n; 10,22; Tit 2,14 - čistota je požadavkem na obec: 1 Kor 5,8; 2 Kor 11,2; Flp 1,10; 2,15; 1 Sol 5,23
- IV. Čistému je všechno čisté: Tit 1,15

Člověk

- I. Člověk Bohem stvořený (v NZ předpokládáno): Mt 19,4; Lk 3,38; 1 Kor 11,8n; 1 Tim 2,13 (-> Bůh I) - člověk je stvořen k obrazu Božímu: Sk 17,28; 1 Kor 11,7; Jak 3,9 - a bude jako takový v eschatologické době spásy dovršen v Ježíši Kristu: Řím 8,29; 1 Kor 15,49; 2 Kor 3,18; Kol 3,10 (-> církev)
- II. Jeho bytostným úkolem je chvála Boží: Řím 1,20nn, srovnej Jak 3,9
- III. Skrze Adama a skrze svá vlastní provinění je podroben -> hříchu a -> smrti. -> Pohaní -> Izrael se vzepřeli Božímu požadavku a jsou vystaveni Božímu -> hněvu. Díky Boží -> milosti přijímá člověk ve -> víře v -> Ježíše Krista -> život a -> spásu. Obec věřících -> Církev vytváří nový -> Izrael, totiž v Ježíši Kristu shromážděné nové lidstvo (-> Ježíš Kristus IV, Církev III,7). Je nositelkou zaslíbení (-> spása)
- IV. NZ nemá žádné uzavřené učení o člověku. Ve svých výpovědích používají autoři různé antropologické výrazy ze svého okolí. Můžeme tedy najít
 - a) monisticko-dynamické chápání člověka, (jednotlivé pojmy, jako např. duše, duch, tělo, údy atd. označují celého člověka v jedné jeho formě bytí): jako např. Mt 5,29; Lk 12,19; Sk 3,23; Řím 2,9; 6,12n; 13,1; 1 Kor 6,13n; 15,45; 2 Kor 2,13; 7,5
 - b) dichotomické chápání člověka (rozlišují se dvě části, tělo a duše, vnější a vnitřní člověk): Mt 10,28; Řím 7,22; 1 Kor 2,11; 7,34; 2 Kor 4,16; srov. Mk 14,38
 - c) trichotomické chápání člověka (tři části se rozlišují: duch, duše a tělo): 1 Sol 5,23; srov. Žid 4,12

Dary Ducha -> Duch III

Démoni -> Mocnosti duchovní

Dědictví, dědit, dědičný podíl (-> Vzkříšení, Spása, Církev)

I. Vztaženo na Krista : Žid 1,2; (srov. Mt 21,38)

II. Vztaženo na věřící jako bratry Kristovy: Řím 8,17; Gal 3,29; 4,7; Tit 3,7; Žid 6,17; Jak 2,5; (srov. Řím 4,13n; Žid 11,7)

III. Jakožto podíl na eschatologické

spáse : Mt 5,5; 19,29; 25,34; Mk 10,17; Lk 10,25; 18,18; Sk 20,32; 1 Kor 6,9n; 15,50; Gal 3,18; 5,21; Ef 1,14.18; 5,5; Kol 3,24; Žid 1,14; 6,12; 9,15; 12,17; 1 Petr 1,4; 3,9; Zj 21,7

Dědičný hřích (-> Hřích): naznačeno Řím 5,19

Dík, vděčnost, dikučinění (-> Milost)

I. Základní postoj křesťanů vůči Bohu plnému milosti:

Řím 7,25; 1 Kor 15,57; 2 Kor 1,11; 4,15; 9,11n; Ef 5,4.20; Flp 4,6; Kol 1,12; 2,7; 3,17; 4,2; 1 Sol 5,18; 1 Tím 4,3n; Jak 3,9 - tím celé naše konání je zaměřeno k Bohu : Řím 14,6; Kol 3,17-> pohané díky nevzdávali : Řím 1,21

II. Jako forma modlitby : Mt 15,36; 26,27; Mk 8,6; 14,22n; Lk 22,17.19; Jan 6,11.23; Sk 27,35; 28,15; Řím 1,8; 1 Kor 1,4; 11,24; Ef 1,16; Fil 1,3; Kol 1,3; 1 Sol 1,2; 2,13; 3,9; 2 Sol 1,3; 2,13; Flm 4; 1 Tím 2,1 - v mluvení jazyky: 1 Kor 14,17n (-> modlitba, sláva V)

Dítě, děti (-> Manželství, Rodina)

I. Skrze mateřství žena přijímá spásu: 1 Tím 3,15 - skrze křesťanského rodiče jsou děti posvěceny: 1 Kor 7,14

II. Děti a jejich rodiče: Ef 6,1nn; Kol 3,20n; 1 Tím 5,4; Tit 2,4 - zvláště je povinnost -> starších -> jahnů a vdov dobře vychovávat své vlastní děti: 1 Tím 3,4n.12; 5,8.10; Tit 1,6

III. Rozpuštění rodinných svazků eschatologickým Božím činem -> rodina II, III

IV. Ze vztahu lidí k Bohu na základě jeho spasitelného činu v Ježiši Kristu. Křesťané jsou děti, synové a dcery Boží -> církev III,11, křest IV

Dobročinnost (-> Chudí, Milosrdenství, Pohostinnost, Láska, Bohatství) - konat dobročinnost radostně je základní požadavek na křesťana: Mt 6,1nn; Lk 6,27; 11,41; 12,33 (srov. Sk 3,2nn); Sk 2,45; 4,34n; 5,1nn; 6,1nn; 9,36.39; Řím 15,25nn; 1 Kor 13,3n; 16,1nn; 2 Kor 8,9; Flp 4,10nn; 1 Tím 5,16

Dokonalost, dokonalý

I. Zavazující vzor otce: Mt 5,48 - Božího světa: Žid 9,11 - jeho darů: Jak 1,17

II. Dokonalost jako dar a požadavek na křesťany: Mt 5,48; 19,21; Řím 12,2; 1 Kor 14,20; Flp 4,8; Kol 1,28; 4,12; Jak 1,4; 3,2; 1 Jan 4,18 - s vyznáním: "jsme služebníci neužiteční": Lk 17,10 - vaše dokonalost spočívá v napětí mezi "už" a "ještě ne": Flp 3,11nn

III. Její naplnění je eschatologickým zaslíbením:

1 Kor 13,8nn; Ef 4,13

IV. K označení pokročilého stádia v křesťanském životě:

1 Kor 2,6 (srv. 3,1); Žid 6,1

Dosvědčit -> Svědek

Doufat -> Naděje

Druhý příchod -> Parusie

Duch, duchovní: působí podivuhodně a mocně

a) Duch svatý: Mt 1,18.20; 3,11; 12,32; Mk 1,8; 3,29; 12,36; Lk 1,15.35.41; 2,25n; 3,22; 4,1; 10,21; 11,13; Jan 20,22; Sk 1,2.5.8.16; 2,4.38; Řim 5,5 a jinde

b) Duch Boží: Mt 3,16; 12,18; Lk 4,18; Sk 2,17n.33; Řim 8,9.14; 1 Kor 2,11n.14; 3,16; 6,11; 7,40; 12,3; 2 Kor 3,3 a jinde - Bůh je Duch: Jan 4,24

c) Duch Kristův: Sk 16,7; Řim 8,9; Gal 4,6; Flp 1,19; 1 Petr 1,11 - slovo Ježíšovo je Duch: Jan 6,63 - "Pán je Duch": 2 Kor 3,17n; srv. 1 Kor 15,45

d) "Duch" (absolutní): mluví v dějinách a v Písmě: Sk 8,29; 11,12; 13,2; 21,11; Řim 8,16; 1 Kor 12,4.11; 1 Tim 4,1; Zj 2,11.29; 3,6.13.22; 14,13; 22,17 - On je Duch pravdy, Utěšitel: Jan 14,17.26; 15,26; 16,13 - Otcí a Synu je stavěn na roveň ve formulacích: Mt 28,19; 2 Kor 13,13 (srv. 1 Kor 12,4nn; Ef 4,4nn)

I. Duch Boží působil již ve Starém zákoně: Mt 22,43; Mk 12,36; Sk 1,16; 4,25; 28,25; Řim 7,14; 1 Kor 10,3n; Žid 3,7; 9,8; 10,15

II. Ježíš Kristus je naplněn mesiánským duchem (viz. Alžběta: Lk 1,41 - Zachariáš: Lk 1,67 - Simeon: Lk 2,25nn - Jan Křtitel: Lk 1,15.17.80; Jeho narození: Mt 1,18.20; Lk 1,35 - Jeho křest: Mt 3,16; Mk 1,10; Lk 3,22; Jan 1,32n; Sk 10,38) - všeobecně: Mt 3,11; 4,1; 12,28; Mk 1,8.12; Lk 3,16; 4,1.14.18; 10,21; Jan 3,34; Žid 9,14 - jak dosvědčuje oslavený Pán: Řim 1,4; 1 Kor 15,45; 1 Tim 3,16; 1 Petr 3,18 - "Pán je Duch": 2 Kor 3,17

III. Společenství přijímá eschatologický dar Ducha od Pána vyvýšeného na pravici Boží (-> Ježíš Kristus IV, církev V): Sk 2,4.17n.33.38; 4,31; 5,32; 1 Kor 12,4nn; Gal 3,14 - On je poznávacím znamením nové -> smlouvy v protikladu k liteře -> zákona: Řim 7,6; 8,2; 2 Kor 3,6nn; Gal 4,29

1. Přijetí Ducha a -> křtu: Mt 3,11; Mk 1,8; Lk 3,16; Jan 1,33; 3,5nn; Sk 1,5; 8,15nn; 10,44nn; 11,15n; 19,1nn; 1 Kor 6,11 - zpečetění v Duchu: 2 Kor 1,22; Ef 1,13; 4,30 - ale: "Duch vane kam chce": Jan 3,8

2. Duch se zjevuje

a) v extatických formách (mluvení v jazycích): Sk 2,4nn.46; 10,46; 19,6; 1 Kor 12,10.28.30; 13,1nn - Pavel bojuje proti jejich nadhodnocování a přikazuje na dary, povznášející obec (-> Povzbuzování) -> proroctví: 1 Kor 14,1nn;

Zj 22,6

- b) On je nosnou silou hlásání: Lk 24,49; Sk 1,2; 4,8; 6,3.5; 13,2nn; 15,28; 18,25; Řim 15,18n; 1 Kor 2,4; 2 Kor 3,3; Gal 3,2nn; 1 Sol 1,5n; 2 Tím 1,7.14 - On řídí prvokřesťanskou misi: Sk 8,29; 10,19; 11,12; 13,2; 16,6n; 19,21; 20,22n; 21,4.11; (srov. 8,39)
- c) Bůh, Kyrios (-> Ježíš Kristus IV) a Duch působí rozmanité dary a služby, skrze které je obec(-> Církev V) povzbuzována: Jan 20,22; Řim 1,11; 12,3nn; 1 Kor 1,7; 2,4; 7,7; 12,4nn. 28nn; Ef 2,22; 4,11; Žid 2,4; 1 Petr 4,10 (srov. Sk 20,28);-> Starší, Diákon, Evangelista, Vkládání rukou IV, Učitel, Prorok
- d) Působí neohrožené -> Vyznání v -> pronásledování: Mt 10,20; Mk 13,11; Lk 12,12; Sk 6,10; 7,55
- e) Dar rozlišování duchů: 1 Kor 12,10 - kritérium: 1 Kor 12,3; 1 Jan 4,1nn - falešní duchové: Ef 2,2; 2 Sol 2,2; 1 Tím 4,1 (-> Duchovní mocnosti B)

3. Eschatologický dar Ducha je základní silou křesťanského života vůbec: Lk 11,13; Jan 4,23n; Řim 5,5; 14,17; 15,13. 16; 1 Kor 2,10nn; 3,16; 6,17. 19; 2 Kor 3,12nn; 6,6; Gal 5,5.13nn; Ef 1,17n; 2,18.22; 6,17n; Flp 1,19.27; 2,1; 3,3; Kol 1,8n; 3,16; 1 Sol 4,8; 2 Sol 2,13; 2 Tím 1,7; Žid 6,4; 10,29; 1 Petr 2,5; 1 Jan 3,24; 4,13; Jud 20 - je duchem synovství: Řim 8,15n; Gal 4,5nn - křesťané mají žít podle Ducha: Řim 7,6; 8,4nn.13n.26n; Gal 5,16nn.25; 6,1.8n; Ef 4,3.30; 5,18

4. Duch je zárukou -> Vzkříšení: Řim 8,11.23; 2 Kor 1,22; 5,5 - vzkříšeného těla: 1 Kor 15,44nn

IV. Hřích proti Duchu svatému: Mt 12,31n; Mk 3,29n; Lk 12,10(srov. Sk 7,51)

Dům (-> Církev): Řim 16,4.15; 1 Kor 16,19; Flp 4,22; Kol 4,15; Flm 2

Duše -> Člověk III

Důvěra -> Věra, Naděje

Dvanáct (apoštolů) jsou učedníci vyvolení k užšímu následování Krista (-> církev)

I. Všeobecně: Mt 11,1; 20,17; 26,14.20.47; Mk 4,11; 9,35; 10,32; 14,10.17.20.43; Lk 8,1; 9,12; 18,31; 22,3.47; Jan 6,67.71; 20,24; Sk 6,2

II. Jejich vyvolení a zplnomocnění: Mt 10,1nn; 16,18n; 18,18; 28,18nn; Mk 3,14; 6,7nn; Lk 6,13; 9,1nn; 24,44nn; Jan 6,70 - budou sedět na dvanácti trůnech a soudit izraelské kmeny: Mt 19,28; Lk 22,30; srv. Mk 10,28nn; Lk 10,20; 12,32

III. Mají být svědkové jeho -> vzkříšení: Sk 1,8.22; 2,32; 3,15; 5,32; 10,39.41; 13,31, srv. Lk 24,44nn; 1 Jan 1,1nn

Đábel (=diabolos =pomlouvač), satan (=protivník), had, drak

I. Dábel je "bohem" tohoto světa -> svět: 2 Kor 4,4 srov. Jan 12,31; 14,30; 16,11; Sk 26,18; 1 Kor 2,6 - pán -> smrti: žid 2,14 (srov. Jan 8,44; 1 Kor 5,5) -> hříchu: 1 Jan 3,8 - pohané jsou pod jeho moci: Sk 26,18, srov. Zj 2,13 - on oklamal Evu: 2 Kor 11,3 (srov. 1 Tim 2,14) - Michael s ním musel bojovat: Jud 9 - převléká se: 2 Kor 11,14

II. K Ježíšovu eschatologickému působení patří boj proti satanovi: Lk 10,18 - v pokušení: Mt 4,1nn; Mk 1,13; Lk 4,1nn - ve vyhánění zlých duchů (-> duchovní mocnosti B I, zázraky) - židé jsou jím svedeni: Jan 8,44 - zrádce Jidáš: Lk 22,3; Jan 6,70; 13,2.27 - smrti Ježíšovou je satan v zásadě přemožen: žid 2,14; 1 Jan 3,8 - jeho moc na zemi ještě přesto působí až do Ježíšovy parusie: 2 Sol 2,9; Zj 12,7nn; 20,2n.7 - jeho konečné -> zavržení: Mt 25,41; Řim 16,20; Zj 20,10, srov. 1 Tim 3,6

III. Křesťanská obec je satanem ohrožena (-> církev II) a musí se mu bránit Mt 13,39; Mk 4,15; Lk 8,12; 22,31; Sk 5,3; 13,10; 1 Kor 7,5; 2 Kor 2,11; 11,3; 12,7; Ef 4,27; 6,11n; 1 Sol 2,18; 3,5; 1 Tim 5,15; 2 Tim 2,26; Jak 4,7; 1 Petr 5,8; Zj 2,10 (12,9) on působí v bludech: Zj 2,9.24; 3,9 - -> vyloučení z obce je vydání satanovi 1 Kor 5,5; 1 Tim 1,20;

Eucharistie -> Hostina svatá

Evangelisté: Sk 21,8; Ef 4,11; 2 Tim 4,5

Evangelium -> Slovo Boží

Evangelní rady -> Chudoba, Manželství v

Exkomunikace -> vyloučení z obce, moc svazovat a rozlučovat.

Filozofie a Boží slovo -> Moudrost IV

Glosolálie (= mluvení v jazycích) -> Duch III

Hněv Boží (-> Bůh, Pohané, Izrael)

I. V současné době působící: Jan 3,36; Řim 1,18nn; 4,15; 9,22; Ef 2,3; 1 Sol 2,16

II. Hněv při eschatologickém soudu (-> soud): Mt 3,7; Lk 3,7; Řim 2,5.8; 3,5; 5,9; 12,19; Ef 5,6; Kol 3,6; 1 Sol 1,10; 5,9; Zj 6,17; 11,18; 14,10; 16,19; 19,15

Horské kázání: Mt 5-7; srv. Lk 6,17-49

Hostina svatá - znamení osobního společenství s Bohem zjevujícím se v Ježíši Kristu a vyvolených mezi sebou

I. Starozákonní vzory : 1 Kor 10,3n

II. Eschatologická hostina radosti v nadcházející době spásy je obrazem pro dokonalé společenství Boha a Ježíše s jejich obcí (-> Království, Paruzie) : Mt 8,11n; 26,29; Mk 14,25; Lk 13,28n; 14,15; 22,16n.18.29n; Zj 3,20; 19,9, srov. Mt 22,1nn; Lk 14,16nn

III. Zázračná nasycení Ježíšova - jsou znamením nastávající mesiánské doby: Mt 14,13nn; 15,32nn; Mk 6,32nn; 8,1nn; Lk 9,10nn, srov. Mk 2,19 - ve znamení vína (Jan 2,1nn) a chleba (Jan 6,1nn) se Kristus přímo zjevuje jako prostředník spásy

IV. Poslední večeře Ježíšova - večeře nové -> smlouvy: Mt 26,17nn; Mk 14,12nn; Lk 22,7nn; 1 Kor 11,23nn;

srov. Jan 13,2nn - ustanovující příkaz: Lk 22,19;
1 Kor 11,24.25.

V. Hostiny zmrtvýchvstalého: Lk 24,30n. 35. 41nn;
Jan 21,1nn, možná také Sk 1,4

VI. Slavení hostiny v křesťanské obci (původně hostina
lásky a slavení eucharistie byly zjevně spojeny):

a) "Hostina Páně": 1 Kor 11,20nn

b) "Lámání chleba" (-> III,IV,V): Sk 2,42.46;
20,7.11; 27,35; 1 Kor 10,16

c) Hostina lásky (agapé): Jud 12, srv. Sk 6,1nn

VII. Náznaky výkladu prvokřesťanského slavení hostiny

a) Slavení společenství v čase až do parusie:
1 Kor 11,26, srv Mt 26,29; Mk 14,25

b) Hostina je určena -> díkyčiněním: Sk 2,46 (-> III,
IV, V)

c) Skutečnosti naplněná památka spásných Božích činů
v Ježíši Kristu - Tělo a Krev Kristovo: Mt
26,26.28; Mk 14,22.24; Lk 22,19n; 1 Kor 10,16;
11,24.25.26

d) Hostina nové -> smlouvy: Lk 22,20; 1 Kor 11,25

e) Místo a hodina zjevení vyvýšeného Pána: Lk 24,30n
(-> V)

f) Pokrm a nápoj naplněné Duchem: 1 Kor 10,3n,
srv. 1 Kor 12,13 (?)

g) Jako -> víra (Jan 6,25.51a), tak i požívání "Tě-
la" a "Krvě" Ježíšovy (Jan 6,51b-58) v síle Ducha
(Jan 6,63) jsou zárukou společenství s ním a tím
i spásy (-> také IV)

h) Jeden chléb znázorňuje jednotu Těla Kristova, to-
tiž -> církve: 1 Kor 10,17 - při opomíjení vzá-
jemné -> lásky při slavení hostiny stahuje na se-
be obec soud - slaví tuto hostinu "nehodně":
1 Kor 11,20-34

Hřích (-> Bůh, Ježíš Kristus, Člověk, Svět)

I. Moc hříchu

a) Je to moc, které je skrze hřích Adamův podroben
tento svět: Řim 3,9; 5,12nn; 7,14nn - a projevuje
se množstvím provinění -> člověka: Řim 1,18
-3,20; 5,12d; 6,12nn; 7,14nn - hřích a ďábel: 1
Jan 3,8

b) I svatý -> zákon Starého zákona působí jen roz-
množení hříchu: Řim 5,20; 7,7nn; 1 Kor 15,56;
2 Kor 3,6nn; Gal 3,19.22 - -> oběti staré smlouvy
nemohly smazat hřích: Žid 10,1nn

c) Působí v člověku, který je jen -> tělo, tzn. kte-
rý se opírá jen o sebe a o pomíjivý svět:
Řim 7,5.14nn; 8,5nn

d) Je odmítnutím Božího nároku: Řim 1,18nn - nepo-
slušnost vůči Bohu: Řim 5,19 - je to překročení
zákona Božího: Řim 2,23nn; 5,14; Gal 3,19;
Žid 2,2; Jak 2,9.11; 1 Jan 3,4 - pohané mají zá-
kon vepsán do srdce: Řim 2,14nn

e) Následek hříchu je -> smrt ve všeobecném smyslu

II. Spasitelným činem -> Boha v -> Ježíši Kristu,

obzvláště skrze jeho smrt a zmrtvýchvstání je lidstvo osvobozeno od hříchu (-> svoboda, ospravedlnění): Mt 1,21; 9,2.5n; 26,28; Mk 2,5nn; Lk 1,77; 5,20nn; 7,47nn; 24,47; Jan 1,29; Sk 10,43; 13,38; Řím 3,21nn; 8,2n; 1 Kor 15,3; 2 Kor 5,14nn; Gal 2,20; Kol 1,14; Žid 1,3; 2,17; 7,27; 8,12; 9,26.28; 10,12.17n; 13,11nn; 1 Petr 1,19nn; 3,18; 1 Jan 1,7; 2,12; 3,5; 4,10; Zj 1,5 - jednotlivec získává podíl na díle spásy skrze své -> Obrácení : Sk 3,19; 5,31 -> Víru : Jan 8,21nn; Sk 26,18; Gal 2,15nn a -> Křest : Sk 2,38; 22,16; Řím 6,1nn; 7,4nn - zaslíbení eschatologického odpuštění hříchů : Řím 11,27

III. Novou možností hříchu, podmíněnou od dob Ježíše Krista dějinami spásy je nevěra, která vede ke ztrátě spásy a ke -> Smrti a -> Prokletí : 2 Kor 2,15; 3,6nn; 4,3; 1 Sol 2,16, srov. Jan 9,41; 15,22; 16,8n - hřích proti Duchu svatému -> Duch (IV), -> Izrael, pohani

IV. Křesťan a hřích

1. Kdo je v Kristu, nemůže hřešit : 1 Jan 3,9; 5,18 - křesťan zůstává i jako posvěcený v tomto světě a je vystaven nebezpečí hřešit : Gal 5,16nn; Ef 6,10nn; Flp 3,12nn; 1 Sol 5,4nn; 1 Tim 6,12; 2 Tim 2,5 - není bez hříchu: 1 Jan 1,8nn; - stále znovu pro něj platí napomenutí, aby se očistil (-> Čistý) a posvětil (-> Svatý) : Řím 8,13; 1 Kor 9,24nn; 11,32; 15,34; 2 Kor 7,1; Ef 4,26; Flp 1,9n; 1 Sol 4,3n.7; 1 Tim 2,15; 2 Tim 2,21; Žid 12,1.4.14; Jak 4,8; 1 Petr 1,2.22; 2 Petr 1,9; Zj 22,11 - Bůh očisťuje a posvěcuje svou obec: Jan 15,2; 17,17.19; 1 Kor 1,8; 11,32; 1 Sol 3,13; 5,23; Žid 12,4nn; 1 Petr 5,10; Zj 3,19 - křesťan musí své "pneumatické" bytí uskutečnit v životě : Řím 8,4; Gal 5,16.25 - norma pro jeho činy je -> Víra: Řím 14,23 -> Lásky: 1 Kor 8,12; Jak 2,9; 4,17; 1 Jan 5,17 (Zákon) - hrozba eschatologickým soudem (-> prokletí): Řím 14,10n; 1 Kor 4,5; Gal 6,7nn; 1 Tim 5,24; Žid 10,26n
2. Odpuštění svých hříchů dochází křesťan skrze přímluvu Kristovu : 1 Jan 2,1n - skrze upřímné přiznání hříchů před Bohem: 1 Jan 1,9 srov. 1 Kor 11,31 - skrze modlitbu : Mt 6,12; Lk 11,4 - jeden pro druhého : Jak 5,16nn; 1 Jan 5,16 - skrze vzájemné odpuštění: Mt 6,14n; Mk 11,25n; Lk 11,4; 17,3n - skrze vzájemnou lásku: 1 Petr 4,8; srov. 2 Petr 1,5nn - skrze snášení očistného utrpení seslaného Bohem: 1 Kor 5,5; 11,32; Žid 12,7nn - Církev má dar odpouštění hříchů : Mt 9,8; Jan 20,23; Jak 5,14n.19n (-> Starší)
3. Neodpuštělným hříchem vedoucím ke smrti je pro křesťana úplné se odvrácení od Krista: Žid 6,4nn; 10,26nn; 1 Jan 3,4nn; 5,16n

Chamtivost -> Lakota

Charizma -> Duch III

Chrám, svatyně

- I. O Jeruzalémském chrámu: Mt 23,16nn; 27,5; Lk 1,9.21n a jinde - o jeho zničení: Mt 26,61; 27,40; Mk 13,1n; 14,58; 15,29; Lk 21,5n - při Kristově smrti se roztrhla chrámová opona: Mt 27,51; Mk 15,38; Lk 23,45
- II. O pohanských chrámech: Sk 19,24.27 - Bůh nebydlí v chrámech: Sk 17,24
- III. O Ježíšově tělu: Jan 2,19nn - tělu křesťana: 1 Kor 6,19
- IV. Novozákonní obec je chrámem Božím - Bůh už nebydlí v kamenných chrámech: 1 Kor 3,9.16n; 2 Kor 6,16; Ef 2,20nn; 1 Petr 2,5; Zj 3,12 (-> církev III,4) - její vnější "nádvoří" bude přenecháno pohanům: Zj 11,1n - o eschatologické obci vykoupených: "Chrám jsem neviděl, neboť Bůh byl jejich chrámem" Zj 21,22
- V. O nebeské svatyni: Žid 8,2; 9,12.24n; 10,19; Zj 7,15; 11,19; 14,15.17; 15,6n.8; 16,1.17

Chudoba, chudý (-> Bohatý, Bohatství)

- I. Ježíš Kristus stal se pro nás chudým: 2 Kor 8,9, srov. Mt 8,20
 - II. K chudým se především obrací Ježíšovo poselství: Mt 11,5; Mk 12,42n; Lk 4,18; 7,22; 14,21; 1 Kor 1,26nn; Jak 1,9; 2,5; Zj 2,9 - chudoba je podmínkou pro -> následování a pro -> spásu: Mt 5,3; Mk 10,21; 12,42n; Lk 6,20nn; 18,22
 - III. Starost o chudé je Ježíšův požadavek (-> milosrdenství, dobročinnost): Mt 19,21; Lk 14,13; 16,19nn; 18,22; 19,8; Řím 12,7n; 1 Kor 12,28; Ef 4,28; Jak 2,2nn; srv. Mk 14,5.7; Sk 10,4; 1 Petr 4,11 - Pavlova sbírka na chudé v Jeruzalémě: Sk 24,17; Řím 15,26n; 1 Kor 16,3n; 2 Kor 8,9; Gal 2,10
 - IV. Chudoba ve víře: Zj 3,17
- ### Izrael, Židé (-> Zákon, Pohané)
- I. Židovský národ jako národně - náboženská veličina: Všeobecně: Mt 9,33; Mk 12,29; Lk 1,80 aj. - je vyvoleným národem Božím: Lk 1,54.68; 2,32; 24,21; Jan 4,22; Sk 13,17 aj. - je semenem Abrahámovým: Mt 3,9; Lk 1,55; 13,16; 19,9; Jan 8,33nn; Řím 4,1; 11,1; 2 Kor 11,22; Žid 2,16 - a proto nositelem zaslíbení Mesiáše (= přednost před pohaný): Lk 1,72nn; Sk 7,4nn.8.17; 26,6; Řím 3,1nn; 4,13; 9,4n; 15,8; Gal 3,14nn; Ef 2,12 - vina a obrácení v jeho dějinách: Sk 7,1nn; 13,16nn; 1 Kor 10,1nn; - vzor viry: Řím 4,1nn; Gal 3,6nn; Žid 11,4nn
 - II. Ježíš a Židé
 - a) Ježíšovo hlásání a spasitelné činy se obracejí na vyvolený národ: Mt 15,21nn; Mk 7,24nn; Sk 10,36 - také apoštolové káží nejprve pouze židům: Mt 10,5; Sk 2,22nn; 3,12nn.26; 4,9nn; 13,16.26 - zásada: Sk 13,46n - srov. Mt 19,28; Lk 22,29n
 - b) Jako Izrael odmítal a zabíjel proroky, tak nepřijímá ve svých oficiálních zástupcích: Mt 23,29nn; Mk 3,6; 8,31; 11,18; 14,1n.10n.53nn; Lk 11,49nn;

22,66nn; Sk 4,10; 13,27n - a jako celek Ježíše jako Mesiáše: Mt 21,1nn; 23,37nn; Mk 12,1nn; 15,6nn; Lk 13,34n; 14,16nn; Sk 2,23; 3,13nn; 7,51nn; 1 Sol 2,15 - u Jana jsou "Židé" ti, kteří Ježíšovi odpírají víru a právě tím "Židy" zůstávají: Jan 2,18.20; 5,16.18; 6,41; 7,1; 8,48.52.57; 10,31.33; 11,8; 13,33; 20,19 aj.

c) Zavržení národa: Mt 8,11n; 21,41nn; 22,8; 23,38n; Mk 11,12nn; 12,1nn; 13,1n; Lk 13,35; 19,39nn; 1 Sol 2,15n - pokusy o teologické vyjasnění otázek vzniklých odmítnutím Mesiáše vyvolaným národem: Řim 9-11; 2 Kor 3,7nn - Izrael má zatvrzelé srdce: Mk 3,5; 4,12; Jan 12,37nn; Sk 28,25nn; Řim 11,7.25 - tyto pokusy vedou ve svém teologickém důsledku k otázce -> Zákona

d) Obrácení Izraelského národa na konci časů: Řim 11,15.25nn, srov. 23,39

III. "Nový" Izrael - společenství věřících (-> Církev): Řim 4,11nn; 9,6nn; 11,17nn; 1 Kor 10,18; Gal 3,7nn.28; 4,21nn; 6,16; Flp 3,3; Kol 2,11; 3,11; Žid 12,22; Zj 21,2 (-> Jeruzalém)
Nebeský Jeruzalém: Gal 4,15n; Žid 11,10.16; 12,22; 13,14; Zj 3,12; 21,2.10.14nn; 22,14.19

Jáhen, jáhenka (= péče o chudé)

I. Vzor Kristův: Lk 22,26n

II. Služba chudým v obci: Sk 6,1nn; 1 Kor 12,28; Flp 1,1; 1 Tím 3,8nn - je darem milosti: Řim 12,7; 1 Kor 12,28; 1 Petr 4,10 - ženy jáhenky: Řim 16,1; 1 Tím 3,11 - vdovy jako pomocnice obce: 1 Tím 5,9 (-> Žena IV., Duch III., Církev)

Ježíš, Kristus (-> Duch, Bůh, Církev, Svět)

A) Spásné působení Boží skrze Ježíše Krista

I. Nebesko-božský původ Ježíše podle svědectví Pavla, Janova evangelia a jiných: Jan 1,1n; 3,13.31; 6,33.38.41n.50n.58; 8,42.58; 13,3; 16,27n.30; 17,5.8.24; 2 Kor 8,9; Flp 2,6, srov. 1 Kor 15,45nn - jeho účast na díle stvoření a jeho působení v předkřesťanských dějinách: Jan 1,3.10n; 1 Kor 8,6; 10,4; 11,3; 15,45n; Kol 1,15nn; 2,10.19; Žid 1,2n; 2,10; Zj 3,14 - vtělení: plný vstup do lidských dějin až k smrti na kříži: Jan 1,14nn (srov. 1,5nn); 3,19; 8,14; 9,39; 11,27; 12,46; 13,3; 16,28; 18,37; 1 Jan 1,2; Gal 4,4 - jako sebezmaření: Řim 8,3; 2 Kor 8,9 (srov. 5,21); Flp 2,6nn

II. Eschatologické zvěstování Božího království Ježíšem z Nazareta - děje se na konci časů: Mk 1,15; Gal 4,4; Žid 1,1n - podle Božího plánu spásy: Ef 1,9n; 3,9nn
1. Podle svědectví prvních tří evangelií:

a) jeho zplození a narození způsobené Duchem Božím: Mt 1,18nn; Lk 1,26nn; 2,1nn - zjevení -> Pohanům: Mt 2,1nn - dospělý Ježíš v domě svého Otce: Lk 2,41nn

b) oznámení Mesiáše Janem: Mt 3,3nn; Mk 1,1nn; Lk 3,1nn; Sk 13,24n, srov. Jan 1,19nn

- c) ve křtu zjevně Ježíš přijal plnost mesiánského ducha - Bůh se k němu přiznává: Mt 3,13nn; Mk 1,9nn; Lk 3,21n
- d) Ježíš zvěstuje -> Království Boží a jeho předjímání uskutečnění v -> Zázracích: Mt 11,2nn.12n; 12,28n; Mk 1,14n; 3,23nn; Lk 7,22n; 10,17n; 11,20; 16,16; Sk 2,22; 10,36nn
- e) mesiánský vjezd do Jeruzaléma: Mk 11,1nn
- f) Ježíš je plně člověkem (-> výše I.): Mt 4,2nn; 8,24; 11,19; 26,36nn; Mk 1,41; 6,34; 8,2; 10,14; 13,32; 15,34; Lk 9,21.55; 19,41; Žid 2,17n; 4,15; 5,2 - je považován za Josefova syna: Lk 3,23; 4,22; srov. Jan 1,46; 6,42 - plně vstupuje do dějin svého národa a lidstva: Mt 1,1nn; Lk 3,23nn; Řím 1,3; 9,5; Gal 4,4n; 1 Tím 3,16; 2 Tím 2,8; Zj 22,16 - vystupuje jako ten, který má plnou moc: Mk 1,27 (srov. 11,27nn) je od svých učedníků (a od -> Démonů) poznán jako Mesiáš: Mt 16,16; Mk 8,27nn; Lk 4,41; 9,18nn - před nimi od Boha potvrzen jako jeho vyslanec: Mk 9,7 (srov. 1,11) od židovského národa ale odmítnut (-> Izrael II.). Přece plní svoje mesiánské poslání v poslušnosti k Bohu až k smrti na kříži (-> III.): Flp 2,6nn; Žid 10,5nn

2. Podle svědectví Janova evangelia:

Ve slovech a "Znemeních" (-> Zázrak I.2) zjevuje se Ježíš jako jediný zplnomocněný prostředník zjevení. V jeho pozemském zjevení se zjevuje -> sláva Boží. Aniž by budoucí eschatologické očekávání bylo zrušeno, je dána v přítomnosti pro věřící eschatologická hodina s jejím rozhodnutím a darem. Ježíš je živý chléb: Jan 6,32nn - živá voda: 7,37nn - světlo: 8,12nn - pastýř a dveře: 10,1nn - cesta, pravda a život: 14,6 - pravý vinný kmen: 15,1nn.

III. Ježíšova smrt a zrtvýchvstání

- 1. Zvěstování: Mt 16,21nn; 17,22n; 20,17nn; 26,1 - 28,20; Mk 8,31nn; 9,30nn; 10,32nn; 14,1 - 16,8; Lk 9,22nn.43nn; 18,31nn; 22,1 - 24,53; Jan 13,1nn; 18,1 - 20,31; 21,1nn; Sk 3,12nn; 4,9nn; 5,29nn; 7,51nn; 10,39nn - je středem poselství: 1 Kor 1,17nn; Gal 3,1; Fil 3,18; 1 Tím 6,13; Žid 5,8.
- 2. Smrt je vyplnění starozákonního zaslíbení, je v dějinách spásy "nezbytnost": Mk 8,31nn; Lk 24,25n.44nn; Sk 8,31nn; 13,27nn; 17,2n; Řím 1,2; 15,7nn; 1 Kor 15,3n - děje se podle vůle Boží: Sk 2,22nn.
- 3. Smrt je projev -> lásky -> Boha k lidem: Jan 3,16nn; Řím 5,8; 8,31nn; 15,3n.7nn; 2 Kor 5,14 aj.
- 4. Smrt a zrtvýchvstání jsou pro lidi spása tím, že

věřícím jako milost poskytují -> ospravedlnění,
-> odpuštění a vysvobození od -> hříchů a smíření
s Bohem: Mt 1,21; Řím 3,21nn; 4,24n;
5,6nn.19nn; 7,25; 8,3; 14,15; 1 Kor 1,30; 8,11;
11,24; 15,3n.18.56n; 2 Kor 5,14nn; Gal 1,4;
2,15nn; Ef 1,7; 5,25; Fil 3,8; Kol 1,14n.21n;
1 Sol 5,9n; 1 Tim 2,4nn; Tit 2,13n; Žid 1,3; 2,9;
13,11nn; 1 Petr 2,24; 1 Jan 1,7; 2,2; Zj 1,5n;
7,14.

5. Smrt je vykoupení křesťanů: 1 Kor 6,20; Gal 4,5;
1 Petr 1,18nn; Zj 5,9.

6. Smrt a zmrtvýchvstání jsou zárukou našeho ->
vzkříšení z mrtvých: 1 Kor 6,14; 15,12nn;
2 Kor 4,14n; Fil 3,8nn; 1 Sol 4,14; 1 Petr 1,3
- ve -> křtu jsme s ním zemřeli a vstali z mrt-
vých (vzkříšení z mrtvých II.).

7. Smrt zakládá novou -> smlouvu: Mk 14,24;
1 Kor 11,25; Žid 9,15nn; 12,24 srov. 2 Kor 3,4nn
- je nová pascha: 1 Kor 5,7; srov. Jan 18,28;
19,14.31nn - on je konečná obět: Žid 7,27;
9,11nn; 10,1nn (jednou provždy) - a způsobuje, že
všechny ostatní -> oběti pozbyvají platnosti:
Žid 10,18.

8. Jednota církve z pohanů a židů (-> pohané III.,
Izrael III.): Ef 2,13nn.

9. Ježíš je skrze své utrpení rovný lidem:
Žid 2,10nn, srov. Fil 2,7nn - je to příklad pro
křesťany: Řím 15,3nn; 1 Petr 2,21nn; 4,1 (-> ná-
sledování IV.).

10. Smrt je překonání -> duchovních mocností:
1 Kor 2,7n; Gal 4,1nn; Kol 2,14n; Žid 2,14n;
Zj 12,11 - je odpuštění všeho, co je: Kol 1,20
srov. Ef 1,10.

11. Smrt je chápána zvláště Janem jako "vyvýšení":
Jan 3,13n; 6,62; 7,33.35; 8,14.28; 12,32.34;
13,3.33.36; 14,4n.28; 16,5.10.17.28; 20,17.

IV. Ježíš Kristus - Kyrios (= Pán)

1. Smrt a zmrtvýchvstání zakládají jeho vyvýšení na
jediného Pána: Lk 24,26; Sk 2,36; 3,13; 13,33;
Řím 1,4; 6,9n; 14,9; 2 Kor 13,4; Ef 4,5nn;
Fil 2,6nn; Kol 3,2; 1 Tim 3,16; Žid 1,3nn; 2,9;
5,7nn; 12,2; 1 Petr 1,11; Zj 1,12nn; 5,1nn.

2. On je začátek nového lidstva, které se v něm spo-
juje v jedno tělo (-> církev III.,7):
Řím 5,12nn; 8,29; 1 Kor 12,12nn; 15,22nn.45nn
(srov. 1 Kor 3,21n); Ef 1,10.22; 4,15; 5,23;
Kol 1,18 (srov. 2,10.19).

3. On je Pán svého společenství, -> církve: zůstává
při své - církvi: Mt 18,20; 28,20; Jan 14,18
- poskytuje jí spásu: Sk 4,12; Řím 5,1.11.21;
6,23; 7,25; 1 Kor 6,11; 15,57; Kol 3,13; 1 Sol 5,9
- je pro ni prostředník, přímuvce, velekněz
a zachránce, pastýř a strážce duší (-> níže B),
-> učitel - působí v ní svými -> dary Ducha - je-

mu je zavázána -> poslušností: 1 Kor 7,10; 9,14; 11,32; 14,37; Ef 5,17.22; 6,7; Kol 1,10; 4,1; 1 Sol 4,6; 2 Tim 4,14 - od ní je uznáván a vzýván jako Pán: Řim 10,9.13; 1 Kor 1,2 (srov. Sk 2,21); 7,32; 12,3; 16,22; 2 Kor 12,8; Ef 4,5; 5,19; Fil 2,11 aj.

4. On je Pánem celého stvoření: nad -> duchovními mocnostmi: Gal 4,3.9; Ef 1,10.20nn; 4,7nn; Fil 2,10; Kol 1,15nn; 2,10.19; 3,1; Žid 1,3; 12,2; 1 Petr 3,22, srov. Řim 8,38n; 1 Kor 3,22; Zj 1,12nn - nad národy: Mt 28,18; Zj 2,28 - Pán dějin: Zj 5,1nn.

5. Dovršení jeho moci se teprve očekává - je očekáváno obcí s jeho -> parusii: 1 Kor 1,7; 4,5; Fil 3,20 (-> bděte) - den parusie je nejistý, Kristus přijde jako -> zloděj v noci.

V. Parusie, jeho příchod ve slávě (-> nebe II.b, parusie) je konec času tohoto světa (-> svět). Znamená to dovršení jeho vlády v konečném podrobení Bohu nepřátelských mocností v podrobení si -> smrti ve -> vzkříšení. Je to den velkého -> soudu: zachráněným přináší -> spásu a -> život, odsouzeným -> zavržení a -> smrt. Dovršení jeho vlády je dáno podrobením se Otcí: Bůh bude pak všechno ve všem. (-> Bůh, -> království).

B) Porozumění působení Ježíše v jeho jménu.

I. Rabbi (= učitel): Mt 8,19; 12,38; 19,16; 22,16; Mk 4,38; 5,35; 9,17.38; 10,17.20.35; 12,14.19.32; 13,1; 14,14; Lk 9,38; 22,11; Jan 1,38; 11,28; 13,13n; 20,16 aj. - učí s mocí: Mk 1,27.

II. Prorok: Mt 16,14; 21,11; Mk 6,4.15; 8,28; Lk 7,16.39; 9,8.19; 13,33; 24,19; Jan 6,14; 7,40.52; 9,17; Sk 3,22n; 7,37

III. Mesiánské tituly:

1. Mesiáš, Kristus (= Pomazaný): Mt 1,16n; 2,4; 11,2; 16,16.20; 22,42; 23,10; 26,63.68; 27,17.22; Mk 8,29; 12,35; 14,61; 15,32; Lk 3,15nn; 4,41; 9,20; 22,67; 23,2.35.39; Jan 1,41; 4,25n.29; 7,26n.31.41n; 9,22; 10,24; 11,27; 12,34; Sk 2,31.36; 3,18; 4,26; 10,36; 17,3; 18,5.28; 26,23 (z označení se často stalo jméno)

2. Svatý Boží: Mk 1,24; Lk 4,34; Jan 6,69

3. Syn Davidův: Mt 1,1; 9,27; 12,23; 15,22; 20,30n; 21, 9.15; Mk 10,47n; Lk 18,38n (srov. Mk 12,35nn)

IV. Syn Boží: podle Ž 2,7: Sk 13,33; Žid 1,5 - "milovaný syn": Mt 3,17; 17,5; Mk 1,11; 9,7; Lk 3,22; 9,35; 2 Petr 1,17 - Syn Nejvyššího: Lk 1,32 - Syn Boží: Mt 4,3.6; 8,29; 11,27; 14,33; 16,16; 21,37n; 26,63; 27,40.43.54; 28,19; Mk 3,11; 5,7; 12,6; 13,32; 15,39; Lk 4,3.9.41; 8,28; 10,22; Jan 1,49; 3,16nn.35n; 5,19nn; 6,40; 8,35n; 10,36; 11,4.27; 14,13; 17,1; 19,7; 20,31; Sk 9,20; Řim 1,3.4.9; 5,10; 8,3.29.32; 1 Kor 1,9; 15,28; 2 Kor 1,19;

- Gal 1,16; 2,20; 4,4; Ef 4,13; Kol 1,13; 1 Sol 1,10; Žid 1,2.8; 4,14; 5,8; 6,6; 7,3.28; 10,29; 1 Jan 1,3.7; 2,22nn; 3,8.23; 4,9n; 14n; 5,5.9nn.20; 2 Jan 3,9; Zj 2,18
- V. Syn člověka: Mt 8,20; 9,6; 11,19; 12,8.32.40; 13,37; 16,13; 17,9.12.22; 20,18.28; 26,2.24.45; Mk 2,10.28; 8,31; 9,9.12.31; 10,33.45; 14,21.41; Lk 5,24; 6,5.22; 7,34; 9,22.26.44.58; 11,30; 12,10; 18,8.31; 19,10; 22,22.48; Jan 1,51; 3,13n; 5,27; 6,27.62; 8,28; 9,35; 12,23.34; 13,31; Sk 7,56, srv. Žid 2,6; Zj 1,13; 14,14 - ve výpovědích o eschatologické slávě: Mt 10,23; 13,41; 16,27n; 19,28; 24,27.30.37.39.44; 25,31; Mk 8,38; 13,26; Lk 12,8.40; 17,22.24.26.30; 21,27.36;
- VI. Člověk: 1 Tim 2,5; Žid 2,6, srv. Flp 2,7n - je stavěn jako protiklad k Adamovi: Řím 5,15; 1 Kor 15,21. 45.47 - nový člověk: Ef 2,15; 4,24; Kol 3,10n
- VII. Pán
1. O Ježíši Kristu při použití starozákonních citátů: Mt 3,3; 22,44; Mk 1,3.12.36 - v oslovení: Mt 8,2.6.8.21.25; 9,28; 14,28.30; 15,22.25.27; 16,22; Mk 7,28 aj.
 2. Jako časté označení pozemského Ježíše u Lukáše: 7,13; 10,1.39; 11,39; 12,42; 13,15; 17,5n; 18,6; 19,8 aj.
 3. U Jana: 4,11.15.19.49; 5,7; 20,2.18.20.25.28 aj.
 4. Jako výpověď o jeho vznešenosti v pravém slova smyslu: Sk 5,14; 9,10n.42; 11,23; 22,10; Řím 1,7; 10,9; 12,11; 14,8n; 1 Kor 6,13n.17; 7,10; 12,2; 16,22; 2 Kor 1,2; 5,6.8; Gal 1,3.19; Flp 2,11; Kol 1,10; 1 Sol 4,15; 2 Sol 3,1; 2 Tim 2,24; Žid 2,3; Jak 5,7n aj.
- VIII. Jediný prostředník: 1 Tim 2,5; Žid 8,6; 9,15; 12,24.
- IX. Zachránce, spasitel: Lk 2,11; Jan 4,42; Sk 5,31; 13,23; Ef 5,23; Fil 3,20; 2 Tim 1,10; Tit 1,4; 2,13; 3,6; 2 Petr 1,1.11; 2,20; 3,18; 1 Jan 4,14.
- X. Velekněz: Žid 2,17; 3,1; 4,14; 5,10; 6,20; 7,26; 8,1; 9,11 -> kněz.
- XI. Původce spásy: Žid 2,10 - víry: Žid 12,2 - života: Sk 3,15; 5,31.
- XII. Příměluve v nebi: Řím 8,34; Žid 5,1nn; 7,25; 9,24; 1 Jan 2,1n.
- XIII. Pastýř a správce duší: 1 Petr 2,25.
- XIV. Prvorozený: Žid 1,6, srov. Jan 1,18 - ze stvoření: Kol 1,15 - mezi mrtvými: Kol 1,18; Zj 1,5 - mezi mnoha bratry: Řím 8,29.
- XV. Věrný svědek: Zj 1,5; 3,14.
- XVI. Beránek Boží: Jan 1,29.36; 1 Petr 1,19; Zj 5,6.8.12n; 6,1.16; 7,9n.14.17; 12,11; 13,8; 14,1.4.10; 15,3; 17,14; 19,7.9; 21,9.14.22n.27; 22,1.3.
- XVII. Služebník (nebo Syn ?) Boží: Mt 12,18; Sk 3,13.26; 4,27.30 (srov. 4,25).
- XVIII. Slovo Boží: Jan 1,1nn; Zj 19,13; srov. 1 Jan 1,1.
- Kerygma -> Slovo**

Klanění

- I. Klanění se Bohu: Mt 17,6; Jan 12,20; Sk 8,27; 1 Kor 14,25; jediné Bohu je se klanět: Mt 4,10; Lk 4,8; opravdové klanění je možné skrze Ježíše Krista: Jan 4,20nn; v nebi: Zj 4,10; 5,14; 7,11.15; 11,1.16nn; 15,4; 19,4
- II. Ježíš Kristus je uctíván padnutím na zem jako mesiášský král a nebeský pomocník: Mt 2,2.8.11; 8,2; 9,18; 14,33; 20,20; 28,9.17; Jan 9,38; Žid 1,6 aj.
- III. Klanění se ďáblu a satanským bytostem (-> duchovní mocnosti, ďábel): Mt 4,9; Lk 4,7; Zj 9,20; 13,4.12.15; 14,11; 16,2; 19,20; 20,4

Kletba, klení

- I. Kletba -> zákona: Gal 3,10 - Kristus nás z ní vykoupil: Gal 3,13 (-> Ježíš Kristus)
- II. Kletba jako eschatologické zavržení (-> zkáza): Mt 25,41; Žid 6,8; 2 Petr 2,14; srov. Mk 11,21; 1 Kor 5,5; Gal 1,8n
- III. Křesťan nemá klit: Mt 5,21n; Lk 6,28; Řim 12,14; Jak 3,9n

Kněz (-> Ježíš Kristus A III, B X) -> Presbyter

- I. Kněží staré smlouvy: Lk 1,5; 6,4; 10,31; 17,14 - velekněží: Mt 26,57.62n.65 - kněžství je jenom obrazem a stínem Ježíšova nebeského kněžství: Žid 5,1nn; 7,14.20.23; 8,4; 10,11; 9,6
- II. Kněz nové smlouvy je Ježíš Kristus: Žid 2,17; 3,1; 4,14nn; 5,6.10; 6,20; 7,1nn; 8,1; 9,11nn; 10,21
- III. Celá obec věřících je v Kristu a skrze Ježíše Krista královské kněžstvo (-> církev III, 3): Zj 20,6, srov. 1,6; 5,10
- IV. Služba starších (presbyter, kněz, představený) v obci -> starši, duch III, církev V

Komunie -> Hostina svatá

Konec časů -> Ježíš Kristus, Církev, Parusie

Konec světa (-> Parusie): 2 Petr 3,5nn.10nn

Krádež -> Zloděj

Království Boží -> Boží království

Křest (-> Víra)

- I. Starozákonní vzory: 1 Kor 10,1n, srov. 1 Petr 3,20n
- II. Křest Janův: Mt 3,1nn.11n; 21,24nn; Mk 1,1nn; 11,29nn; Lk 3,1nn.15nn; 7,29; 20,3nn; Jan 1,24n; 3,22n; Sk 1,5.22; 10,37; 11,16; 13,24; 18,25; 19,3nn - Ježíšův křest Janem -> Ježíš Kristus A II
- III. Mesiášský křest Duchem: Mk 1,8; Lk 3,16; 1 Jan 1,33; Sk 1,5; 11,16; (srov. 8,17n); 1 Kor 6,11 (srov. 2 Kor 1,21nn)
- IV. Křesťanský křest:
 - 1) je nutný ke -> spáse: Mt 28,19 (Mk 16,16); Jan 3,5 - víra a křest patří k sobě: Sk 2,41; 8,12n; 16,14.30nn; 18,8; Gal 2,19n; 3,26n; Kol 2,12; Žid 10,22n; srov. 1 Kor 1,17; Ef 1,13; 5,26
 - 2) křest ve jménu Krista: Sk 2,38; 8,16; 10,48; 19,6; 22,6; Řim 6,3; 1 Kor 6,11; Gal 3,27 - ve

jménu Otce i Syna i sv. Ducha: Mt 28,19 Tit 3,5; Žid 10,22n; 1 Petr 3,21 - posvěcení: 1 Kor 6,11; Ef 5,26 - ospravedlnění: 1 Kor 6,11 - odpustění hříchů: Sk 2,38; 22,16; Řim 6,3nn; Kol 2,12nn; Žid 10,22 - sdělení Ducha: Sk 2,38; 1 Kor 6,11; Tit 3,5 (-> vkládáním rukou III) - umírání a vzkříšení s Kristem: Řim 6,1nn; Kol 2,12 srov. Gal 2,19n; Řim 7,4 - znovuzrození: Jan 3,5nn; Tit 3,5n - obnovení: Tit 3,5n - odložení nevykoupeného těla: Kol 2,11 - obřizka: Kol 2,11 - oblečení v Ježíše Krista: Gal 3,27; srv. Řim 13,14 (-> církev III,7) - přivtělení křtem k jednomu tělu: 1 Kor 12,13; Gal 3,27n, srv. Sk 2,41 - pečet jako obraz křtu (?): 2 Kor 1,22; Ef 1,13

- V. Křest je obrazný výraz pro mučednictví: Mk 10,38n; Lk 12,50 - pro eschatologický oheň soudu: Mt 3,11; Lk 3,16

VI. Křest za mrtvé: 1 Kor 15,29

Křest Janův -> Křest

Kříž - násť (-> Následování): připravenost křesťana následovat Krista až k smrti na kříži: Mt 10,38n; 16,24nn; Mk 8,34; Lk 14,27 - přenesené ve vztahu ke každodenním strastem: Lk 9,23

Lakota, chamtivost, touha po zisku

I. Následek odpadu od Boha: Řim 1,29; Ef 4,18n

II. Vylučuje z Božího království: 1 Kor 6,10n; Ef 5,5

III. Křesťan se jí má vyhýbat: Lk 12,15; 1 Kor 5,11; Ef 5,3; Kol 3,5nn (= modloslužba); 1 Sol 4,6; 1 Tim 3,3; 6,7nn; 2 Tim 3,2nn; Tit 1,7; Žid 13,5

IV. Jako znamení bludných nauk: 1 Tim 6,10; 2 Petr 2,3.14

Lámání chleba, -> Hostie svatá VI.

Láska, milovat (-> Víra, Naděje, Církev V)

I. Láska -> Boha k člověku, kterou prokázal především v -> Ježíši Kristu: Mt 5,45; Jan 3,16; 14,21.23; 16,27; 17,23; Řim 5,8; 8,37.39; 9,25; 2 Kor 13,11.13; Ef 2,4; 2 Sol 2,13.16; Kol 3,12; Žid 12,6; 1 Jan 3,1; 4,7nn - Boží láska, která vyvoluje a nenávidí, která zatracuje: Řim 9,13 (srov. 1 Tim 2,4nn) - Bůh miluje Ježíše, svého vyslance: Jan 3,35; 5,20; 10,17; 15,9; 17,23n.26; Ef 1,6; Kol 1,13 - je to jeho milovaný Syn: Mk 1,11; 9,7; 12,6; 2 Petr 1,17.

II. Ježíš miluje Otce: Jan 14,31 - miluje svoji obec až ke smrti: Jan 13,1; 15,9.12n; Řim 8,35; 2 Kor 5,14; Gal 2,20; Ef 3,19; 5,2.25; 1 Jan 3,16; Žj 1,5; 3,9.

III. Láska je velké přikázání křesťanů:

1. Všeobecné: Jan 17,26; Řim 12,9; 1 Kor 13; Ef 1,4; 3,17; 1 Sol 3,12; 5,8; 1 Tim 2,15; 4,12; 6,11; 2 Tim 1,13; 2,22; 3,10; Tit 2,2; Flm 5; 1 Jan 2,5; Žid 2,21 - je darem -> ducha: Řim 5,5; 15,30; 1 Kor 12,31; Gal 5,22; Ef 6,23; Fil 1,9; 1 Sol 3,12; 4,9; 1 Tim 1,14; 2 Tim 1,7 - uskutečnění -> víry: Gal 5,6 - naplněním -> zákona: Mt 22,40; Řim 13,8.10; Gal 5,14 - přikrývá

množství -> hříchů (IV): 1 Petr 4,8.

2. Láska k Bohu: Mt 22,37; Mk 12,30.33; Lk 7,36nn; 10,27; 11,42; Jan 5,42; Řim 8,28; 1 Kor 2,9; 8,3; 2 Sol 3,5; Žid 6,10; Jak 1,12; 2,5; 1 Petr 1,8 - k Ježíši Kristu: Jan 14,21nn; 15,9n; Ef 6,24; 2 Tim 4,8; Flm 5.7
3. Láska k "bližnímu" (srv. Lk 10,29nn) - láska k sobě se zde používá pouze jako měřítko lásky k bližnímu, sama o sobě není postavena jako hodnota: Mt 19,19; 22,39; Mk 12,31.33; Lk 10,27n; Řim 13,8nn; 1 Kor 13,1nn; Gal 5,14; Jak 2,8
4. Láska k nepříteli: Mt 5,44nn; Lk 6,27nn; Řim 12,14
5. Uskutečňování lásky v obci - je projev lásky k Bohu: 1 Jan 3,10nn; 4,7nn; 5,1nn - na konci časů bude chybět: Mt 24,12 (-> Církev II) - všeobecná výzva: Jan 13,34n; 15,9.12.17; 1 Kor 8,1; 13,1nn; 14,1; 16,14; 2 Kor 2,8; 8,7n.24; Gal 5,13; Ef 1,15; 4,2.15n; 5,2; Flp 1,16; 2,1n; Kol 2,2; 3,14; 1 Sol 1,3; 3,6.12; 4,9; 5,13; 2 Sol 1,3; Žid 6,10; 10,24; 1 Petr 1,22; 2,17; 4,8; 5,14; 2 Petr 1,7; 1 Jan 3,23; Zj 2,4.19 - vyžaduje ohledy na slabé ve víře: Řim 14,13-15,13; 1 Kor 8,1nn

IV. Láska k tomuto -> světu: Jan 3,19 2 Tim 4,10; 2 Petr 2,15; 1 Jan 2,15

Lež, lhát, lhář (-> Pravda)

I. Nepřijmout Boží zjevení znamená udělat z Boha lháře: 1 Jan 1,8nn; 5,10

II. Lež je typická pro lidi, kteří se uzavírají Božímu zjevení: pohané obrací Boží pravdu v lež: Řim 1,25; Ef 4,22 - žid je před Bohem lhář: Řim 3,4.7 - ne plně uskutečňované křesťanství je lež: 1 Jan 2,4; 4,19n

III. "Podvod" -> bohatství: Mt 13,22; Mk 4,19

IV. Lež jako znak falešného učení - o starozákonních falešných prorocích: 2 Petr 2,1 - v křesťanské obci: Mt 7,15; 24,11.24; Mk 13,22; Sk 13,6; 2 Kor 11,13; 2 Sol 2,9nn; 1 Tim 4,1n; 2 Tim 3,1nn; 4,3n; Tit 1,10nn; 1 Jan 2,18nn; 4,1nn; Zj 2,2 - varování: Ef 4,14n.5.6; Kol 2,8; Jak 3,14; 1 Jan 4,1nn

V. Lež jako mravní selhání: Ef 4,25; Zj 21,8.27; 22,15

Lítost -> Obrácení

Majetek -> Chudoba, Bohatství

Manželství (-> Rodina, Čistota, Dítě)

I. Manželství je podle Ježíšova nekompromisního požadavku nerozlučitelné společenství lásky a života mezi mužem a ženou: Mk 10,2nn; Lk 16,18; 1 Kor 7,10n - Matoušova klauzule o smilství: Mt 5,32; 19,9 - manželství s pohanem, jeho rozvod: 1 Kor 7,12nn; 1 Petr 3,1 - otázka druhého manželství po smrti manžela: 1 Kor 7,8n.39n; 1 Tim 5,11nn (srov. Mk 12,18nn; Řim 7,1nn) - -> starší, -> jáhni mají být jen jednou ženati: 1 Tim 3,12 (srov. 3,4n); Tit 1,6

II. Manželské spojení je obrazem spojení Krista a cír-

kve: Ef 5,22nn

III. Muž a žena v manželském životě: Mk 10,7n;
1 Kor 7,1nn; 11,3.7nn; 14,34; Ef 5,22nn; Kol 3,18;
1 Sol 4,4n; 1 Tim 2,8nn; Tit 2,4nn; Žid 13,4;
1 Petr 3,1nn

IV. Celibát:

a) v eschatologickém čase spásy (-> vzkříšení, spása) není už smrt a proto také žádné manželství: Mt 22,30; Mk 12,25; Lk 20,34nn

b) v současnosti je celibát křesťanů znamením eschatologické existence: Mt 19,11n (srov. Gal 3,28) - znamená to starat se pouze o věci Páně: 1 Kor 7,32nn - je to -> dar z milosti: 1 Kor 7,6n - Pavel ji doporučuje své obci především kvůli eschatologickým bédám: 1 Kor 7,25nn.40 - avšak každý má zůstat v tom stavu v jakém je: 1 Kor 7,6nn.17nn.26nn - i pro ty, kdo žijí v manželství platí žít v manželství jako by v něm nežili: 1 Kor 7,29 (srov. Gal 3,28)

c) jako požadavek bludařů je to znevážení dobroty Božího stvoření: 1 Tim 4,3nn

V. Obrazy manželství -> nevěsta -> svatba jsou vztaženy na obrazy vztahu mezi Kristem a jeho svatou obcí: Mt 9,15; Mk 2,19; Jan 3,29; Řím 7,4; 2 Kor 11,2; Ef 5,22nn; Zj 19,7nn; 21,2.9; 22,17 (srov. Mt 22,1nn; 25,1nn; Lk 12,36)

Maria (-> Ježíš Kristus A I,1)

I. Boží milosti vyvolená matka Mesiáše: Mt 1,18nn; Lk 1,26nn; 2,1nn.34n.51

II. Ježíš a Maria: blažení jsou věřící: Lk 11,27n - tito jsou pro Ježíše matka i bratr...: Mt 12,46nn; Mk 3,31nn; Lk 8,19nn (-> rodina III.) - pro Ježíše platí jenom hodina Otcova: Jan 2,3n, srov. Lk 2,48n - Maria pod křížem: Jan 19,25n (srov. Mt 27,55n; Mk 15,40n; Lk 23,49)

III. Maria v jeruzalémské obci: Sk 1,14, srov. Jan 19,25n
Milosrdenství, milosrdný -> Láska

I. Milosrdenství je znamení spásného jednání -> Boha: Mt 5,7; 18,23nn; Lk 1,50.54.58.72.78; 6,36; 15,11nn; Řím 11,30nn; 12,1; 15,9; 2 Kor 1,3; Gal 6,16; 1 Tim 1,2.13.16; 2 Tim 1,2.18; Tit 3,5; Žid 4,16; Jak 5,11; 1 Petr 1,3; 2,10; 2 Jan 3; Jud 2 - Bůh je ve svém milosrdenství svobodný: Řím 9,15nn

II. Mesiánské působení -> Ježíš se vyznačuje milosrdenstvím: Mt 9,36; 14,14; 15,32; 20,34; Mk 1,41; 5,19; 6,34; 8,2; 9,22 - je prošen o milosrdenství: Mt 9,27; 15,22; 17,15; 20,30n; Mk 10,47n; Lk 17,13; 18,38n - jako Kyrios prokazuje milosrdenství své obci (-> Ježíš Kristus A III., církev): Žid 2,17n; 4,14nn; Jud 21

III. Jelikož křesťané požívají Božího milosrdenství, mají být sami milosrdní: Mt 5,7; 9,13; 12,7; 18,23nn; 25,31nn; Lk 6,36; 10,30nn; Řím 12,8; Kol 3,12; Jak 3,17; 1 Petr 3,8; 1 Jan 3,17 - jejich milosrden-

ství je měřítkem při -> soudu: Mt 23,23; 25,31nn;
Jak 2,13

Milost (-> Milosrdenství, Předurčení)

= dobrotivé obrácení se Boha k člověku. Tímto je mu především v -> Ježíši Kristu darována -> spása, protože on sám jí není schopen si zasloužit (-> tělo, zákon, víra, ospravedlnění, hřích, smrt, svět)
Řím 4,4n; 9,14nn; 11,5n; 2 Kor 1,12; Ef 2,8; Flp 2,13

I. Boží spasitelné jednání v -> Ježíši Kristu a vyvolení jednotlivce je čistá milost: Lk 1,30; Jan 1,14,16n; 6,44; Sk 14,3; 15,11; 20,24.32; Řím 3,24; 5,15.17.20n; 11,5n; 1 Kor 2,12; Gal 1,6.15; 2,21; 3,18; Ef 1,6n; 2,5.7.8; 4,32; Flp 2,13; Kol 1,6; 2,13; 3,13; 2 Sol 2,16; 1 Tim 1,14; 2 Tim 1,9 - milost vůbec je typickým znakem podstaty křesťanství: Řím 5,2; 6,14n; Gal 5,4 aj. - hřích a milost - Řím 5,20 - křesťan musí obdrženou milost Boží v životě uskutečňovat: 1 Kor 15, 10; 2 Kor 6,1 (-> láska, hřích IV. pokušení)

II. Křesťan ví, že celý jeho život a jednání je nese-
no a provázáno milostí Boží, proto o ni Boha pro-
sí a přeje ji svému bližnímu: Sk 15,40; Řím 1,7;
16,20 (24); 1 Kor 1,3; 15,10; 16,23; 2 Kor 1,2;
4,15; 8,1; 9,14; 12,9; Flp 4,13; 2 Tim 2,1 aj.

III. O speciálních darech milosti (-> Duch III:
Řím 1,5; 12,3.6; 15,15; Ef 3,2.7n; 4,7nn;
1 Tim 1,12

Moc - svazovat a rozvazovat (-> Vyloučení)

Apoštol: Mt 18,18; Jan 20,23 -> Šimona Petra: Mt 16,19
- v součinnosti s obcí: Mt 18,15nn; 1 Kor 5,1nn;
2 Kor 2,5nn; 7,11; Tit 3,10n; Jud 22n; srov. Mt 9,8;
2 Tim 3,5; 2 Jan 10n

Mocnosti duchovní

A) Bohu sloužící duchovní mocnosti (-> Nebe)

I. Andělé: Mt 24,36; Lk 15,10; Gal 1,8; 4,14;
Zj 3,5; 5,11 aj.

1. Působí na zemi z pověření Boha: Jan 5,4;
Sk 5,19; 7,30; 12,7nn; Žid 1,14; Zj 7,1nn;
8,2nn; 9,1 aj. - jsou jeho poslové:
Mt 1,20.24; 2,13.19; 28,5; Lk 1,11nn.26nn;
2,9nn; 24,23; Jan 20,12; Sk 8,26; 10,3nn;
27,23; Zj 1,1; 10,1nn; 14,6; 17,1nn; 21,9;
22,6.8 (-> Duch III, 2b) - zprostředkovávají
zákon: Sk 7,53; Gal 3,19; Žid 2,2 - anděl
zhoubce: Lk 16,22

2. Ježíš Kristus a andělé: on stojí nad nimi:
Žid 1,4nn - oni mu slouží: Mt 4,11; 26,53;
28,2; Mk 1,13; Lk 22,43; Jan 1,51; 12,29 - na
konci časů bojují andělé Michaela se satano-
vými anděly: Zj 12,7nn; 20,1n - budou prová-
zet Ježíše při jeho -> paruzii: Mt 16,27;
24,31; 25,31; Mk 8,38; 13,27; Lk 9,26;
12,8n; 2 Sol 1,7; Zj 19,14 (srov. 1 Sol 3,13)

- andělé při soudu: Mt 13,39nn 49;
Zj 14,14nn; 15,1nn; 16,1nn; 18,1.21; 19,17nn
- 3. Andělé obcí: Zj 1,20; 2,1.8.12.18; 3,1.7.14
(srov. Žid 1,14) - jako ochránci lidí:
Mt 18,10

II. Duchové: Sk 23,8n; Žid 1,14; 12,9 - před trůnem
Božím: Zj 1,4; 3,1; 4,5; 5,6

III. Jednotliví andělé: Michael: Jud 9; Zj 12,7; Ga-
briel: Lk 1,19.26

B) Duchovní mocnosti nepřátelské Bohu a člověku - půso-
bí na zemi nebo ve vzdušném prostoru a ohrožují člo-
věka v jeho přirozené i křesťanské existenci (-> dá-
bel)

I. Nečistí duchové - démoni (= samostatné mezibytos-
ti, které podle lidové víry vcházejí do člověka
a působí v něm [obzvláště psychické] nemoci): ne-
čistí, němi, zlí a další duchové: Mt 8,16; 10,1;
12,43.45; Mk 1,23.26n; 3,11; 5,2.8.13; 6,7;
7,25; 9,17.20.25; Lk 4,33.36; 6,18; 7,21;
8,2.29; 9,39.42; 10,20; 11,24.26; 13,11; Sk 5,16;
8,7; 16,16.18; 19,12nn; Zj 16,13n; 18,2 - jsou
také nazýváni demony: Mt 7,22; 9,33; 10,8;
17,18; Mk 1,34.39; 3,15; 6,13; 7,26.29n; 9,38;
16,9; Lk 4,33n.41; 8,2.27.29n.33.35.38;
9,1.42.49; 10,17; 11,14; 13,32 - bohové pohanů
jsou démoni: 1 Kor 10,19n - Ježíš je podezříván,
že je posedlý demony: Mk 3,21n.30; Jan 7,20;
8,48n; 10,20n - hereze: 1 Tim 4,1 - nejvyšší
z démonů je Belzebul (-> démon): Mt 9,34;
12,24n; Mk 3,22; Lk 11,15nn

II. Padlé andělské mocnosti jako satanova družina:
Mt 25,41; 1 Kor 6,3; 2 Kor 12,7; 2 Petr 2,4; Jud 6;
Zj 9,14n - duchové v žaláři: 1 Petr 3,19(?);
2 Petr 2,4; Jud 6; Zj 9,1nn

III. Elementární duchové: Gal 4,3.9; Kol 2,8.20

IV. Různé řadení duchovních mocností (většinou jsou
jmenovány vedle sebe): Jan 12,31 (Sk 26,18);
14,30; 16,11; Řím 8,38; 1 Kor 2,6nn; 15,24;
Ef 1,21; 2,2; 3,10; 6,12; Kol 1,13.16.20;
2,10.15; 1 Petr 3,22 - všeobecně: Flp 2,10nn
(srv. 1 Kor 8,5)

V. Eón (= báh světa) jako personifikovaná moc:
Ef 2,2; 3,9; Kol 1,26, srv. Řím 8,38; 1 Kor 3,22

VI. Všechno, co člověka mohlo ohrozit, se může podle
anticko-biblického myšlení jevit jako personifi-
kovaná síla: Řím 8,38; 1 Kor 3,22 - smrt:
Řím 5,14.17; 6,9; 1 Kor 15,26.54nn; Zj 1,18;
6,8; 20,13n - hřích: Řím 5,12.21;
6,6.14.17.20nn; 7,14.17.20.23.25; 8,2n; Gal 3,22

Modlitba, modlit se - vztahující se jen k Bohu

I. Ježíš Kristus se modlí: Mt 11,25; 14,23;
26,39.42.44; 27,46; Mk 1,35; 6,46; 14,32nn; 15,34n;
Lk 3,21; 6,12; 22,32; 23,34.46; Jan 11,41; 17,1nn

II. Modlitba křesťanů:

- a) Všeobecné: Mt 6,5nn; 7,7nn; 8,8; 18,19; Lk 11,5nn.11nn; 18,9nn; Sk 9,11; 20,36; 21,5; Ef 3,14; Zj 22,9
- b) -> Duch se modlí v nás: Řím 8,26; 1 Kor 12,3; Gal 4,6
- c) Z celé -> Vírý: Mt 17,21; 21,22; Mk 9,29; 11,23n; Řím 10,14; Žid 11,20n; Jak 1,6; 5,15n
- d) Ve jménu Ježíše: Mt 18,20; Jan 14,14; 15,16; 16,23nn; Sk 4,10; Ef 5,20; Flp 2,10; Kol 3,17 - k Ježíši: Jan 14,14; Sk 1,24; 7,59n; Řím 10,12n; 1 Kor 1,2; 16,22; 2 Kor 12,8; Žid 1,6; Zj 5,9; 22,20
- e) "Modlete se bez přestání": Lk 6,12; 18,1; 21,36; Řím 12,12; Ef 6,18; Kol 1,3.9; 4,2; 1 Sol 5,17; 1 Tim 1,3
- f) při vzájemném odpuštění: Mt 5,24; 6,15; Mk 11,25

III. Témata křesťanské modlitby

- a) Křesťanská modlitba se vztahuje k Bohu -> Bůh je uznáván jako nejvyšší Pán (-> Klanění, Sláva, Požehnání II.); jeho dílo spásy v -> Ježíši Kristu (-> Milost) je přijímána ve dikuvzdání (-> Dik, Víra, Hostina)
- b) Modlitba za příchod -> Božího království: Mt 6,9nn; Lk 11,2nn (srov. 1 Kor 16,22; Sk 22,20)
- c) Jeden pro druhého: 2 Kor 8,14; 9,14; Ef 1,16nn; 3,14nn; Flp 1,3n.9.19; Kol 1,3.9; 4,3; 1 Sol 1,2; 2 Sol 3,1; 2 Tim 1,3; Flm 4.22; Jak 5,16
- d) Za mir a dobrodini pro svět: 1 Tim 2,1nn

Moudrost, moudrý

- I. O Božím plánu spásy: Lk 7,35; Řím 11,33; (16,27); 1 Kor 1,21.25; Ef 3,10; Zj 7,12 - moudrost je personifikována: Lk 11,49
- II. O Ježíši Kristu: Mt 13,54; Mk 6,2; Lk 2,40.52; 1 Kor 1,30.24; Kol 2,3; Zj 5,12
- III. Jako Boží dar milosti daný křesťanům k poznání tajemství Božích: Řím 16,19; 1 Kor 2,7nn; Ef 1,8.17; 5,15; Kol 1,9.28; 2,23; 3,16; 4,5; Jak 1,5; 3,13.17; 2 Petr 3,15; Zj 13,18; 17,9; srov. Mt 23,34
- IV. O moudrosti tohoto -> Světa, v níž pro nauku o kříži není místo: Mt 11,25; Lk 10,21; Řím 1,22; 1 Kor 1,17.19.20.21n.26n; 2,1.4nn; 3,18nn. 2 Kor 1,12

Mučedník

- I. -> Svědek, Svědectví, Pronásledování
- II. Osoby: Štěpán: Sk 6,8-8,1; Jakub: Sk 12,2; Antipas: Zj 2,13; dva svědkové: Zj 11

Naděje, doufat (-> Víra)

- I. O touze po spáse u národů: Mt 12,21; Řím 15,12 - národa -> Izrael: Jan 5,45; Sk 2,26; 23,6; 26,6n; 28,20 - o Abrahámovi: Řím 4,18
- II. Jako hlavní struktura uskutečňování křesťanského života je spojena s -> Vírou a Láskou: 1 Kor 13,13; Gal 5,5; Ef 1,15nn; 3,12; Kol 1,4n; 1 Sol 1,3; 5,8; 1 Tim 3,13; 2 Tim 2,22; Žid 3,6; 4,16; 6,18nn; 9,15.24; 10,22nn; 11,1

1. Křesťané dostávají -> spásu na základě naděje: Řím 8,24; 12,12; 2 Sol 2,16; 1 Tim 1,1; Tit 1,2; 2,13; 3,7; Žid 3,6; 6,11.18; 7,19; 10,23; 1 Petr 1,3.21; 3,15; 1 Jan 3,3
2. Vztahuje se na eschatologického přínosce spásy: Řím 5,2.4n; 8,20; 15,4.13; 1 Kor 15,19; 2 Kor 3,12; Gal 5,5; Ef 1,18; 4,4; 1 Tim 4,10; 5,5; 1 Petr 1,13; 3,5 - nestaví na tomto světě: 1 Tim 6,17 - její zárukou je -> Duch: Řím 5,4 - v nejistotě: Řím 8,24nn; 2 Kor 4,18; Žid 11,1 - nadějí proti naději: Řím 4,18
3. Naděje na Boží útěchu a pomoc v současném soužení: 2 Kor 1,7.10; Flp 1,20; 1 Tim 4,10; 5,5
4. I každodenní naděje křesťanů je nesena silou Boží: 2 Kor 10,15; Flp 1,20; 2,19.23; srov. Řím 15,24; 1 Kor 16,7; 1 Tim 3,14
5. -> pohané nemají žádnou naději: Ef 2,12; 1 Sol 4,13

Napodobování -> Následování

Napominání - vzájemné, v církevní obci (-> starší, apoštol): Mt 18,15nn; Lk 17,3; Řím 12,8; 15,14; 1 Kor 12,25; Gal 2,14; 6,1nn; 1 Sol 5,14n; 2 Sol 3,14n; 1 Tim 5,20; 2 Tim 2,24nn; Tit 3,10; Jak 5,19n; Jud 22n - má však své hranice v otázkách víry a ve spojení jednotlivce s Ježíšem Kristem: Řím 14,3n.10.13; 1 Kor 4,3nn, srv. Mat 7,1nn; 13,24nn.36nn; Lk 6,37nn (-> svoboda I,3)

Následování

- I. Všeobecné v prostorovém smyslu: Mk 2,13; 3,7; 5,24; 6,1; 10,32.52; 11,9; 14,54 a jinde
- II. O následování učedníků povolanych k hlásání. Není to jenom napodobování Ježíše, ale konkrétní podíl učedníka na Ježíšově životním úkolu. Předpokladem pro povolání je opuštění dosavadního životního okruhu: Mt 8,19nn; 10,37n; Mk 1,18.20b; 2,14; Lk 9,57-62; 14,26, srv. také Mt 27,55; Mk 15,41; Lk 8,1-3 - předpokládá připravenost zemřít - Mt 10,17nn.38n; Mk 8,34; Lk 14,27 (-> nesení kříže) - jeho přijetí vyžaduje pečlivé uvážení: Lk 14,28nn
- III. Náznaky zevšeobecnění myšlenky následování: Mt 19,20n.28; Mk 10,21n.28n; Lk 18,22; 22,28n; Jan 8,12; 10,4n.27; 12,26; 21,22; Zj 14,4 - především připravenost ke smrti je požadována ode všech: Mt 10,38; Mk 8,34n; Lk 14,27 - proměna myšlenky následování na každodenní přijímání těžkostí v životě křesťana: Lk 9,23
- IV. Myšlenka napodobování ve starokřesťanské době: napodobování starozakonních vzorů: Žid 6,12 - napodobování Boha - On je vzorem pro křesťana: Mt 5,48; Lk 6,35n; Ef 5,1 - napodobování Krista: Jan 13,15; Řím 15,2n.7nn; 1 Kor 11,1; 2 Kor 8,8nn; Flp 2,5nn; 1 Sol 1,6; 1 Petr 2,21; 4,1; 1 Jan 2,6; 3,16 - napodobování apoštolů: 1 Kor 4,6; 11,1; 2 Sol 3,7.9 - uvnitř obce: 1 Sol 2,14; Žid 13,7; 3 Jan 11

Nauka -> Učitel

Nazírání Boha (-> Vira, Církev II)

- I. Jako eschatologický dar: Mt 5,8; Řim 8,24; 1 Kor 13,12; 2 Kor 5,7; Žid 12,14; 1 Jan 3,2; Zj 22,4
 - II. Žádný člověk nemůže vidět Boha: Jan 1,18; 6,46; 1 Tim 6,16; 1 Jan 4,12.20 - Syn viděl Otce: Jan 6,46 - andělé nazírají na Boha: Mt 18,10 - křesťané žijí na zemi ve -> víře, ne v nazírání: Řim 8,24; 1 Kor 13,12; 2 Kor 4,18n; 5,7; Žid 11,1 - věřící může v srdci vidět slávu Pána: 2 Kor 3,18; 4,6, srov. 1 Kor 2,9nn - v člověku Ježiši Kristu vidíme slávu Otcovu: Jan 1,14; 2,11; 12,45; 14,7nn; 1 Jan 2,3; 3,6; 3 Jan 11, srov. Jan 3,34; 5,19; 17,8
 - III. Vidění Boha a Ježiše Krista ve vizích: Sk 7,55; 2 Kor 12,1nn; Zj 1,12nn; 4,1; 5,1.2.6; 6,1nn; 7,1nn aj.
 - IV. Velikonoční zjevení: Mt 28,16nn; Lk 24,13nn.36nn.50nn; Sk 1,1nn; 1 Kor 15,5nn, srov. Sk 9,30nn; 22,3nn; 26,9nn; 1 Kor 9,1; 15,8; Gal 1,15n
- Nebe (podle antických představ především nebesa)
- I. Jako část vesmíru: Mt 5,18; 11,25; 24,35; Mk 13,31; Lk 10,18.21; 16,17; 21,33; Sk 4,24; 7,42; Zj 6,13; 11,6; 12,1nn aj. - množství nebes: 2 Kor 12,2; Ef 4,10; Kol 1,16.20; Žid 1,10; 4,14; 7,26; 2 Petr 3,5.7.10.12n aj.
 - II. Místo přítomnosti Boží
 - a) Příbytek nebo trůn Boží: Mt 5,34; 23,22; Sk 7,55n; Ef 6,9; Žid 8,1; Zj 11,13; 16,11; - Otec v nebi: Mt 5,16.45; 6,1.9; 7,11.21; Mk 11,25; Lk 11,13 aj. - modlíci se se dívá k nebi: Mt 14,19; Mk 6,41; 7,34; Lk 9,16; Sk 7,55 -> Duch přichází z nebe: Mt 3,16; Mk 1,10; Lk 3,21; Jan 1,32; Sk 2,2; 1 Petr 1,12 - odtud se ozyvá Boží hlas: Mt 3,17; Mk 1,11; Lk 3,22; Jan 12,28; Sk 11,9 - přichází Boží zprávy: Sk 11,5.10; Řim 1,18 aj.
 - b) Kristus je z nebe: Jan 3,13.31; 6,38.42.50; Řim 10,6; 1 Kor 15,47 - on se tam vrátil: (Mk 16,19) Sk 1,10n; 2,34; 7,55n; 9,3; 22,6; 1 Petr 3,22 - odtud ho očekávají křesťané při -> Parusii: Sk 1,11; Flp 3,20; 1 Sol 1,10; 4,16; 2 Sol 1,7; srov. Mt 24,30
 - c) Jako příbytek andělů: Mt 18,10; 22,30; 24,36; 28,2; Mk 12,25; 13,32; Lk 2,15; 22,43; Jan 1,51; Gal 1,18; Zj 10,1; 18,1; 19,1.14; 20,1
 - d) Místo nebeské liturgie: Žid 4,14nn; 8,1nn; 9,11nn; Zj 4,1nn; 5,6nn; 7,4nn; 11,15nn; 19,1nn
 - e) Křesťané mají svou vlast v nebi (-> Vyhnanství): Flp 3,20 - jejich jména jsou tam zapsána: Lk 10,20; Žid 12,23 - je tam uschovávána jejich odměna: Mt 5,12; Lk 6,23 - jejich poklad je tam: Mt 6,20; Lk 12,33 - jejich naděje: Kol 1,5 - jejich -> Dědictví: 1 Petr 1,4 - je to místo míru: Lk 19,38 - zesnulé křesťané jsou s Kristem v nebeském -> Ráji: Lk 16,9; 23,43; Jan 12,26; 14,2n; 17,24nn; Flp 1,23; 2 Tim 4,18; Žid 12,23;

- Zj 6,9nn; 14,13; srov. Lk 16,19nn; 23,46;
Sk 7,59; 2 Kor 12,4 - odtud přijde nový Jeruzalém
na zemi: Zj 3,12; 21,2.10
- III. Synonym s Bohem: Mt 21,25; Mk 11,30n; Lk 15,18.21;
20,4n - království nebeské (= -> Království Boží):
Mt 3,2; 4,17; 5,3.10.19n aj.
- IV. Nové nebe a nová země: 2 Petr 3,13; Zj 21,1
- Nenávist, nenávidět (-> Láska)**
- I. Všeobecné: vzájemná nenávist je znamením pohanů:
Tit 3,3 - křesťané nemají nenávidět: Mt 5,43;
1 Jan 2,9.11; 3,15; 4,20 (o bratru)
- II. Ježíš a jeho učedníci jsou nenáviděni světem (-> Pro-
následování): Mt 5,11; 10,22; 24,9n; Mk 13,13;
Lk 6,22; 21,17; Jan 7,7; 15,18n.23nn; 17,14;
1 Jan 3,13 - kdo činí špatné věci nenávidí světlo:
Jan 3,20
- III. Boží nenávist, která zatracuje: Řím 9,13 - nenávidí
nepravost: Žid 1,9 - Kristus nenávidí bludáře:
Zj 2,6 - křesťané nenávidí zlo: Řím 12,9; Jud 23
- Neřest** - vyčet: Mk 7,21nn; Řím 1,29nn; 1 Kor 6,9n;
2 Kor 12,20n; Gal 5,19nn; Kol 3,5.8; 1 Tim 1,9nn;
2 Tim 3,2nn
- Nesení kříže -> Kříž - nést**
- Nevěsta Kristova:** nejedná se o jednotlivce, ale o celou obec
-> Manželství V., Církev
- Nezištnost:** 1 Kor 10,24.32n; 13,5; 14,12; Flp 2,21 - ob-
zvláště žádaná po hlasatelích evangelia: Mt 10,8n;
2 Kor 6,3nn; Flp 1,17n; 1 Sol 2,1nn; 1 Tim 3,3.8; 6,5nn
- Obec -> Církev**
- Obět (-> Kněz)**
- I. Obět pohanů: 1 Kor 10,20 - maso obětované modlám:
1 Kor 8,1nn; 10,23nn, srov. Sk 15,29
- II. Oběti Staré smlouvy: Mt 8,4; Lk 2,24; Žid 11,4 - je-
jích kritika: Mt 9,13; Mk 12,33 - jsou předobrazy
jediné oběti, kterou přinesl Ježíš Kristus skrze
svou smrt Bohu: Žid 5,1nn; 7,27; 10,1nn
- III. Množství obětí Staré smlouvy je v Nové smlouvě na-
hrazeno jednou obětí Ježíše Krista, který jednou
provždy umřel na kříži: 1 Kor 5,7; Ef 5,2;
Žid 5,1nn; 7,24nn; 9,11nn; 10,5nn; 13,10nn; srov.
Mt 20,28; 26,28; Mk 10,45; 14,24; Lk 22,19.20;
1 Kor 11,24; Gal 1,4; 2,20; 1 Tim 2,6; Tit 2,14
- IV. Celý život křesťanů, obzvláště služba křesťanů je
pneumatickou obětí službou: Řím 12,1; 15,16;
Flp 2,17.30; 4,18; 2 Tim 4,6; Žid 13,15n; 1 Petr 2,5,
srov. Jan 4,24
- Obrácení, změna smýšlení, obrátit se, pokání, lítost (= ce-
lou existenci člověka zasahující obrácení se k Bohu,
který se zjevuje v Ježíši Kristu, zjevujícímu Bohu, ->
Vira, Křest IV.)**
- I. Jako požadavek Janův: Mt 3,2.8.11; Mk 1,4; Lk 3,3.8;
Sk 13,24; 19,4
- II. Jako požadavek Ježíše (= předpoklad víry): Mt 4,17;
11,20n; Mk 1,15; Lk 5,32; 10,13; 11,32; 13,2nn;

15,7.10; 24,47

- III. Jako požadavek obce: obrácení a -> Křest: Sk 2,38; 3,19; 8,22; 17,30; 26,20 - k odpuštění hříchů: Lk 24,47; Sk 5,31 - k Bohu: Sk 26,20; 1 Sol 1,9 - k životu: Sk 11,18 - skutky obrácení: Sk 26,20 - ve smyslu tzv. druhého obrácení: 2 Tím 2,25; Žid 6,1.6 (srov. 12,17); Zj 2,5.16.21n; 3,3.19 - smutek k obrácení: 2 Kor 7,9n - všeobecně: Řím 2,4

Odměna v nebi (-> Milost)

- I. Člověk si ji nemůže zasloužit: Lk 17,10; Řím 4,4 - je to spíše přebohatá milost -> Milostí Boží: Mt 19,29; 20,1nn; Lk 12,32; Řím 5,15nn; 2 Kor 4,17
- II. Je přislíbena těm, kteří Ježíšovo poselství usku-
tečňují svoji virou: Mt 5,12; 6,1n.4.18; 10,41nn; 19,27nn; 24,46n; 25,21.23; Mk 9,41; 10,28nn; Lk 6,8.23.35; 10,20; 12,32; 14,14; 18,28nn; 22,28nn; 1 Kor 3,8.14; Gal 6,7nn; Kol 3,24; 2 Tím 4,7n; Žid 10,35; Jak 1,12; Zj 11,18; 22,12 - znamená účast na -> Království Božím, -> Vzkříšení, -> Spáse, -> Životě při -> Paruzii
- III. Je ve své podstatě pro všechny věřící stejná: Mt 20,1nn; 25,21.23.31nn; 2 Tím 4,8 - různá (?): Lk 19,11nn; Řím 14,10nn; 1 Kor 3,8.13n; 2 Kor 5,10; 1 Petr 1,17

Odpadnutí (-> Hřích): Mt 13,20n; Gal 3,3; 1 Tím 1,19; 4,1; 5,15; Žid 3,7nn; 6,4nn; 10,26n; 2 Petr 2,21

Odpuštění: spasitelný čin -> Boží v -> Ježíši Kristu z -> milosti udělená ve -> víře poslušnému -> člověku. - Odpuštění hříchů, kterých se křesťané dopouštějí -> hřích
IV

Oslavení -> Sláva

Ospravedlnění -> Vira, Milost, Zákon, Ježíš Kristus, Čin

Otrok, sluha

- I. V sociálním zřízení: pro křesťana je rozdíl mezi svobodným a nesvobodným konec konců bez předmětný (-> svoboda III); přesto však doznává vztah mezi pá-
nem a otrokem ve vzájemné vazbě na Krista určité změny: 1 Kor 7,17.20nn; Ef 6,5nn; Kol 3,22nn; 1 Tím 6,1n; Tit 2,9n; Flm 1nn; 1 Petr 2,18nn
- II. Člověk má možnost výběru dvou nábožensko-existenciál-
ních vazeb
- a) Bez Krista otročí mocnostem tohoto -> světa -> hříchů -> zákonu a -> smrti: Jan 8,34nn; Řím 5,12nn; 6,14.17.19n; 7,14nn; 8,15.21; Gal 4,1.3.7nn; 5,1; Tit 3,3; Žid 2,15, srov. Mt 6,24; Lk 16,13; Gal 4,24n - padlý křesťan je otrokem zkázy: 2 Petr 2,19
- b) Skrze -> Ježíše Krista je ve -> víře osvobozen od otroctví (-> svoboda I, II) a k nové vazbě na Bo-
ha: Řím 6,16.18.22; 7,6.25; 1 Petr 2,16
- III. Slovo "otrok", "služebník" vyznačují vztah
1. Krista k Bohu -> Ježíš Kristus B XVII
2. Člověka k Bohu
- a) všeobecně v podobenstvích: Mt 13,24nn; 18,23nn;

- 24,45nn; 25,14nn; Mk 12,1nn; 13,34; Lk 12,37n.
42nn; 14,15nn; 15,22; 17,7nn; 19,12nn; 20,9nn
- b) Izraele: Lk 1,54; Davida: Lk 1,69; Sk 4,25; Mojžiše: Zj 15,3
- c) o Božích vyslancích: Mt 22,3nn; Mk 12,1nn - o apoštolech: Sk 16,17
- d) o lidech: Mt 6,24; Lk 2,29; 16,13
- e) o obci: Sk 2,18; 4,29; Řím 12,11; 14,18; 1 Sol 1,9; 1 Petr 2,16; Zj 1,1; 2,20; 7,3; 10,7; 11,18; 19,2.5; 22,3.6
3. učedníků k Ježíšovi: Mt 10,24n; Jan 13,16; 15,15.20; Sk 20,19; Řím 1,1; 16,18; Gal 1,10; Ef 6,7; Flp 1,1; Kol 3,23n; 2 Tim 2,24; Tit 1,1; Jak 1,1; Jud 1; aj.
4. křesťanů mezi sebou - křesťanské panování se uskutečňuje ve službě v obci: Mt 20,26n; 23,11; Mk 9,35; 10,42nn; Lk 9,48; 22,24nn; 1 Kor 9,19; 2 Kor 4,5; Gal 5,13
- IV. Ježíš Kristus přišel na tento svět v podobě služebníka: Flp 2,7 - přišel, aby sloužil: Mt 20,28; Mk 10,45; Lk 22,27
- Panenství (-> Manželství IV) - vzory: Ježíš: Mt 19,12; - Pavel: 1 Kor 7,7.40; 9,4n
- Parusie (= příchod -> Ježíše Krista ve slávě) den Páně, den Krista, epifanie
- I. Znamení parusie: Mt 24,4nn; Mk 13,5nn; Lk 21,8nn; 2 Sol 2,3nn - poselství musí být zvěstováno ve všech národech: Mk 13,10 - odpad v Církvi: Mt 24,10nn, srov. Mk 13,14 - termín parusie je neznámý: Mt 24,36; 25,13; Mk 13,32; 1 Sol 5,1nn - přijde nečekaně (-> zloděj II, 3; bdění): Mt 25,1nn; Lk 21,24nn; 2 Sol 2,1n - je očekávána brzo: Mt 10,23; 16,2nn; 24,34; Mk 9,1; 13,30; Lk 9,27; Řím 13,11nn; 1 Kor 15,51n; 1 Sol 4,15 aj. - otázka opožďování parusie: 2 Petr 3,1nn
- II. Průběh parusie: Mt 19,28; 24,29nn; Mk 13,24nn; Lk 17,23nn; 21,25nn; Jan 6,39; 11,24; 12,48; Řím 8,17nn; 1 Kor 15,52; Flp 1,6.10; 2,16; 1 Sol 1,10; 3,13; 4,14nn; 5,1nn; 2 Sol 1,3nn; 2,2nn; Zj 1,7; 6-20 aj. - nositelem těchto konečných událostí je Ježíš Kristus (-> Ježíš Kristus A V., B V., soud): 1 Kor 15,24nn; 1 Sol 4,16n - jako zvláštní události jsou zde vyvyšovány především -> vzkříšení -> soud, konečné podrobení mocností nepřátelských Bohu: 1 Kor 15,24nn; Zj 20,14 - konec světa: 2 Petr 3,5nn.10nn (srov. Sk 2,20) a nové stvoření (-> nebe IV., svět V.)
- III. Pro věřící přináší:
- 1) Bytí s Kristem: 2 Kor 5,6nn; 1 Sol 4,14.17; 5,10; (-> svatba II. hostina II.) -> život a -> spásu, jejich -> dědictví, -> radost, -> mír, atd.
- 2) společenství s Bohem v novém -> Jeruzalémě: Zj 21,1nn; 22,1nn - království Boží, Bůh bude všechno ve všem: 1 Kor 15,28 srov. Řím 11,36

Pascha -> Hostina svatá IV.

Patření na Boha -> Nazírání Boha

Peklo -> Zavržení

Petr -> Šimon Petr

Písmo svaté - pasáže v NZ o Písmu se většinou vztahují na SZ.

I. Písmo svaté SZ (-> zákon, proroci): je naplněno v Kristu (-> zákon) - je napsáno v síle Ducha: 2 Tim 3,16; 2 Petr 1,20n - jeho úkol: Jan 5,39; Řím 15,4; 2 Tim 3,16

II. Novozákonní autoři chápou své spisy jako -> svědectví a zvěstování -> Božího slova, Zjevení svatého Jana trvá na tom, že bylo vnuknuto Duchem Božím: Zj 1,1nn; 22,6.18n. Spisům SZ jsou naroven kladeny listy Pavlovy 2 Petr 3,16. V poapoštolské době uznala církev novozákonní spisy jako rovnocenné s kanonickými spisy SZ a cti je jako texty inspirované Duchem Božím.

Podobenství

I. smysl a účel vyprávění podobenství: Mt 13,10nn; Mk 4,10nn; Lk 8,9n

II. V podobenstvích zvěstuje Ježíš poselství o přícházejícím království Božím.

III. Děje podobenství jako živé hlásání: Mk 2,19n; 9,36; 11,12nn; Lk 19,5n; Jan 13,1nn

IV. Janovské symboly: Ježíš je chléb: Jan 6,32nn - voda: 7,37nn - světlo: 8,12nn - pastýř: 10,1nn - vinný kmen: 15,1nn

Pohané, pohanství (-> Bůh III., Zákon, Izrael)

I. Křesťané a pohané

1) posuzování pohanů z hlediska poznání Boha v Ježíši Kristu: Řím 1,18nn; 2,12nn; 3,21nn; 5,12nn; 6,17nn; Ef 2,1nn.11n; Flp 2,15; Kol 1,13.21n; 2,13; 1 Sol 1,9; 4,5.13 - i pohané uctívají jediného Boha: Sk 17,22nn

2) pohoršení pohanů kvůli slovu o kříži: 1 Kor 1,18nn - a -> vzkříšení těla: Sk 17,32; 1 Kor 15,12nn;

3) eschatologické svedení národů: Zj 20,3.8 - jejich vláda nad -> církví: Zj 11,2

4) Na křesťany se klade požadavek radikálního odvrátu od pohanství: 2 Kor 6,14nn; Ef 4,17nn; 5,6nn; Kol 3,5nn; 1 Sol 4,5.13; 1 Petr 4,3; srov. ale 1 Kor 5,9nn (-> svět IV.)

II. Pohanské mise v raném křesťanství:

a) začátky pohansko-křesťanských obcí: Sk 11,19nn - obrácení Kornélia: Sk 10,1nn; 11,1nn; 15,7nn; Pavlův boj o uznání církve vzešlé z pohanství a o její -> svobodu od židovského -> zákona: Gal 2,1nn; Flp 1,12nn; srov. Sk 9,15; 13,46n; 15,1nn; 26,12nn.20; 28,28; Ef 3,8nn; 1 Tim 2,7; 2 Tim 4,17

b) základ misí: je příkaz Zmrtvýchvstalého: Mt 28,18nn; srov. Mt 24,14; 26,13; Mk 13,10; 14,9; Lk 24,47; Sk 1,8 - zaslíbení spásy pro pohané:

Mt 8,11n; 12,21; 21,43; 25,31nn; Mk 10,45; 13,27;
Lk 2,32; 13,28n; 14,23n

c) postavy věřících pohanů: Mt 2,1nn; 8,5nn;
Mk 7,24nn; 15,39; Lk 7,1nn; Sk 8,26nn, srov.
Jan 12,20nn

III. Církev Židů i pohanů/ (-> Izrael): Řím 3,29n;
9,14nn; 10,12nn; 11,11nn; 15,9nn; 1 Kor 7,19;
12,13; 2 Kor 5,19; Gal 3,27nn; 5,6; 6,15;
Ef 1,13nn; 2,4nn.13nn; 3,6; Kol 1,27; 3,11;
1 Tim 3,16; Zj 5,9; 7,9; 21,24.26; 22,2 - závislost
pohanokřesťanství na židokřesťanství: Řím 15,27 - na
Izraeli: Řím 11,16nn

IV. Eschatologická vláda Krista nad pohany (-> Soud):
Zj 12,5; 13,7; 14,6n; 15,3n; 17; 18; 19,11nn

Pohoršení

I. -> Svět se pohoršuje na Ježiši: Mt 11,6; 15,12; 18,7;
26,31nn; Mk 14,27n; Lk 7,23; Řím 9,33; 11,9;
1 Kor 1,23; Gal 5,11; 1 Petr 2,8

II. Ohrožení osobního vztahu ke Kristu (-> Věra):
Mt 5,29n; 18,6nn; 24,10; Mk 4,17; 9,42nn; Lk 17,1n;
Řím 14,13nn; 16,17; 1 Kor 8,13; 10,32; 1 Jan 2,10;
Zj 2,14 -> Povzbuzení; všeobecně: Mt 17,27

Pohostinnost (-> Život III.): jeden ze základních postojů
křesťanského života: je žádána ode všech: Řím 12,13;
Žid 13,2; 1 Petr 4,9 - především po představených:
1 Tim 3,2; Tit 1,8 - je měřítkem při -> Soudu:
Mt 25,35.38.43n

Pokání -> Obrácení

Pokoj (-> Pronásledování)

I. Všeobecně: Mk 5,34; Lk 2,29; 7,50; Sk 7,26; 9,31;
12,20; 24,2; Řím 3,17; 1 Sol 5,3; Žid 7,2 - Kristus
nepřináší pokoj, ale meč: Mt 10,34; Lk 12,51
- v poslední době bude vzat pokoj ze země: Zj 6,4

II. O vztahu Boha k člověku

a) Bůh je Bohem pokoje: Řím 16,20; 2 Kor 13,11;
Flp 4,9; 1 Sol 5,23; Žid 13,20 - pořádku:
1 Kor 14,33

b) Ježíš Kristus přináší pokoj (-> Ježíš Kristus
III.): Sk 10,36; Ef 2,14n.17; Kol 1,20 (srov.
Ef 6,15); 2 Sol 3,16

III. Pokoj je eschatologický dar spásy věřícím

a) přislíbený pro budoucnost: Řím 2,10 (14,17)

b) v současnosti dán: Lk 1,79; 2,14; 19,38.42;
Jan 14,27; 16,33; 1 Kor 7,15; Flp 4,7; Kol 3,15
- na základě -> Ospravedlnění: Řím 5,1 skrze ->
Ducha: Řím 8,6; Gal 5,22 ve -> Víře: Řím 15,13

c) v tomto smyslu ve většině přáních pokoje:
Mt 10,13; Lk 10,5n; 24,36; Jan 20,19.21.26;
Sk 15,33; 16,36; Řím 1,7; 15,33; 1 Kor 1,3;
16,11; 2 Kor 1,2; Gal 1,3; 6,16; Ef 1,2; 6,23;
Flp 1,2; Kol 1,2; 1 Sol 1,1; 2 Sol 1,2; 1 Tim 1,2;
2 Tim 1,2; Tit 1,4; Flm 3; Jak 2,16; 1 Petr 1,2;
5,14; 2 Petr 1,2; 2 Jan 3; 3 Jan 15; Jud 2; Zj 1,4

IV. Tento dar pokoje s Bohem mají křesťané uskutečňovat

ve svém životě: Mk 9,50; Řim 12,18; 14,19;
2 Kor 13,11; Gal 5,15; Ef 4,3; 1 Sol 5,13;
Žid 12,14; Jak 3,18; 1 Petr 3,11; 2 Petr 3,14 (->
Láska)

Pokora (postoj člověka vůči Božímu dílu spásy)

I. Ježíšův postoj: Mt 11,29

II. Postoj křesťana: Mt 18,1nn; 20,25.28; 23,12; Mk 9,35;
10,42nn; Lk 1,52; 14,11; 18,14; 22,25nn; Řim 12,16;
2 Kor 7,6; 11,7; Flp 2,3; Ef 4,2; Kol 3,12; Jak 1,9n;
4,6.10; 1 Petr 3,8; 5,5n - neboť všechno je dar:
Lk 17,10; 1 Kor 4,7

Pokrytectví, pokrytec (=neupřímný postoj ve vztahu k Bohu ->
Čistota srdce)

I. O náboženské domýšlivosti farizejů a zákoníků,
varování pro následovníky: Mt 15,7nn; 23,1nn;
24,51; Mk 7,6nn; Lk 12,1; 13,14n; 20,46n - o ži-
dovském národě: Lk 12,56 - křesťané se mají vyhý-
bat: Mt 6,2nn.5nn.16nn; 7,5; 1 Petr 1,22; 2,1

II. Obecné: o chování farizejů vůči Ježíši: Mt 22,18;
Mk 12,15 - o chování Petra v Antiochii: Gal 2,11nn

Pokušení (-> Duchovní mocnosti, Církev II., Slabost, Dábel,
Pronásledování, Svět)

I. Pokušení Ježíše: Mk 1,13; Lk 22,28; Žid 2,18; 4,15
- zároveň varování pro -> Církev (II.): Mt 4,1nn;
Lk 4,1nn

II. Pokušení Izraele: 1 Kor 10,1nn; Žid 3,8n

III. Křesťané uskutečňují svou poslušnost ve víře v při-
tomné době, obzvláště ale pak v eschatologickém
strádání ve stálém ohrožení: Mt 6,13; 26,41;
Mk 14,38; Lk 8,13; 11,4; 22,40.46; 1 Kor 7,5;
10,9.13; Gal 6,1; 1 Sol 3,5; 1 Tim 6,9; Jak 1,2.12nn;
1 Petr 1,6; 4,12; 2 Petr 2,9; Zj 2,10; 3,10

Polibek bratrský (znamení bratrského společenství): Řim 16,16;

1 Kor 16,19n; 2 Kor 13,12; 1 Sol 5,26; 1 Petr 5,13n

Pomazání (-> Vkládání rukou)

I. Pomazání Ježíše od velké hříšnice: Lk 7,37nn; - v
Betánii: Mt 26,6nn; Mk 14,3nn; Jan 11,2; 12,1nn -
pomazání Ježíšova mrtvého těla: Mk 16,1; Lk 23,56;
Jan 19,39n

II. Pomazání nemocných: Mk 6,13; Jak 5,14n

III. Pomazání v přeneseném smyslu o přijetí Ducha Ježíšem
při jeho křtu: Sk 4,27; srov. Žid 1,9 - o duchovním
pomazání křesťanů: 2 Kor 1,21n; 1 Jan 2,20.27

Pomocníci v obci -> Jáhén

Poslední soud -> Parusie

Poslušnost (-> Otrok)

I. Kristus se stal poslušným Bohu: Řim 5,19; Flp 2,8;
Žid 5,8 - jemu jsou poslušní -> Duchovní mocnosti
(-> Ježíš Kristus A III., IV., V.): Mt 8,27; Mk 1,27;
4,41; Lk 8,25

II. Poslušnost křesťanů

a) -> Víra jako poslušnost: Abraháмова: Žid 11,8
(srov. Sk 7,39) - křesťanů: Řim 1,5; 6,16n;
10,16; 15,18; 16,19.26; 2 Kor 10,5n; 2 Sol 1,8;

- Žid 5,9; 1 Petr 1,2.14.22 - vůči apoštolům:
 2 Kor 2,9; 7,15; Flp 2,12; 2 Sol 3,14; Flm 21
 b) v sociálním řádu: oproti -> Státu -> ženy vůči
 manželovi: 1 Petr 3,6 - -> Děti vůči rodičům:
 Ef 6,1; Kol 3,20 - -> Otroků: Ef 6,5; Kol 3,22

Posvěcování -> Svatý

Povzbuzování vzájemné je zásadou života obce (-> církve).
 Neznamená falešné povznášení, nýbrž vzájemnou podporu
 ve -> víře a -> lásce v síle -> ducha.

I. Jako úkol křesťanů: Řím 14,19; 15,2; 1 Kor 8,1;
 10,23n; 14,3n.12.17.26; 2 Kor 10,8; 12,19; Ef 14,12.
 16.29; 1 Sol 5,11

II. Bůh povznáší svou obec: 1 Kor 3,9; Ef 2,21;
 1 Petr 2,5; Sk 20,32 (-> chrám IV)

III. V prvním zvěstování: Řím 15,20

Požehnání, žehnat (-> Díkůvzdání, Sláva)

I. O požehnání spásy Boží v Ježíši Kristu: Řím 15,29;
 2 Kor 9,6; Ef 1,3; 1 Petr 3,9, srov. Lk 24,50n
 - Kristus je naplněním požehnání Abraháмова:
 Sk 3,25n; Gal 3,9.14, srov. Žid 6,14; 7,6; 12,17
 - země přijímá požehnání Boží: Žid 6,7

II. O chvále Boží: Lk 1,64.68; 2,28; 13,35; 19,38;
 24,53; Jan 12,13; Řím 1,25; 9,5; 2 Kor 1,3; 11,31;
 Ef 1,3; Jak 3,9; 1 Petr 1,3; Zj 5,12n; 7,12 - Bůh se
 tedy nazývá požehnaným: Mk 14,61 - o Mesiáši:
 Mt 21,9 - o království Božím: Mk 11,10 - o Marii:
 Lk 1,28.42 - o modlitbě -> Díků a požehnání při ->
 Svaté hostině: Mt 14,19; 26,26; Mk 6,41; 8,7;
 14,22; Lk 9,16; 24,30; 1 Kor 10,16

III. Křesťané mají žehnat: Lk 6,28; Řím 12,14; 1 Kor 4,12;
 1 Petr 3,9 - o požehnaném daru křesťanům: 2 Kor 9,5n

Práce

I. Povinnost křesťana: 1 Kor 7,20; Ef 4,28; 1 Sol 4,11n;
 2 Sol 3,10nn

II. Ve výročích: Mt 10,10; Lk 10,7; 1 Kor 9,9; 1 Tím 5,18;
 2 Tím 2,6

III. V podobanstvích: Mt 20,1nn; 25,14nn; Lk 10,2;
 12,42nn; 16,1; 17,7nn; Jan 4,36nn

IV. Pavlův příklad: Sk 18,3; 20,34; 1 Kor 9,6nn;
 1 Sol 2,9; 2 Sol 3,8

Pravda, pravdivý

I. O Bohu: Jan 3,33; 8,26; 17,3; Řím 3,4; 1 Sol 1,9;
 1 Jan 5,20; Zj 6,10 - obecně o jeho zjevení:
 Řím 1,18.25; 2,20; 3,7 - o jeho cestách Zj 15,3
 - o jeho soudech: Zj 16,7; 19,2

II. O Ježíši Kristu

a) o jeho hlásání: Mk 12,14.32; Lk 20,21;
 Jan 18,37; Ef 4,21 - jeho soud srv. Zj 3,7.14;
 19,11

b) Ježíš je pravé světlo: Jan 1,9; 1 Jan 2,8 - pravý
 chléb: Jan 6,32 - pravý vinný kmen: Jan 15,1

c) o Božím zjevení v Ježíši Kristu: Jan 4,23n;
 5,31n.33; 6,55; 7,18; 8,13n.32.40.44.45n; 14,6;
 16,7; 17,17.19; 18,37n; Řím 1,18.25; 15,8;

2 Kor 4,2; 2 Sol 2,10.12n; 1 Tim 2,4.7; 3,15;
4,3; 6,5; 2 Tim 2,15.18.25; 3,7n; 4,4;
Tit 1,1.14; Žid 10,26; Jak 1,18; 3,14; 5,19;
1 Petr 1,22; 2 Petr 1,12; 2,2; 1 Jan 2,21 - ->
Duch a pravda: Jan 14,17; 15,26; 16,13; 1 Jan
4,6; 5,6

III. Křesťané mají uskutečňovat pravdivost zjevení:
Jan 3,21; 4,23n; 1 Kor 5,8; 2 Kor 11,10; Ef 4,21;
5,9; 1 Jan 1,6.8; 2,4; 3,19; 2 Jan 3n; 3 Jan 3n

IV. Pravdivost jako mravní požadavek: 1 Kor 13,6;
Ef 4,25; Flp 4,8 srv. Mt 5,37; Jak 5,12

Presbyter (= starší, kněz) -> Starší, Duch III, Církev v
Prokletí -> Zavržení

Pronásledování křesťanů pro evangelium (-> Nenávisť, Nesení
kříže, Následování, Smutek): Mt 5,10nn; 10,16nn;
13,20n; 23,34; 24,9; Mk 4,17; 10,30; 13,9nn; Jan 15,20;
Sk 8,1nn; 12,1nn; 13,50 aj.; Řim 12,14; 1 Kor 4,12;
2 Kor 4,9; Gal 4,29; 5,11; 6,12; 1 Sol 1,6; 2,14; 3,2nn;
2 Tim 3,12; Žid 10,32nn; Zj 2,3; 7,14nn; 11,1nn;
12,13nn; 13,1nn; 17,6; 19,2 aj. - proroci jako vzor:
Sk 7,52; 1 Sol 2,15 - mají se vystríhat toho, aby byli
pronásledováni za spáchané bezpráví: 1 Petr 2,20nn
- kdo pronásleduje křesťany, pronásleduje Krista:
Sk 9,4n; 22,7n; 26,14n - Pavel jako pronásledovatel
cirkve: 1 Kor 15,9; Gal 1,13.23; Flp 3,6

Proroci (Zvěstovatelé a vykladači Boží vůle v dějinách)

I. Starozákonní proroci (mnohokrát jako kanonická sou-
část Písma svatého): jmenovitě: Mt 2,17; 3,3; 4,14;
8,17; Lk 3,4; Jan 1,23; 12,38; Sk 2,16; 28,25 aj.
- souhrnné "proroci": Mt 2,23; 5,12; 16,14; Lk 1,70;
6,23; 13,28; 24,44; Jan 1,45; 8,52n; Řim 1,2;
1 Sol 2,15; Žid 11,32; Jak 5,10; 1 Petr 1,10 aj.

II. Jan Křtitel jako prorok: Mt 14,5; 21,26; Mk 11,32;
Lk 1,76; 20,6 - o Ježíši, který je postaven nad pro-
roky: Mt 11,9; Lk 7,26

III. Ježíš jako prorok -> Ježíš Kristus B II

IV. Boží proroci v poslední době: Zj 11,10

V. Křesťané, kterým byl dán dar (Duch III) prorokování:
Mt 23,24; Lk 11,49; Sk 11,27n; 13,1; 15,32;
21,10nn; 1 Kor 12,28n; 14,29.32.37; Ef 2,20(?);
3,5; 4,11; Zj 11,18; 16,6; 18,20.24; 22,6.9

VI. Lži proroci -> lež IV

Prostředník -> Ježíš Kristus B

Prozřetelnost -> Bůh I

Přátelé (-> Otrok)

I. Všeobecné o přirozeném přátelství: Lk 7,6; 11,5nn;
15,6.29; 23,12; Jan 19,12; Zj 10,24; - přátelé Ježí-
šovi: Jan 3,29; 11,3.11 (-> ženy III) - on je přite-
lem hříšníků: Mt 11,19; Lk 7,34 - přátelé Pavlovi:
Sk 19,31; 27,3; Řim 16,1nn - o bratřích v obci:
3 Jan 15

II. Křesťan a jeho přátelé: tyto nemá zvat: Lk 14,12nn
- bude od nich zrazen kvůli evangeliu: Lk 21,16nn

III. Křesťané jsou přátelé Boží: Jak 2,23 - přátelé Ježí-

še: Jan 15,12nn - přátelství se -> světem znamená nepřátelství s Bohem: Jak 4,4 - oproti tomu přátelství s Bohem znamená nepřátelství se světem (-> pronásledování, nenávisť)

Předurčení (-> Milost, Bůh): Sk 2,23; 4,28; Řím 8,29n; 9,19nn; 1 Kor 2,7; Ef 1,5.11n; 1 Petr 1,2.20

Přijímání -> Hostina svatá

Příkaz -> Zákon

Přikázání -> Zákon

Přimluva -> Modlitba, Hřích IV

Přísaha, přísahat

I. Svou přísahou utvrzuje Bůh hrozbu soudu: Žid 3,11.18; 4,3 - splnění svých zaslíbení: Žid 6,13nn - věčnost Ježíšova kněžství: Žid 7,20nn

II. Všeobecné zmínky: Sk 23,12n - formule přísahy: Mt 26,63; Řím 1,9; 2 Kor 1,23; 11,10.31; Gal 1,20; Flp 1,8

III. Ježíšova kritika židovských slibů: Mt 23,16nn - zásadní zákaz křesťanům přísahat: Mt 5,33nn; Jak 5,12

Půst (-> zdrženlivost)

I. Půst Ježíšův: Mt 4,1nn; Lk 4,1nn (srov. Mk 1,12n; 9,29)

II. Ježíšova kritika postu: Mt 6,16nn; Lk 18,12 - jeho učedníci se nepostí: Mt 9,14nn; Mk 2,18nn; Lk 5,33nn

III. Posty v křesťanské obci: Mt 9,15; Mk 2,20; Lk 5,35; Sk 13,2n; 14,23 (srv. Mk 9,29)

Radost, radovat se (-> Smutek)

I. Radost Boží nad obrácením hříšníků: Lk 15,5n.7.10.32

II. Radost věřícího je způsobena Bohem:

a) zkušenost Boží spásy vyvolává radost: Mt 2,10; 13,20.44; 28,8; Mk 4,16; Lk 1,14; 2,10; 8,13; 13,17; 19,6.37; 24,41.52; Jan 3,29; 4,36; 14,28; Sk 8,8.39; 13,8.52; Flp 1,25; 1 Sol 1,6

b) křesťané se radují v -> pronásledování a soužení (-> svět IV): Mt 5,12; Lk 6,23; Jan 15,11; 16,20nn; 17,13; Sk 5,41; Řím 12,12nn; 14,17; 15,13; 2 Kor 1,24; 6,10; 7,4; 8,2; 13,9.11; Gal 5,22; Flp 1,4; 2,29; 3,1; 4,4; Kol 1,11; 1 Sol 5,16; Žid 10,34; Jak 1,2; 1 Petr 4,13; 1 Jan 1,4; 2 Jan 12

c) radost hlasatelů -> Božího slova: Lk 10,17.20; Sk 11,23; Řím 16,19; 2 Kor 2,2n; 7,4.13; Flp 1,18; 2,2.17; 4,1; Kol 1,24; 1 Sol 2,19n; 3,9; 2 Tím 1,4; Flm 7; 2 Jan 4; 3 Jan 3n

III. Radost je obsahem zaslíbení spásy: Mt 25,21.23; 1 Petr 1,8; Zj 19,7; 21,4 (srv. Řím 2,7.10)

Radostná zvěst -> Slovo Boží

Ráj (V Novém zákoně - nadpozemské skryté místo, v židovském chápání pravděpodobně místo, kde jsou zesnuli spravedliví): Lk 23,43; 2 Kor 12,4, srv. Flp 1,23 - v něm stojí strom života: Zj 2,7 -> nebe II,e

Rodina

I. Požadavek rodinného života -> manželství III, dítě - zvláštní povinnosti představených vést dobrý ro-

dinný život: 1 Tim 3,4n

II. Pod požadavkem eschatologického činu Božího:
Mt 10,35.37; Mk 13,12; Lk 12,52n; 14,26n

III. Nová "rodina" Ježíšova zahrnuje ty, kteří uskutečnu-
jí spásnou vůli Boží: Mt 12,46nn; Mk 3,31nn;
Lk 8,19nn (srv. 11,27n)

Rozvod -> Manželství I

Satan -> Dábel

Sebezapření (-> Kříž nést, Následování), Ježíšův příklad:
Flp 2,2nn; Žid 12,2

Sestup Kristův do pekla = podle antické představy skrze smrt
daný sestup do říše mrtvých pod zem: obecné: Řim 10,7;
Sk 2,24nn, srv. Ef 4,9 - teologický výklad: 1 Petr 4,6
- k padlým -> duchovním mocnostem (B II) v podzemním
žaláři: 1 Petr 3,19n

Shovívavost -> Trpělivost

Skutak (-> Zákon, Ospravedlnění)

I. Skutky -> zákona nemohou člověka ospravedlnit, nýbrž
pouze čin Boží v -> Ježíši Kristu. Tomuto činu se ->
člověk podrobuje ve -> víře (-> křest)

II. Nové bytí křesťanů se musí uskutečňovat v
konkrétních situacích vlastního života, obce a světa
v síle -> Ducha: Řim 6,11nn; 7,4nn; 8,12nn;
12,1-15,13; 1 Kor 3,16n; 5,6nn; 6,1nn.12nn;
7,17nn.29nn; 8,1nn; 9,24nn; 10,12n.23; 14;
2 Kor 4,1nn; 6,1nn.14nn; 7,1; Gal 2,19n; 4,9n;
5,1nn.13nn; 6,1nn; Ef 4,1nn.17nn; 5,1nn; 6,1nn;
Fil 1,27; 2,1nn.12nn; 3,1nn; Kol 2,6nn; 3,1nn;
4,1nn; 1 Sol 4; 5; Jak 2,14nn; 1 Jan 3,9nn; 4,7nn;
Zj 2,3nn aj.

Slabost, slabý (-> Tělo)

I. Obecný znak člověka a jeho jednání - i křesťan po-
dléhá slabosti: Mt 26,41; Mk 14,38; Řim 5,6; 6,19;
8,26; 1 Kor 2,3; 4,9nn; 15,43; 2 Kor 10,10;
11,21.29; Gal 4,13; Žid 4,15

II. V lidské slabosti se dovršuje Boží síla: Řim 8,26;
1 Kor 1,25.26nn; 4,10; 2 Kor 1,8nn; 4,7nn; 6,4nn;
11,30; 12,5.9n; 13,3n; Žid 11,34 - Kristus vzal na
sebe naši slabost: Mt 8,17; Řim 8,3; 2 Kor 13,3n;
Žid 4,15; 5,2

III. Starost křesťanů o slabé: obecně Mt 25,36.39.43n
- o slabé ve víře: Řim 14,1n.12; 15,1; 1 Kor 8,7nn;
9,22; 12,22; 1 Sol 5,14, srv. Mk 9,42; Řim 4,19

Sláva, oslavení

I. Obecné: Mt 4,8; 6,29; 1 Kor 15,40nn

II. Sláva Boží: Lk 2,9.14; Jan 11,4; 13,32; 14,13;
15,8; Sk 7,2.55; Řim 1,23; 3,7; 6,4; 9,23;
2 Kor 4,6; Ef 1,17n; 3,16; Kol 1,11; 1 Tim 1,11;
Tit 2,13; Žid 9,5; Jud 24; Zj 15,8; 21,11.23

III. Smlouva Ježíše Krista, kterou mu dal Otec:
Mt 16,27; 19,28; 24,30; 25,31; Mk 8,38; 9,2nn;
10,37; 13,26; Lk 9,26.29nn; 21,27; 24,26; Sk 3,13;
1 Kor 2,8; 2 Kor 4,4; Flp 3,21; 2 Sol 1,9n;
1 Tim 3,16; Žid 1,3; 2,7.9; Jak 2,1; 2 Petr 1,17

- u Jana: 1,14; 2,11; 8,54; 11,4; 12,16.23.28;
13,31n; 16,14; 17,1nn.5.22.24

IV. Boží sláva darovaná křesťanům: Lk 2,32; Řím 2,7.10;
3,23; 8,18.21.30; 9,4; 1 Kor 2,7; 15,43; 2 Kor 3,7nn;
4,17; Flp 3,21; 4,19; Kol 3,4; 1 Sol 2,12;
2 Sol 2,14; 2 Tim 2,10; Žid 2,10; 1 Petr 1,7.11;
4,13; 5,1.4.10

V. V děkování je přiznávána sláva Bohu a Ježíšovi (->
dik): Lk 17,18; 19,38; Sk 12,23; Řím 4,20; 11,36;
15,7.9; (16,27); 1 Kor 6,20; 10,31; 2 Kor 1,20;
4,15; Gal 1,5; Ef 1,6.12.14; 3,21; Flp 1,11; 2,11;
4,20; 1 Tim 1,17; 2 Tim 4,18; Žid 13,21;
1 Petr 4,11; 2 Petr 3,18; Jud 25; Zj 1,6; 4,9.11;
5,12n; 7,10nn; 11,13.17; 14,7; 16,9; 19,1nn

Slib - proti praxi slibů u Židů: Mk 7,11nn - nazíránský slib:
Sk 18,18; 21,23nn

Slovo, evangelium (= radostná zvěst), kerygma (= zvěst) ->
svědectví, Ježíš Kristus: je to slovo, které hlásá Je-
žíš a slovo, které hlásá obec o Ježíši. Vždycky se
vztahuje na Boží spásné jednání. Jako takové je to slo-
vo Boží, Páně, života, milosti, smíření atd. Nespočívá
na lidské moudrosti, nýbrž v síle Boží a svatého ->
Ducha: 1 Kor 1,18; 2,4; 1 Sol 2,13 (-> moudrost IV).
Při jeho hlásání se musí stát hlasatel všem všim:
1 Kor 9,19nn. Požaduje od člověka, aby bylo přijato ve
-> víře a přináší -> spásu. Čas zvěstování slova je pro
slyšící hodinou spásného rozhodnutí: 2 Kor 6,1n. V hlá-
saném slově hovoří Kristus: Řím 10,14; 15,18;
2 Kor 1,18n; 2,17; 5,20; 1 Sol 2,13; Žid 12,25n

I. Slova hlásaná Ježíšem: Mt 4,23; 9,35; 13,19nn;
24,14; Mk 1,15; 2,2; 4,14nn.33; 8,32.35; 13,31;
Lk 4,32; 5,1; 8,11nn; 21,33; Jan 4,37.50; 5,24.38;
8,31.37.43.51n.55; 14,23n; 15,3.20; 17,6.14.17 (->
Ježíš Kristus AII, království, obrácení)

II. Hlásání slova o Božím činu spásy v Ježíši Kristu:
Mk 13,10; 14,9; Lk 1,2; Sk 1,1; 2,41; 4,4.29;
6,2.4n.7; 8,4.14.25; 10,36.44; 11,1.19; 12,24;
13,5.7; 13,26.44.46.48n; 14,3; 15,7.35n; 16,6;
17,11.13; 8,11; 19,10.20; 20,32; Řím 1,1.9.16n;
10,8nn; 15,16; 1 Kor 1,17nn; 2,4nn; 9,12.14; 15,1;
2 Kor 1,19; 2,14nn; 3,1nn; 4,2nn; 5,19; 6,7;
11,4.7; Gal 1,6nn; 2,5.7.14; 6,6; Ef 1,13; 3,6;
6,15.19; Flp 1,14; 2,16; Kol 1,5.23.25nn; 3,16;
4,3; 1 Sol 1,5nn; 2,2nn.13; 2 Sol 2,14; 3,1;
1 Tim 1,11.15; 3,1; 4,9; 2 Tim 1,10; 2,9.11.15;
4,2; Tit 1,9; 2,5.8; 3,8; Žid 6,1; 13,7;
Jak 1,18.21; Zj 1,2 (-> učení, svědectví)

III. Slovo SZ: Mt 15,6; Mk 7,13; Lk 3,4; Sk 15,15

Služby v církvi -> Duch III, Církev IV

Služebník -> Otrók

Smlouva: Mt 26,28; Mk 14,24; Lk 1,68nn; 22,20; Sk 7,2nn;
Řím 11,25nn; 1 Kor 11,25; 2 Kor 3,6nn; Gal 3,17nn;
4,22nn; Žid 3,1nn; 7,18nn; 8,1 - 10,18

Smrt (-> Život, Vzkříšení)

- I. Smrt je moc: Řím 8,38; 1 Kor 3,22; 15,26.54n; Zj 6,8; 20,13n - kvůli -> hříchu Adamovu a svým vlastním hříchům podléhá člověk její moci. Tento -> svět a smrt patří k sobě: Řím 5,12nn; 6,12; 8,2.20; 1 Kor 15,21n.45nn.53n.56; 2 Kor 4,11; 5,4; Žid 1,11n; Jak 1,10n; 4,14; 1 Petr 1,24n - původcem smrti je -> ďábel: Žid 2,14 - stará -> smlouva byla smlouvou smrti: 2 Kor 3,6nn - propadnutí smrti je výrazem vzdálenosti od Boha: Mt 4,16; Lk 1,79 - smrtí není myšlena jenom smrt tělesná, ale smrt v obecném slova smyslu, který zahrnuje ztrátu eschatologické spásy (-> zavržení): Řím 1,32; 6,21nn; 7,5.11.13n.25; 8,6.13; 2 Kor 2,15n; 4,3; 7,10; Gal 6,7n; Jak 1,15; 5,20; 1 Jan 3,14n; srov. Jan 5,24; 8,21.24.51n - druhá smrt: Zj 2,11; 20,6.14; 21,8 - hříšníci jsou živi mrtvi, neboť propadli smrti: Ef 2,1; Kol 2,13; 1 Tim 5,6, srv. Řím 6,13
- II. Ježíš Kristus svou smrtí na kříži (-> Ježíš Kristus A III) přemohl smrt: Řím 6,8n; 8,2nn; 14,7nn; 2 Tim 1,10; Žid 2,14; Zj 1,18 - smrt nemůže křesťanovi nic udělat: Řím 8,38; 1 Kor 3,22 - definitivně bude smrt zničena při -> paruzii: Řím 8,20nn; 1 Kor 15,26.55n; Zj 20,14; 21,4 -> vzkříšení, život
- III. Křesťané s Kristem umřeli (a vstali z mrtvých), tím jsou osvobozeni od moci tohoto -> světa (-> svoboda): Řím 7,6; 8,17; 14,7nn; 2 Kor 5,14n; 13,4; Gal 2,19; 5,24; 6,14; Ef 2,5n; Flp 3,10; Kol 2,20; 3,3; 2 Tim 2,11 - obzvláště ve -> křtu: Řím 6,1nn; Kol 2,12 - křesťané mají úkol umírat tomuto -> světu: Řím 8,13; Ef 4,22; Kol 3,5
- IV. Křesťan a pozemská smrt.
Křesťan má dar eschatologické spásy v -> Duchu svatém: Jan 5,24; 6,50; 11,25n; Řím 8,11.23; 2 Kor 5,5 - smrt jej nemůže odloučit od -> lásky Boží: Řím 8,36nn; 1 Kor 3,21n - i ve smrti patří ke Kristu: Řím 14,7nn - přesto jsou křesťané podrobeni smrti
 1. Křesťan snáší smrt ve -> víře na zaslíbené zmrtvýchvstání: 1 Kor 15,19.30nn; 2 Kor 4,16nn; 5,1nn; 1 Sol 4,13nn; 5,9n - v očekávání nebeského společenství s Kristem: Flp 1,23, srv. Lk 23,43; 1 Sol 4,16; Žid 11,37; 12,23; Zj 7,13nn; 14,13 (-> nebe II e)
 2. Smrt je -> obětí pro obec: Flp 2,17; 2 Tim 4,6 - oslavení Krista: Řím 8,36; 2 Kor 4,11; Flp 1,20 - děje se pro Krista a pro evangelium: Mt 10,21; Mk 13,12; Lk 21,16; Flp 2,27.30; Zj 2,10 (-> kříž nosit)
 3. Ve svém utrpení nosí Kristovu smrt: 2 Kor 4,10; Flp 3,10 - doplňují Kristovy útrapy: Kol 1,24 - ve svém utrpení zakoušejí křesťané moc Božího -> zmrtvýchvstání: Řím 8,35nn; 1 Kor 4,9; 15,31; 2 Kor 1,9nn; 4,7nn; 6,9; 11,23
 4. Smrt může být také trestem jako pokání za vlastní

hříchy: 1 Kor 5,5; 11,30nn

Smutek (-> Radost)

I. Smutek Ježíšův: Mt 26,38; Mk 14,34; Lk 19,41

II. Smutek z Ježíšova požadavku: Mt 19,22; Mk 10,22; Lk 18,23

III. Smutní přijímají zaslíbení spásy: Mt 5,4 - smutek křesťanů: Mk 16,10; Lk 6,21; 22,45; 24,17; Jan 16,6.20n.22; Řím 12,15; 1 Kor 7,30; 2 Kor 1,3nn; 6,10; 1 Sol 4,13; Žid 12,11; 1 Petr 1,6; 2,19 - smutek Boží a smutek světa: 2 Kor 7,10, srov Jak 4,9 - smutek Pavlův: Řím 9,2; 2 Kor 2,1.3; Fil 2,27n - vidoucího: Zj 5,4n - křesťan nemá být smutným dárce: 2 Kor 9,7 - "nezarmucujte Ducha Božího": Ef 4,30

IV. Smutek z hrozby soudem: Mt 8,12; 13,42.50; 22,13; 24,51; 25,30; Lk 6,25; 13,28; Jak 5,1; Zj 18,7n.9.11.15.19 - konec časů znamená pro křesťany i konec smutku: Zj 21,4

Soud (-> Zavržení)

I. O eschatologickém soudu nad světem: Mt 10,15; 11,22.24; 12,36.41n; 23,33; Mk 12,40; Lk 10,14; 11,31n; Sk 24,25; Řím 3,8; 5,16; 1 Kor 11,29.32; Gal 5,10; 2 Sol 2,12; 1 Tim 3,6; Žid 6,2; 9,27; 10,27; Jak 2,13; 5,12; 2 Petr 2,4.9; 3,7; 1 Jan 4,17; Jud 6; Zj 11,18; 20,12nn - Bůh je pánem soudu: Řím 2,2nn; 3,4.6; 14,10nn; 2 Sol 1,5; Žid 11,6; 12,23; Jak 4,12; 5,9; 1 Petr 1,17; 4,5; 2 Petr 2,4; Jud 15(?); Zj 14,6nn - Ježíš Kristus je soudce: Mt 12,18.20; 24,30n; 25,31nn; 26,64; Mk 13,24nn; 14,62; Jan 5,22nn; Sk 10,42; 17,31; 2 Kor 5,10; 2 Tim 4,1.8; 1 Petr 4,5(?); Zj 14,14nn - apoštolové soudí Izrael: Mt 19,28; Lk 22,30 - Křesťané budou soudit svět i anděly: 1 Kor 6,2n

II. Bůh působí jako soudce v dějinách: Sk 7,7; Řím 11,33; 1 Kor 10,1nn; 11,29nn; Zj 16,7; 18,10; 19,2

III. Eschatologický soud je už nyní dokonán: Jan 3,19; 5,24; 9,39; 12,31; 16,8.11

IV. O lidských soudech: Řím 13,2; 1 Kor 6,1nn - o židovském soudu: Mt 5,21n; Sk 23,1nn; 26,6 - v křesťanské obci: 1 Kor 5,3nn (-> Vyloučení, Moc svazovat a rozvazovat)

Soudit (-> Soud): jen Bůh sám je soudce; On prominul a proto nesoudí: Mt 7,1n; Lk 6,37; Řím 2,1; 14,3n.10.13; 1 Kor 4,4; Jak 4,11n, srov. Gal 6,1.4

Spása, záchrana, (-> Bůh, Ježíš Kristus)

I. Záchrana z nebezpečí v moci Boží: Mt 8,25; 9,21n; 14,30; 16,25; Mk 3,4; 5,23.28.34; 6,56; 10,52; Lk 1,71; 6,9; 7,50; 8,36; 17,19; 18,42; Sk 7,25; 27,34; 2 Kor 1,8nn; 4,7nn; 6,9; Žid 11,7

II. Mesiánská spása: znamená záchranu od -> Soudu -> Hříchu -> Smrti -> Zavržení -> Hněvu na základě -> Milosti Boží v -> Ježíši Kristu pro -> Věřící:

1. Obecné: Bůh chce spásu všech lidí: 1 Tim 2,4 - židovský národ (-> Izrael) je nositelem zaslí-

beni: Jan 4,22 - jeho jediným prostředníkem je
 -> Ježíš Kristus: Mt 11,26nn; Lk 1,46nn; Jan
 10,9; 12,47; Sk 4,11n; 5,31; 7,25; 13,23; 15,11;
 Řím 10,13; Ef 5,23; Flp 3,20; 1 Tim 1,15; 2,3;
 4,10; 2 Tim 2,10; Tit 1,3; 2,10; 3,4; Žid 2,10;
 5,9; 7,25; 1 Jan 4,14 - skrze -> Viru: Sk 16,30;
 Řím 1,16n; 10,9; Ef 2,8; 1 Tim 4,10; 2 Tim 3,15;
 1 Petr 1,5; srov. Jak 2,14 - a -> Vyznání:
 Řím 10,10 - skrze -> Křest: 1 Petr 3,21 - a sva-
 tou -> Hostinu: Jan 6,51bnn - Ježíšovo poselství
 je tedy slovo spásy: Sk 13,26; 28,28; Ef 1,13
 - cesta spásy: Sk 16,17

2. v současnosti už spása působí skrze setkání se
 s Ježíšem: Mt 1,21; 18,11; Lk 1,69.71.77; 2,11;
 2,30; 3,6; 19,9; Jan 3,17; 4,42; 5,15.20 (-> Ži-
 vot III., 2); Sk 2,40; 11,14; Řím 6,2nn; 8,2.24;
 11,14; 1 Kor 1,18.21; 7,16; 9,22; 10,33; 15,2;
 2 Kor 1,6; 2,15; 3,17n; Ef 2,5.8; 6,17;
 1 Sol 2,16; 2 Sol 2,10; 2 Tim 1,10; Tit 3,5n;
 Jak 5,15; 2 Petr 1,1; 2,20; 3,2.18

3. Jako pro budoucnost zaslíbený dar obsahuje ->
 Zmrtvýchvstání, věčný život, bytí s Ježíšem Kris-
 tem, společenství s Bohem; -> Království Boží:
 Mt 5,3nn; 10,22; 19,25; 24,13.22; Mk 8,35; 10,26;
 13,13.20; Lk 8,12; 9,24; 13,23; 18,26; 19,10;
 Řím 5,9; 10,1.10; 11,11.26; 13,11; 1 Kor 1,21;
 3,15; 5,5; 2 Kor 7,10; Flp 1,19.28; 3,20;
 1 Sol 5,8n; 1 Tim 2,15; 4,16; Tit 2,13; Žid 1,14;
 2,3; 4,1nn; 6,9; 9,28; Jak 4,12; 1 Petr 1,5.9n;
 2,2; 4,18; 2 Petr 1,11; Jud 3.23; srov.
 2 Tim 4,18; Žid 10,39

Spása duše -> Zmrtvýchvstání, Spása, život, člověk

Spravedlnost je znakem Božího -> Soudu; v -> Ježíši Kristu
 Bůh prokázal svou spravedlnost: obsahuje Boží věrnost,
 se kterou chce lidskou spásu (-> Ježíš Kristus III.,
 Milost, Věrnost): Řím 3,21nn. Je to dar Boží spásy
 v Ježíši Kristu, nelze ho zasloužit skutky -> Zákona,
 ale je dán těm, kteří přijímají Boží spásu s -> Vírou.
 Jako starozákonní označení pro -> Zbožnost

Srdce (-> Člověk)

- I. Podle židovského chápání člověka je to srdce osoby:
 Mt 5,8.28; 6,21; 9,4; 11,29; 12,34; 15,18n; 18,35;
 24,48; Mk 2,6.8; 7,18nn; 11,23; Lk 1,17; 2,19.35;
 6,45; Jan 13,2; Sk 2,46; 5,4; Řím 1,24; 2,5;
 1 Kor 4,5; 2 Kor 5,12; 6,11; 7,3; 1 Tim 1,5;
 2 Petr 2,14 aj.
- II. Proto je také srdce centrum zakoušení Boha:
 Mt 13,15.19; 15,8; 22,37; Mk 3,5; 6,52; 7,6; 8,17;
 12,30.33; Lk 2,51; 8,12.15; 21,34; 24,25.32;
 Jan 12,40; Řím 1,21; 2,15.29; 5,5; 6,17; 10,8n;
 2 Kor 1,22; 3,2n.15; 4,6; Gal 4,6; Ef 1,18; 3,17;
 4,18; 5,19; Flp 4,7; Kol 3,15n; 1 Sol 3,13;
 2 Sol 2,17; 3,5; 2 Tim 2,22; Žid 3,8nn; 10,22; 1 Pe-
 tr 3,15; 2 Petr 1,19

III. Obrazně = srdce země: Mt 12,40

Starci ve Zjevení - 24 starců: Zj 4,4; 5,5nn; 7,11nn; 11,16; 14,3; 19,4

Starost, starat se

I. Jako znak tohoto času (-> Svět): Mt 13,22; Mk 4,19; Lk 8,14; 1 Kor 7,32nn

II. Věřící si nemají dělat starosti: Mt 6,25nn; 10,19; Lk 12,11.22nn - jejich starost je, aby se líbili Pánu: Mt 6,33; Lk 12,31; 21,34; 1 Kor 7,32nn, srov. Mt 7,7n - starat se o obec: 1 Kor 12,25; 2 Kor 11,28; Flp 2,20

Starost o chudé -> Jáhén

Starší, presbyter (kněz) - biskupové, dohlízející - představení. (Tyto názvy jsou v Novém Zákoně používány vedle sebe, jako označení služby představeného v místní obci, -> Duch III., -> Cirkve IV.):

I. První všeobecné zmínky: Řím 12,8; 1 Kor 12,28; 1 Sol 5,12; srov. 1 Kor 16,16

II. Představený: 1 Tim 5,17; Žid 13,7.17.24; Sk 15,22
Starší: Sk 11,30; 14,23; 15,2.4.6.22n; 16,4; 20,17nn; 20,28; 21,18; Ef 4,11; 1 Tim 4,14; 5,17nn; Tit 1,5nn; Jak 5,14; 1 Petr 5,1nn
Biskupové: Sk 20,28; Flp 1,1; 1 Tim 3,2; Tit 1,7

III. Propůjčení skrze -> vkládání rukou: 1 Tim 5,22; srov. 1 Tim 4,14; 2 Tim 1,6; Požadavky: 1 Tim 3,1nn; 5,17nn; 2 Tim 1,7; 2,2; Tit 1,5nn; 2,7nn;

IV. Obec a představení: představený nemá být povýšený Lk 22,24nn; srov. Mk 9,35; 10,43; Mt 23,8nn; obec je má ctit pro jejich službu: 1 Sol 5,12n; Žid 13,7.17.24

Stát, vrchnost

I. Moc státu je od Boha: Jan 19,11; Řím 13,1nn - ďábel je pán světa a jeho říši: Mt 4,8n; Lk 4,6n; Sk 13,1nn aj., srov. 2 Sol 2,3nn

II. Dávejte císaři, co je císařovo: Mt 22,15nn; Mk 12,13nn; Lk 20,20nn; Řím 13,1nn; Tit 3,1; 1 Petr 2,13nn - modlitba za vládnoucí: 1 Tim 2,1n

III. Vlast křesťanů je u Boha: Flp 3,20n; Kol 3,1nn -> vyhnání křesťana ve světě, práce

Stavba Cirkve -> Vystavba obce, Chrám IV.

Střízlivost -> Bdělost

Stvoření -> Bůh I., Svět I.

Svatba

I. V Káni: Jan 2,1nn

II. Jako obraz eschatologické Boží spásy: Mt 22,1nn; 25,1nn; Lk 12,36; (14,16nn) -> manželství V., Parusie

Svatý, světcí, svatost, posvěcování

I. Bůh je svatý -> Bůh I.

II. O Božích -> andělech: Mk 8,38; Lk 9,26; Sk 10,22; 1 Sol 3,13; 2 Sol 1,10; Jud 14; Zj 14,10

III. Jako kultické označení věcí a míst, které jsou Bohu zasvěceny: Mt 4,5; 24,15; 27,53; Sk 6,13; 21,28; Žid 8,2; 9,1nn; 13,11; Zj 11,2

IV. Ježíš Kristus svatý Boží -> Ježíš Kristus B III.

V. -> Církev je obcí svatých, protože se jí ve víře skrze Ježíše Krista dostalo ospravedlnění: Jan 17,17; Sk 9,13.32; 20,32; 26,18; Řím 1,7; 8,.27; 12,13; 15,25; 1 Kor 1,2.30; 6,1n.11; 2 Kor 1,1; Ef 2,19; 3,8; 5,26; Flp 4,22; Kol 1,4.26; 2 Sol 2,13; 1 Tim 5,10; Žid 6,10; 10,14; 12,10; 13,12; 1 Petr 1,2

VI. Úkol posvěcených Ježíšem Kristem je posvěcování: Řím 6,19.22; 12,1; 1 Kor 7,34; 2 Kor 1,12; 7,1; Ef 4,12nn; Flp 3,12nn; 1 Sol 3,13; 4,3n; 5,23; 1 Tim 2,15; 2 Tim 2,21; Žid 12,14; Jak 4,8; 1 Petr 1,15n.22; 2 Petr 3,11; 1 Jan 3,3nn; Zj 22,11

VII. Svatí ve smyslu zvláštního posvěcení: Mt 27,52(?); Mk 6,20; Ef 3,5; 1 Petr 3,5; Zj 18,20.24(?)

Svatyně -> Chrám

Svědék, svědectví, dosvědčit

I. Ježíš Kristus je věrný svědek (-> Ježíš Kristus B XV, věrnost) o něm svědčí Bůh: Mt 3,17; 17,5; Jan 5,31n.36n; 8,18; 2 Petr 1,17n - skrze Ducha: Jan 15,26; 1 Jan 5,6.8; Zj 19,10 - skrze Písmo, Jana a jinde: Jan 1,7.15.19nn; 3,26.28; 4,39; 5,33.39; 12,17; Sk 10,43; Žid 3,5; 1 Jan 5,9nn

II. -> apoštolové (-> církev, dvanáct III,) jsou svědkové: Mt 10,18; 24,14; Jan 15,27; 19,35; 21,24; Sk 1,8; 2,40; 4,33; 8,25; 10,42; 18,5; 20,21.24; 22,15.18; 23,11; 26,22; 28,23; 1 Kor 1,6; 2,1; 15,15; 2 Sol 1,10; 1 Jan 4,14; Zj 1,2

III. Křesťané svou -> vírou vydávají svědectví Kristu: Jan 9,22; 19,35; Sk 8,4; 11,19nn; 18,24nn; Řím 1,11n; 1 Petr 2,9; (-> povzbuzování) - dostávají svědectví -> Ducha svatého: Řím 8,16; 9,1; 2 Kor 1,12; Gal 3,1nn; 4,6n; Žid 10,15; 1 Jan 5,10nn

Svědění

I. Křesťanský je to osobní vazba na Ježíše Krista ve -> víře: Řím 14,1n.4n.7nn.14.20nn (srov. Řím 9,1); 1 Kor 8,7.10.12; 10,25nn

II. Všeobecné jako mravní vědomí (zde se často mluví o "dobrém svědomí"): Sk 23,1; 24,16; Řím 2,15; 13,5; 1 Tim 1,5.19; 3,9; 4,2; 2 Tim 1,3; Tit 1,15; Žid 9,9; 10,2.22; 13,18; 1 Petr 2,19; 3,16.21

Svět, budoucí svět (podle pozdně židovského jazykového rázu rozlišuje Nový Zákon (tento nynější) a (budoucí, příští) svět, popřípadě čas. (Myslí se tím rozdíl mezi tímto a skrze Adama hříchu a zlu propadlým světem a novým světem, který Bůh vytvoří v eschatologické době spásy).

I. Tento svět je dobré Boží stvoření (Bůh I.) - je určen k jeho oslavě: Řím 1,20nn; 11,36; Zj 4,11; 5,13n

II. Skrze Adamův čin je tento svět propadlý -> Hříchu a -> Smrti. -> Dábel je jeho Bohem. On a zlé -> Duchovní mocnosti v něm vykonávají svou vládu: Mt 4,8; 2 Kor 4,4; Gal 4,3; Ef 2,2; srov. Jan 14,30; 16,11 - tento svět je zlý: Gal 1,4; 1 Jan 5,19 - od něho přichází -> Pohoršení a -> Pokušení

III. Bůh miloval svět a poslal na něj Krista, aby mu přinesl -> Spásu (-> Bůh III., Ježíš Kristus A): Mt 13,38; Jan 1,9n; 3,16nn; 4,42; 6,14.33; 1 Jan 4,9.14 - svět ho nepřijal: Jan 1,10 (-> Izrael, Hřích III.) - skrze smrt a vzkříšení přemohl Kristus tyto mocnosti - nový věk započal Kristus už v tomto zlém světě: Jan 9,39; 12,31; Řím 6,14; 7,1nn; 8,1; 2 Kor 5,17; Gal 1,4; 6,15; Flp 3,20n; Kol 1,13n; Žid 6,4nn -> Svoboda, Radost, Pokoj, Duch, Církev II.

IV. Křesťané a tento svět: mezi oběma existuje neodstranitelné napětí (-> Církev II.)

1. Křesťané a tím také Církev jsou v tomto světě: Jan 13,1; 17,11; 2 Kor 1,12; 4,11; Gal 2,20; Flp 1,22; 1 Petr 5,9; 1 Jan 4,17 - v nebezpečí -> Hřichu a -> Pokušení: Jan 16,33; 17,14; 1 Jan 3,13 - svět má pro křesťany jen -> Nenávist a -> Pronásledování.

2. Křesťané nejsou z tohoto světa, a proto nemají žít podle jeho měřítek: Jan 12,25; 15,19; 17,14; Řím 6,6; 8,4nn.12n; 1 Kor 7,31nn; 9,24nn; 10,1nn; 2 Kor 10,3n; Gal 5,13nn; Ef 6,10nn; Flp 3,3n; 1 Sol 5,8, srov. Mk 8,36; Lk 9,25 (-> Život II.) - žijí v něm jako cizinci (-> Vyhnanství)

3. V Kristu je pro ně svět přemožen: Jan 16,33; Řím 8,36nn; 1 Kor 3,21n; Gal 6,14; 1 Jan 5,4 (-> Svoboda, Smrt) - toto ovšem vyžaduje stále nové rozhodování se pro Krista: 1 Tim 6,12; 2 Tim 2,3nn; 4,7; Žid 10,36nn; 12,1nn; Jak 4,1nn (-> Hřích)

4. Přesto se vztahuje jejich úkol k tomuto světu a křesťané mohou uskutečňovat svoji spásu jen v jeho řádu (-> Práce, Otrok, Stát): Mt 5,14; 26,13; 28,19; Mk 14,9; 13,10; Jan 17,18nn; Řím 13,1nn; 1 Kor 7,17nn; 2 Kor 2,14nn; Flp 2,15; 1 Sol 4,11n

5. Proti falešnému útoku ze světa: Řím 14; 15; 1 Kor 5,9nn; 8,1nn; 1 Sol 4,11n; 2 Sol 3,10nn -> Manželství V., Zdrženlivost, Čistota

V. Při -> Paruzii -> Ježíše Krista budou mocnosti tohoto světa definitivně přemoženy: 1 Kor 15,25nn; Zj 11,15nn - nastane nový věk, nová -> Nebesa a nová Země: Mt 19,28; 2 Petr 3,13; Zj 21,1, srov. Mt 17,11; Sk 3,21 - Bůh bude všechno ve všem: 1 Kor 15,28 (-> Království)

Světcí -> Svatý

Svoboda (-> Otrockví)

I. Je darem věřícímu v souvislosti s jeho spásou: Jan 8,32.36; Řím 8,2; 1 Kor 3,21n; 2 Kor 3,17n; Gal 4,1nn.21nn; 5,1 - znamená:

1. Svobodu od -> Hřichu: Jan 8,31nn; Řím 6,1nn; 8,2 - svobodu od moci -> Těla: Řím 7,14.24n; 8,1nn - svobodu od -> Zákona: Mt 17,26n; Mk 2,13nn.23nn;

- 3,1nn; Sk 9,43; 10,28; 15,28n; Řím 7,1nn; Gal 2,4 (srov. celý Gal) - svobodu od -> Smrti: Řím 6,22n; 8,21; 1 Kor 15,53nn; Žid 2,15
2. Svobodný přístup k Bohu v Ježíši Kristu (-> Církvi) : 2 Kor 3,12; Ef 3,12; Žid 3,6; 4,16; 10,19; 1 Jan 2,28; 3,21; 4,17; 5,14.
 3. Z osobního spojení s Kristem vyplývající svobodu od omezování ostatními (?): Řím 14 - 15; 1 Kor 4,3nn; srov. 1 Kor 7,15
- II. Váňovanou svobodu nemá křesťan zneužívat: 1 Kor 3,21n; 8,1nn; 9,1nn; 10,29 (srov. Řím 15,1nn); Jak 1,25; 2,8nn; 1 Petr 2,16 - je uskutečňována ve spojení s Bohem (-> Otrok) a v Novém -> Zákoně
- III. Oproti svobodě, kterou věřícím daroval Kristus, pozbylo sociální rozlišování mezi svobodným a nesvobodným zcela na významu: 1 Kor 7,21n; 12,13; Gal 3,28; Ef 6,8; Kol 3,11
- IV. Falešná svoboda bludařů: 2 Petr 2,19 - ve hříchu: Řím 3,8; 6,1nn
- Syn člověka -> Ježíš Kristus B**
- Šimon Petr z Galileje:** Mk 14,70 - z Kafarna: Mk 1,29; Lk 4,38 - rybář: Mt 4,18; Mk 1,16; Lk 5,1nn; Jan 21,1nn - ženatý: Mt 8,14; Mk 1,30; srov.: 1 Kor 9,5 - Ježíš ho volá k -> následování: Mt 4,19; Mk 1,17; Lk 5,1nn; Jan 1,42 - jeho přezdívka Kefas, Petr (= skála): Mk 3,16; Lk 6,14; Jan 1,42; srov.: Mt 16,18; Sk 10,5 - první ze -> dvanácti: Mt 10,2; Mk 3,16; Lk 6,14; Sk 1,13 - obzvláště jmenován s Janem, Jakubem a příležitostně také s Ondřejem: Mt 17,1nn; 26,37nn; Mk 5,37; 9,2nn; 13,3; 14,33; Lk 8,51; 9,28; srov.: Gal 2,9 - mluvčí učedníků: Mt 15,15; 19,27; Mk 9,5; 10,28; 11,21; Lk 8,45; 9,33; 12,41; 18,28; Jan 6,68; 13,6nn.36n; 18,10n; srov.: Mt 17,24nn; Mk 1,29.36; Lk 5,3 aj. - Petr vyznává v Boží moci Ježíše jako Mesiáše: Mt 16,16n; Mk 8,29; Lk 9,20 - pokouší se ale Ježíšovi rozmluvit jeho cestu a je za to Ježíšem nazván "satanem": Mt 16,22n; Mk 8,32n - on je skála na které je vystavěna církev: Mt 16,18 (-> církev III.,4) - on patří k "sloupům": Gal 2,9 - dostává moc svazovat a rozsvazovat: Mt 16,19 (srov.: 18,18) - zapírá Ježíše: Mt 26,30nn.57nn; Mk 14,26nn.53nn; Lk 22,31nn.54nn; Jan 13,36nn; 18,15nn - jeho obrácení: Mt 26,75; Mk 14,72; Lk 22,61n; srov. Jan 21,15nn - po jeho obrácení má posilovat své bratry: Lk 22,31nn - Petr je -> svědek vzkříšení: Lk 24,34; Jan 20,2nn; 21,1nn; 1 Kor 15,5 - je pověřen vedením obce: Mt 16,17nn; Lk 22,32; Jan 21,15nn - má se stát rybářem lidí: Mk 1,17; Lk 5,10; srov. Gal 2,7n - Petr v Jeruzalémě: Sk 1,1-12,17 - jeho řeči: Sk 2,14nn; 3,12nn; 4,9nn; 5,30nn; 10,34nn; 15,27nn - uzdravení chromého od narození: Sk 3,1nn - Petr a mise k pohanům: Sk 10,11 - zatčení Petrovo: Sk 4,3; 12,1nn; srov.: 5,17nn - odchází z Jeruzaléma: Sk 12,17 - na "apoštolském koncilu" za svobodu pohanokřesťanů: Sk 15; srov. Gal 2,1nn - Petr

a Pavel: Gal 1,18; 2,7n - jejich spor v Antiochii: Gal 2,11nn - Kéfasova strana v Korintě: 1 Kor 1,12; 3,22 - Petr a Jan: Lk 22,8; Jan 13,23n; 18,15nn; 20,3nn; 21,20nn; Sk 3,1nn; 4,13.19; 8,14n - Petr věřící: Mt 14,22nn; Lk 5,1nn; Jan 21,1nn; srov. Lk 22,31n - jeho láska k Ježíši: Jan 21,15nn - o smrti Petra: Jan 21,18n.

Tělo (-> Člověk, Hřích, Smrt, Svět) = celý člověk v určitém způsobu své existence

I. Obecně = člověk, lidstvo: Mt 16,17; 24,22; Mk 13,20; Lk 3,6; Jan 1,14; Sk 2,17; Řim 1,3; 3,20; 4,1; 9,3.5 aj.

II. Znamení pomíjivosti a slabosti člověka: Řim 6,19; 2 Kor 4,11; Gal 4,13 aj.

III. Člověk jestliže se vůči Bohu uzavře: Řim 7,18; 8,4nn; 13,14; 2 Kor 10,2n; 11,18; Gal 3,3; 5,13.16.17.19; 6,8 aj

Tradice

I. Židovská tradice (podání) otců: Sk 6,14; Gal 1,14 - tradice a Boží slovo: Mt 15,2nn; Mk 7,2nn

II. Lidské tradice: Kol 2,8

III. O prvokřesťanské tradici (= předávání zvěstí Ježíše Krista): Lk 1,2; Sk 16,4; Řim 6,17; 1 Kor 11,2.23; 15,1.3; 2 Kor 11,4; Gal 1,9.12; Flp 4,9; 1 Sol 2,13; 4,1; 2 Sol 2,15; 3,6; Jud 3

Trpělivost, shovívavost, vytrvalost

I. Trpělivost Boha s člověkem: Řim 2,4; 3,25; 9,22; 1 Petr 3,20 - s jeho -> církvi: Řim 15,5; 1 Tim 1,16; 2 Petr 3,9.15

II. Trpělivost Kristova v utrpení: Žid 12,2n

III. O Jobovi: Jak 5,10n

IV. O křesťanu ve -> světě. Patří sem snášení a setrvání ve zkouškách a jí patří i zaslíbení spásy: Mt 10,22; 24,13; Mk 13,13; Lk 8,15; 21,19; Řim 5,3n; 8,24n; 12,12; 1 Kor 13,7; 2 Kor 1,6; 12,12; Kol 1,11; 3,12; 1 Sol 1,3; 2 Sol 1,4; 3,5; 1 Tim 6,11; 2 Tim 2,12; 3,10; Tit 2,2; Žid 6,12; 10,32.36; 12,1.3.7; Jak 1,3n.12; 5,11; 1 Petr 2,20; 2 Petr 1,6; Zj 1,9; 2,2.3.19; 3,10; 13,10; 14,11 - o vzájemném snášení se: Gal 6,2; Ef 4,2 - je darem -> ducha: Gal 5,22; Kol 1,11 - obzvláště vyžadovaná na -> apoštolech: 2 Kor 6,4.6; 2 Tim 2,10; 4,2

Učitel, učit, učení (-> Duch III, Církev, Ježíš Kristus)

I. Učitel jako oslovení Ježíše Krista -> Ježíš Kristus B I

II. V křesťanské obci je jenom jeden učitel, Ježíš Kristus: Mt 23,8.10; srv. 1 Kor 3,5n.9 - jako služba a dar Ducha pro obec: Sk 13,1; Řim 12,7; 1 Kor 12,28n; Gal 6,6; Ef 4,11; 2 Tim 1,11; Jak 3,1; 1 Petr 4,10n

III. Bludaři: Řim 16,17.19; 2 Kor 11,3; Gal 1,6nn; 5,10; Kol 2,1nn; 1 Tim 1,3nn; 4,1nn; 6,3.20n; 2 Tim 2,14nn; 4,3; Tit 1,10nn; 3,9nn; 2 Petr 1,1; 2,1nn.13nn; 3,1nn; 1 Jan 2,18nn; 3,7nn; 4,4nn; 2 Jan 7nn;

Jud 3n.5nn.14nn.17nn.23

- IV. O falešných naukách: Mt 15,9; Mk 7,7; Kol 2,22;
1 Tim 4,1 - o naukovém obsahu církevního křesťanst-
vi: zdravá nauka: 1 Tim 1,10; 2 Tim 4,3; Tit 1,9;
2,1 - krásná nauka: 1 Tim 4,6 - zbožná nauka:
1 Tim 6,3 - obecně: 1 Tim 5,17; 6,1; 2 Tim 3,10;
Tit 2,7.10

Umírání -> Smrt

Umyváni nohou: Lk 7,44; Jan 13,2nn (srov. Lk 22,27);
1 Tim 5,10

Útěcha

- I. Bůh dává věřícím útěchu v eschatologickém daru spá-
sy: Mt 5,4; srov. Lk 2,25; 6,20nn - v současnosti:
Sk 9,31; Řim 15,5; 2 Kor 1,3nn; 7,4nn; 2 Sol 2,16n;
Žid 6,18nn - z Pisma: Řim 15,4
II. Vzájemná útěcha v obci: Sk 13,15; 15,30nn; 16,40nn;
Řim 1,12; 1 Kor 14,3; 2 Kor 2,7; 7,4nn; Ef 6,22;
Flp 2,1; Kol 4,8; 1 Sol 2,11n; 3,7nn; 4,18;
5,11.14; Flm 7 - jako Boží dar z milosti: Řim 12,8

Útěk před světem -> Svět IV

Vdova -> Jáhén, Žena, Dary Ducha, Církev

Večeře poslední -> Hostina svatá IV.

Velekněžská modlitba: Jan 17,1nn

Věrnost (-> Víra, Naděje, Pravda)

- I. Věrnost Boží k jeho vyvolené obci: Řim 3,3;
1 Kor 1,9; 10,13; 2 Kor 1,18; 1 Sol 5,24; 2 Sol 3,3;
2 Tim 2,13; Žid 10,23; 11,11; 1 Petr 4,19; 1 Jan 1,9
- Kristus je věrný velekněz: Žid 2,17; 3,2 - věrný
svědek: Zj 1,5; 3,14; 19,11 - o slově evangelia:
1 Tim 1,15; 4,9; 2 Tim 2,11; Tit 3,8 - o zaslíbení:
Zj 21,5n
II. Věrnost v obci: Mt 24,45; 25,21.23; Lk 16,10nn;
19,17; 1 Kor 4,2.17; Ef 6,21; Kol 1,7; 4,7.9;
1 Tim 3,11; 2 Tim 4,7; Tit 2,10; 1 Petr 5,12;
Zj 2,10.13; 17,14 - je darem -> Ducha: Gal 5,22 (?)

Víra, věřit (-> Spása II)

- I. Jako základní náboženský postoj starozákonních zbož-
ných: Řim 4,1nn; Gal 3,6nn; Žid 11,1nn - víra je
právě -> Zákonem ukazována jako cesta ke spáse:
Řim 3,21.31 - Židé (-> Izrael) ve své touze po spra-
vedlnosti z vlastní síly nedošli k víře a tak ani
k Bohu: Řim 9,30nn; 10,1nn
II. Ježíš Kristus - příčina a dovršení naší víry:
Žid 12,1n
III. Ježíš vyžaduje víru v jeho -> slovo: Mt 8,13;
9,2.22.29; 15,28; Mk 1,15; 4,40; 5,34.36; 9,23n;
10,52; Lk 8,50 aj.
IV. Podstata uskutečňování víry
1. Věřit znamená osobní připoutání se k Bohu v Ježí-
ši Kristu: Mt 18,6; Sk 5,14; 16,34; 18,8;
Řim 4,3.5. 17nn.24; 9,33; 10,11.14; 14,4.7nn;
Gal 2,16nn; 3,6; Flp 1,29; 1 Sol 1,9n; 1 Tim 1,16;
2 Tim 1,12; Tit 3,8; Jak 2,23; 1 Petr 1,8; 2,6
- U Jana: obecně: Jan 2,11; 3,16.36; 5,38.46;

- 6,29; 8,45n aj. - věřit = přicházet k Ježíši Kristu: Jan 5,40; 6,35.37.44n.65; 7,37; 8,12; 10,9; = Ježíše přijmout: Jan 1,12; 5,43; = Ježíše milovat: Jan 14,15.21nn; = poslouchat Jeho nebo jeho slovo: Jan 5,24n; 6,45; 10,3.16.27; 12,47; 18,37; = Ježíše vidět: Jan 1,14; 5,37n; 6,40; 12,44n; 14,8n; = Ježíše poznat: Jan 6,69; 10,38; 14,7.9.17; 16,30; 17,8.21.23; 1 Jan 3,6; 4,16; = zůstávat v Ježíši nebo zůstávat v jeho slovu: Jan 8,31; 15,4nn.9n; 1 Jan 2,6.27n; 3,6.24 - zůstávat v Bohu: 1 Jan 2,10.24
2. Věřit znamená poslušnost vůči -> Božímu činu: Řím 1,5; 10,3.16; 11,30nn; 15,18.31; 16,19; 2 Kor 9,13; Gal 5,7
 3. Věřící prokazuje jenom Bohu poctu: Řím 4,20; 1 Kor 1,29.31; 2 Kor 10,17; Flp 3,7nn (srov. Řím 1,21)
 4. Věřit znamená věřit Bohu a jeho poselství: Mt 8,13; 9,28; 21,22; Mk 1,15; 5,36; 9,23n; 11,23; Lk 8,50; 2 Kor 1,9; 3,4; 4,13; Flp 1,6.25; 2,24; 3,3n; 1 Petr 5,7 aj. - přijetí poselství: Řím 10,8; Gal 3,2.5; 1 Sol 1,6 (-> slovo) - vede ke -> křtu (-> církev III)
 5. Víra obsahuje -> vyznání: Řím 10,9
 6. Víra zahrnuje vědění: Mk 11,23; Jan 8,24; 11,27; 13,19; Řím 5,3; 6,3.8n; 8,28; 10,9; 13,11; 14,14; 1 Kor 2,6nn; 3,16; 6,2n.9; 15,58; 2 Kor 1,7; 2,14; 4,6.13n; 5,1.6; 8,9; Flp 3,8nn; 1 Sol 4,14; 5,2; Žid 11,6; Jak 2,19
 7. Víra jako uskutečnění křesťanského života ve -> vyhnání světa: víra a -> naděje patří k sobě: Řím 8,24n; 15,13; 1 Kor 13,13; Gal 5,5; 1 Sol 1,3; 5,8 - víra není nazírání: Řím 8,24n; 1 Kor 13,12; 2 Kor 4,18; 5,7 - uskutečňuje se v -> bázi a třesení: Řím 11,20nn; 2 Kor 5,11n; Flp 2,12 - víra se vyznačuje situací "ještě ne": Flp 3,12nn - víra v naději je věřit proti vši naději: Řím 4,18 - a je existenciálně spojena s nevěrou: Mk 9,24
 8. Každý dostal svou míru víry; a touto je vázán: Řím 12,3; 14,1nn.22n; 1 Kor 8,10
 9. Víra je účinná v -> lásce: Gal 5,6
 - V. Víra jako obsah vyznání (-> učení IV, slovo): Řím 1,5; Gal 1,23; 3,23.25; 1 Tim 1,19; 4,1.6; 6,10; 2 Tim 2,18; Jud 3.20
- VI. Nevěra -> hřích III, IV
- Vkládání rukou (= mocné znamení pro předávání síly)
- I. Při uzdravování nemocných: Mt 9,18; Mk 5,23; 6,5; 7,32; 8,23nn; (16,18); Lk 4,40; 13,13; Sk 9,12.17; 28,8; srv. Jak 5,14
 - II. Při požehnání: Mt 19,13.15; Mk 10,16; srv. Lk 24,51
 - III. K předání Ducha jako dovršení -> křtu: Sk 8,17nn; 9,17; 19,6; srv. Žid 6,1n
 - IV. K pověření -> službou: Sk 6,6; 13,3; 14,23;

- 1 Tim 4,14; 5,22; 2 Tim 1,6
- Vraždy:** Mt 15,19; Mk 7,21; Řím 1,29; Gal 5,20; 1 Tim 1,10; Zj 9,21 - kdo nenávidí, je vrah: 1 Jan 3,15 - ďábel je vrah: Jan 8,44
- Vrchnost -> Stát**
- Vyhnanství křesťana v tomto -> Světě (-> Církev II)**
- I. Křesťané jsou v tomto světě jako ve vyhnanství: 2 Kor 5,6; Žid 11,13nn; 1 Petr 1,1; 2,11; Jak 1,1
- II. Jejich vlastním domovem je nebe, odkud také očekávají Krista (-> parusie): 2 Kor 5,8; Flp 3,20n; Kol 3,1nn; Žid 11,10.16; 12,22n - nebeský Jeruzalém je jejich matka: Gal 4,26 (-> Jeruzalém)
- III. O protikladu pohanů a křesťanů jako příslušníků Boží rodiny: Ef 2,12.19
- Vyloučení z obce (exkomunikace, klatba):** Mt 18,17n; 16,19; 1 Kor 5,1nn; 2 Kor 2,5nn; 13,2; 2 Sol 3,6.14n; 1 Tim 1,20; 2 Tim 3,5; Tit 3,10; 2 Jan 10n; 3 Jan 10
- Vytrvalost -> Trpělivost**
- Vyučovat -> Učitel**
- Vyznání, Ježíše Krista -> Vira, Svědectví - hříchu před Bohem -> Hřích**
- Vzdělání -> Moudrost**
- Vzkříšení z mrtvých**
- I. -> Ježíš Kristus
- II. Křesťané s Kristem (umřeli) a vstali z mrtvých: Řím 6,4.5.11.13; Ef 2,6; Kol 2,12; 3,1nn - mají s ním vstát z mrtvých: Řím 6,4.13; Ef 5,14
- III. Ve vysvobození z nebezpečí je poznatelná moc Kristova zmrtvýchvstání: 2 Kor 1,8nn; 4,7nn; 6,9; 13,4; srv. Řím 4,17n
- IV. Eschatologické zmrtvýchvstání
1. Zmíněné všeobecně: Mt 22,23nn; Mk 12,18nn; Lk 16,31; 20,27nn; Sk 17,18; 23,6.8; 24,21; Řím 4,17; Žid 11,19.35
2. Zmrtvýchvstání křesťanů je při -> parusii Kristově (-> život): Sk 4,2; Řím 11,15; 1 Kor 15,12nn; 2 Kor 4,13nn; Flp 3,11; 1 Sol 4,16 - na základě společenství s Kristem: Řím 5,12nn; 1 Kor 15,22.45nn - její zárukou je obdržení -> Duch: Řím 8,10n.23; 2 Kor 3,6; 5,5 - existence zmrtvýchvstání: 1 Kor 15,35nn, srov. Mt 13,43; Mk 12,25 - zmrtvýchvstání k tisícileté říši: Zj 20,5n - spravedlivých: Lk 14,14 - ve společenství s Kristem Ježíšem skrze víru má člověk dar -> věčného života: Jan 11,23nn
3. Vzkříšení nekřesťanů: Jan 5,20nn.29; Sk 24,15; Žid 6,2; Zj 20,11nn
- V. Probouzení mrtvých k životu (-> zázrak): Mt 10,8; 11,5; Mk 5,21nn; Lk 7,11nn.22; Jan 11; Sk 20,7nn; Žid 11,35
- VI. Zmrtvýchvstání "zesnulých svatých" při Ježíšově smrti: Mt 27,52
- VII. Protivníci zmrtvýchvstání: 1 Kor 15,12nn; 2 Kor 5,1nn; 2 Tim 2,18

Záchrana -> Spása

Zákon, přikázání (-> Pohanství, Izrael, Ospravedlnění)

I. Zákon staré smlouvy (-> Mocnosti duchovní A I,1)

1. Nemůže přinést spásu: Sk 13,38n; Řim 3,19nn (srov. 2,1nn); 4,15; 9,31; 1 Kor 15,56; 2 Kor 3,4nn; Gal 2,15nn; 3,10nn; Ef 2,9; Flp 3,3nn; Žid 7,18n - jeho význam v dějinách spásy je v rozmnožení -> hříchu: Řim 3,20; 4,15; 5,20; Gal 3,19nn
2. Přesto je ve své podstatě svatý: Řim 7,7nn; 1 Tim 1,8n
3. Příchod Kristův je
 - a) Naplněním Zákona v jeho charakteru zaslíbení: Mt 1,22; 2,15.17.23; 4,14; 8,17; 11,13; 12,17; 13,35; 21,4; 26,54nn; 27,9; Mk 14,49; 15,28; Lk 4,21; 24,44; Jan 12,39n; 13,18; 15,25; 17,12; 18,9; Sk 1,16; 28,23; Řim 1,2; 3,21.31; 4,1nn; Gal 3,6nn; 4,21nn; Žid 10,1
 - b) Konec Zákona: Lk 16,16 (ale 17!); Jan 1,17; Řim 6,14; 7,1nn; 8,2; 10,4; Gal 3,13.23; 4,4n; 5,18; Ef 2,15

II. Nový Zákon v Ježíši Kristu (-> otrok, dílo II): Jan 13,34; Řim 3,27; 8,2; Jak 1,25; 2,8.12; 1 Jan 2,7n - jeho uskutečnění je možné jen v Ježíši Kristu v síle -> Ducha: Řim 8,2nn; Gal 5,18nn; Ef 2,10 - je to zniternění rabínské zákonní praxe: Mt 5,8.17nn; 6,1nn; 7,2nn.12; 15,1nn; 19,17; 23,23; Mk 7,1nn; Lk 16,14n.17 - je koncentrací starozákonních přikázání na nejvyšší přikázání -> lásky: Mt 22,36nn; Řim 13,8nn; Gal 5,14; 6,2; Ef 6,2; Jak 2,8

Zármutek -> Smutek

Zavržení, zavrhnout (-> Soud, Smrt, Hněv)

- I. Jako eschatologický trest při -> parusii: Mt 7,13; 10,28; Lk 17,26nn; Jan 3,16; Řim 9,22; 1 Kor 15,18; Flp 1,28; 3,19; 2 Sol 2,3; 1 Tim 6,9; Žid 10,39; Jak 4,12; 3 Petr 3,7.16; Zj 17,8.11 - místem eschatologického zavržení je peklo: Mt 5,22.29n; 10,28; 18,8n; 23,33; 25,41.46; Mk 9,43nn; Lk 12,5; Jak 3,6 - kde je pláč a skřípění zubů: Mt 8,12; 13,42.50; 22,13; 24,51; 25,30; Lk 13,28 - ohnivé jezero: Zj 19,20; 20,10.14n; 21,8 - oheň: 2 Petr 3,7 - zavržení bezprostředné po smrti: Lk 16,19nn - vězení padlých andělů: 2 Petr 2,4 (-> duchovní mocnosti B II.)
- II. Zavržení je účinné v současnosti: Jan 10,28; 18,9; Řim 14,15; 1 Kor 1,18n; 8,11; 2 Kor 2,15; 4,3; Flp 1,28; 2 Sol 2,10; 2 Petr 3,9, srov. Mt 10,6; 15,24; Lk 15,4nn; 19,10

Zázrak (-> Ježíš Kristus)

I. Zázraky podle svědectví evangelií:

1. Podle Marka, Matouše a Lukáše jsou Ježíšovy zázraky předjate uskutečnění eschatologické doby spásy. Patří zrovna tak jako Ježíšovo hlásání

k eschatologickým časově spásným činům Božím: Mt 11,2nn; 12,28; Mk 3,23nn; Lk 6,18nn; 11,20; srov. Lk 10,9 - jsou uzavřeny nevíře a dožadování se znamení: Mt 4,5n; 12,38nn; 13,58; 16,1nn; Mk 6,5; 8,11; Lk 4,9n.23nn; 11,29nn; 23,8n - Ježíšovy zázraky předpokládají víru: Mt 8,10; 9,2.21.29; 15,28; Mk 2,5; 5,34; 10,22; Lk 5,20; 7,9.50; 8,48; 17,19; 18,42; srov. Mk 9,23nn

2. Podle Jana zjevují zázraky -> slávu Ježíšovu, který je prostředník zjevení a zároveň sám spásitelným darem: Jan 2,1nn; 4,43nn; 5,1nn; 6,1nn; 9,1nn; 11,1nn

II. Zázraky v prvotní obci:

1. Ježíš je slibuje učedníkům: Mt 10,8; 17,20; 21,21; Mk 11,22; Lk 10,9; 17,6; Jan 14,12; Sk 2,18n
2. Zázraky v obci: Sk 2,43; 3,1nn; 4,16; 5,12; 6,8; 8,6.13; 12,7nn; 14,3.10; 15,12; 16,26; 19,11n; 28,4nn.8n; 1 Kor 12,10.28.30; 2 Kor 12,12; Zj 11,5n

III. Zázračná síla moci namířené proti Kristu: Zj 13,13n Zbožnost (-> Bázeň Boží, Věrnost)

- I. Zásadně je to uskutečnění křesťanského života v -> víře, -> naději a -> lásce - je ovocem -> Ducha: např.: Gal 5,22 - a úkol člověka: Řím 6,11nn; 7,4nn; Gal 5,16.25 aj.

- II. Jednotlivé zmínky: Sk 10,2; 1 Tím 2,2; 3,16; 4,7n; 6,3; Tit 1,1; 2,12; Jak 1,27; 2 Petr 1,3.5nn; 3,11 - nemá být pro lidi, ale je pro Boha: Mt 6,1nn; 7,21nn; 1 Tím 6,5n; 2 Tím 3,5; Jak 1,26n; 2,14nn (srov. 1 Jan 3,18)

Zdrženlivost (-> Svět)

- I. Obecně: 1 Kor 9,25; Gal 5,23; Tit 1,8; 2,12; Jak 1,27; 1 Jan 2,15nn

- II. Jako židokřesťanský požadavek pro pohanokřesťany: Sk 15,29 (srov. Gal 2,4-10)

- III. Formy nesprávné zdrženlivosti: Řím 14-15; 1 Kor 3,22; B8,1nn; Gal 3,1nn; 4,8nn; Kol 2,20nn; 1 Tím 4,3nn

Zjevení -> Bůh, Ježíš Kristus

Zkáza -> Zavržení

Zloděj, krádež, krást

- I. Ve vlastním slova smyslu: Mt 15,19; Mk 7,21; Zj 9,21 - křesťan nemá krást: Ef 4,28; 1 Petr 4,15

II. V obrazech

1. Ježíš sám je prostředníkem spásy a všichni ostatní jsou zloději a lupiči: Jan 10,1nn
2. Shromažďujte si poklady, které nemohou být ukradeny: Mt 6,19n; Lk 12,33
3. -> Parusie přijde jako zloděj v noci: Mt 24,43; Lk 12,39; 1 Sol 5,2.4; 2 Petr 3,10; Zj 3,3; 16,15

Změna smýšlení -> Obrácení

Znovuzrození -> Křest

Žena

- I. V -> Manželství

- II. Všeobecné napomenutí: 1 Tím 2,9nn; 5,2; Tit 2,3nn

- Vdovám: 1 Kor 7,8nn.40; 1 Tim 5,11nn - žena ve shromáždění obce: 1 Kor 11,4nn.13nn; 1 Tim 2,11n
 - III. Ženy okolo Ježíše: Mt 20,20; 26,7-12; 27,55n; Mk 14,9; 15,40n.47; Lk 8,1nn; 10,38nn; 23,27nn.49
 - u jeho hrobu: Mk 16,1nn; Lk 23,55; 24,22nn - -> svědkové jeho vzkříšení: Mt 28,7.8; Lk 24,10n
 - v obci: Sk 1,14; 17,4.12
 - IV. Žena ve službě v obci: Řím 16,1.3.6.12.13.15; 1 Kor 16,19; Flp 4,2; Kol 4,15; 2 Tim 4,19.21 - vdovy: 1 Tim 5,3nn - jáhenky: Řím 16,1; 1 Tim 3,11
 - V. Žena jako obraz církve: Gal 4,26; 2 Jan 1.13; Zj 12,1nn
- Židovství -> Israel**
- Život (-> Vzkříšení, Spása, Smrt)**
- I. Živý Bůh je Pán a Dárce života (-> Bůh, Člověk I.): Sk 17,25; 1 Tim 6,16
 - II. Pozemský život člověka: Lk 16,25; Sk 8,33; 1 Kor 15,19; Flp 1,20; 1 Tim 4,8 - je určen pomíjivostí: Mt 16,26; Mk 8,36n; Lk 12,19nn; Řím, 6,12; 7,1nn; 8,11; 1 Kor 7,39; 15,32.42nn.45nn; 2 Kor 1,8; 4,11; 5,4 - život lidí je určen bytím ve světě a bytím v těle: Gal 2, 20 (srov. 2,14); 2 Kor 10,3; Flp 1,22; Kol 2,20 - život je ve svém průběhu neustále mezi rozhodnutím pro Boha a podle Ducha nebo pro sebe, hřích, život podle těla: Řím 6,2.10n.13; 8,4nn.12n; 14,7nn; 2 Kor 5,15; Gal 2,19; 5,25; Flp 1,21; 1 Petr 2,24 - život je moc ohrožující člověka: Řím 8,38; 1 Kor 3,22
 - III. Život jako eschatologický dar spásy
 - 1. -> smrti propadlým -> lidem se ve -> víře v -> Ježíše Krista -> Boží -> milosti dává život: Řím 1, 17; 5,12nn; 1 Kor 15,22nn.45nn; Gal 3,11; Žid 10,38
 - 2. Tento život již v přítomnosti působí ve věřících (-> Duch III.): Řím 6,4.13; 8,2.6.10; 2 Kor 2,16; 3,6; 4,10nn; 6,9; Ef 4,18; Kol 3,3n - zvláště podle svědectví Jana věřící přijal život: Jan 1,4; 3,15n.36; 4,10n; 5,24nn.40; 6,27.33.35.40.51.57.63.68; 8,12; 10,10.28; 11,25n; 12,25.50; 14,6.19; 17,2n; 20,31; 1 Jan 1,2n; 2,25; 3,14n; 5,11nn, srov. 2 Kor 3,17n
 - 3. Nachází svoje naplnění při -> parusii ve -> vzkříšení z mrtvých: Mt 7,14; 18,8n; 19,16n.29; 25,46; Mk 9,43.45; 10,17.30; Lk 10,25; 18,18.30; Jan 5,21.29; Sk 2,28; 3,15; 11,18; 13,46.48; Řím 2,7; 4,17; 6,22n; 7,10; 8,11; 11,15; 1 Kor 15,22.45; 2 Kor 5,4; Gal 6,8; Flp 2,16; 1 Tim 1,16; 4,8; 6,12; 2 Tim 1,1.10; 1 Petr 3,7; Jud 21; Zj 2,10 - v daru nesmrtelnosti a nepomíjivosti: Řím 2,7; 1 Kor 9,25; 15,42.50.52.53n; Ef 6,24; 2 Tim 1,10; 1 Petr 1,4.23
 - IV. Eschatologické symboly: kniha života: Flp 4,3; Zj 3,5; 13,8; 17,8; 20,12.15; 21,27 - strom života: Zj 2,7; 22,2.14.19 - věnec života: Jak 1,12; Zj 2,10;

rov. 1 Kor 9,25; Flp 4,1; 1 Sol 2,19; 2 Tim 4,8;
1 Petr 5,4; Zj 3,11; 4,4; 6,2; 9,7; 14,14 - pramen
života: Zj 7,17; 21,6; 22,1.17

Život po smrti: -> Vzkříšení, Spása, Život, Parusie; Smrt

Seznam použitých zkratek

Mt	Evangelium podle Matouše
Mk	Evangelium podle Marka
Lk	Evangelium podle Lukáše
Jan	Evangelium podle Jana
Sk	Skutky apoštolů
Řím	List svatého apoštola Pavla Římanům
1 Kor	1. list svatého apoštola Pavla Korintánům
2 Kor	2. list svatého apoštola Pavla Korintánům
Gal	List svatého apoštola Pavla Galaťanům
Ef	List svatého apoštola Pavla Efesanům
Flp	List svatého apoštola Pavla Filipánům
Kol	List svatého apoštola Pavla Kolosanům
1 Sol	1. list svatého apoštola Pavla Soluňanům
2 Sol	2. list svatého apoštola Pavla Soluňanům
1 Tim	1. list svatého apoštola Pavla Timotejovi
2 Tim	2. list svatého apoštola Pavla Timotejovi
Tit	List svatého apoštola Pavla Titovi
Flm	List svatého apoštola Pavla Filemonovi
Žid	List Židům
Jak	List svatého apoštola Jakuba
1 Petr	1. list svatého apoštola Petra
2 Petr	2. list svatého apoštola Petra
1 Jan	1. list svatého apoštola Jana
2 Jan	2. list svatého apoštola Jana
3 Jan	3. list svatého apoštola Jana
Jud	List svatého apoštola Judy
Zj	Kniha Zjevení svatého apoštola Jana
n	následující verš
nn	následující verše
srov.	srovnej
aj.	a jinde
NZ	Nový zákon
SZ	Starý zákon

Abecední seznam hesel

Agape.....1	Evangelium.....13
Almužna	Evangelní rady
Anděl	Exkomunikace
Antikrist	
Apoštol	Filozofie a Boží slovo
Askeze	
	Glosolálie
Bázeň	
Bdéllost, rozvážnost.....2	Hněv Boží
Baránek Boží	Horské kázání
Biřmování	Hostina svatá
Biskup	Hřích.....14
Bohatství, bohatý	
Bohoslužba	Chamtivost.....15
Boží hněv.....3	Charizma.....16
Boží království	Chrám
Bratři Ježíše	Chudoba
Budoucí svět	
Budování církve	Izrael
Bůh	
	Jáhen.....17
Celibát.....5	Ježíš Kristus
Církev	
Cizoložství.....8	Klanění.....22
Ctižálost	Kletba
	Kněz
Čistota	Komunio
Čistý.....9	Konec časů
Člověk	Konec světa
	Krádež
Dary Ducha.....10	Království Boží
Démoni	Křest
Dědictví	Křest Janův.....23
Dědičný hřích	Kříž - nést
Dík	
Dítě	Lakota
Dobročinnost	Lámání chleba
Dokonalost	Láska
Dosvědčit.....11	Lež.....24
Doufat	Litost
Druhý příchod	
Duch	Majetek
Dům.....12	Manželství
Duše	Maria.....25
Důvěra	Milosrdenství
Dvanáct apoštolů	Milost.....26
	Moc - svazovat a rozvazovat
Dábel	Mocnosti
	Modlitba.....27
Eucharistie.....13	Moudrost.....28
Evangelisté	Mučedník

Naděje.....28	Prozřetelnost.....38
Napodobování.....29	Přátelé
Napominání	Předurčení.....39
Následování	Přijímání
Nauka	Příkaz
Nazírání Boha.....30	Příkázání
Nebe	Přimluva
Nenávist.....31	Přísaha
Neřest	Půst
Neseni kříže	
Nevěsta Kristova	Radost
Nezištnost	Radostná zvěst
	Ráj
Obec	Rodina
Obět	Rozvod.....40
Obrácení	
Odměna.....32	Satan
Odpadnutí	Sebezapření
Odpuštění	Sestup Kristův do pekel
Oslavení	Shovívavost
Ospravedlnění	Skutek
Otrok, sluha	Slabost
	Sláva
Panenství.....33	Slib.....41
Parusie	Slovo
Pascha.....34	Služby v církvi
Patření na Boha	Služebník
Peklo	Smlouva
Petr	Smrt
Písmo svaté	Smutek.....43
Podobenství	Soud
Pohané	Soudit
Pohoršení.....35	Spása
Pohostinnost	Spása duše.....44
Pokání	Spravedlnost
Pokoj	Srdce
Pokora.....36	Starci ve Zjevení.....45
Pokrytectví	Starost
Pokušení	Starost o chudé
Polibek bratrský	Starší
Pomazání	Stát
Pomocníci v obci	Stavba církve
Poslední soud	Střízlivost
Poslušnost	Stvoření
Posvěcování.....37	Svatba
Povzbuzování vzájemné	Svatý
Požehnání	Svatyně.....46
Práce	Svědák
Pravda	Svědomy
Presbyter.....38	Svět
Prokletí	Světcí.....47
Pronásledování	Svoboda
Proroci	Syn člověka.....48
Prostředník	

Šimon Petr z Galileje.....48	Vyznání.....52
Tělo.....49	Vzdělání
Tradice	Vzkříšení z mrtvých
Trpělivost	Záchrana.....53
Učitel	Zákon
Umírání.....50	Zármutek
Umyváni nohou	Zavržení
Útěcha	Zázrak
Útěk před světem	Zbožnost.....54
	Zdrženlivost
	Zjevení
Vdova	Zkáza
Večeře poslední	Zloděj
Velekněžská modlitba	Změna smýšlení
Věrnost	Znovuzrození
Víra	
Vkládání rukou.....51	Žena
Vražda.....52	Židovství.....55
Vrchnost	Život
Vyhnanství	Život po smrti.....56
Vyloučení z obce	
Vytrvalost	
Vyučovat	Seznam použitých zkratek..57

**Rejstřík hesel
k Novému zákonu**

**Podle F. Tillmanna zpracovali
čeští a slovenští bohoslovci**

**Vydala
Matica cyrilometodějská Olomouc
r. 1992, vydání I.**